

VUOSIKERTOMUS 2015

**Vastuullisen
huomisen
tekijä.**

Kuntarahoitus lyhyesti

Kuntarahoituksen tehtävänä on turvata Suomen kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoitus kilpailukykyisin ehdoin kaikissa markkinatilanteissa. Kuntarahoitus on osa suomalaisen yhteiskunnan taloudellista perustaa.

Kuntarahoitus on mukana jokaisen suomalaisen arjessa. Kuntarahoitus on ainoa pelkästään kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoittamiseen erikoistunut rahoituslaitos Suomessa, ja yhtiöllä on keskeinen rooli suomalaisen yhteiskunnan rakentajana.

Kuntarahoituksen kannattava toiminta on kaikkien veronmaksajien etu. Hinnaltaan kilpailukykyisen ja luotettavan rahoituksen tuomat hyödyt näkyvät suoraan päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja muiden yhteiskunnallisesti tärkeiden investointien kustannuksissa.

Yhtiö tekee varainhankintaa monipuolisesti ja laajasti kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta. Kuntarahoituksen varainhankinnalla on Kuntien takauskeskuksen takaus. Vakavarainen yhtiö toimii tehokkaasti ja kasvaa kannattavasti.

Kuntarahoituksen omistajina on suomalaisia kuntia, Keva ja Suomen valtio. Yhtiöllä on pitkäaikaiselle varainhankinnalleen vastaavat luottoluokitukset kuin Suomen valtiolla. Vuoden 2015 lopussa ne olivat Moody'sin Aaa (neg) ja Standard & Poor'sin AA+ (neg).

Sisältö

Kuntarahoitus lyhyesti	2
Vuosi 2015.....	3
Toimitusjohtajan katsaus	4
Markkinakatsaus.....	6
Strategia ja tavoitteet.....	8
Vaikutus yhteiskunnassa.....	10
Liiketoiminta.....	12
Rahoituspalvelut	14
Varainhankinta	16
Sijoitustoiminta	18
Inspira	20
Henkilöstö	22
Hallitus.....	24
Johtoryhmä	25
Hyvä hallintotapa	26
Tilinpäätös 1.1.-31.12.2015	27

Lukijalle

VASTUULLISUUS

Kuntarahoituksen kaiken toiminnan kulmakivi on vastuullisuus. Yhtiön ydintehtävä on edistää kestävästä yhteiskuntavastuusta toteutumista tarjoamalla rahoitusta sosiaalisin ja yhteiskunnallisesti tärkeisiin kohteisiin, jotka tähtäävät suomalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen ja elämänlaadun parantamiseen. Niin varainhankinta, rahoituksen antaminen kuin yhtiön sisäiset toimintatavat nojaavat taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen vastuullisuuden periaatteeseen.

ESIMERKIT

Kuntarahoituksen rahoittamat hankkeet näkyvät konkreettisesti suomalaisten elämässä. Esimerkit kertovat siitä, miten yhtiön toiminta rakentaa ja kehittää suomalaista yhteiskuntaa.

Vuosi 2015

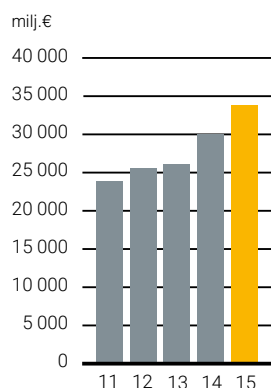
Vuoden päätapahtumia

- Uuden Apollo-palvelun lanseeraus. Apollo tarjoaa Kuntarahoituksen asiakkaille helppokäyttöisen ja tietoturvallisen verkkopalvelun oman rahoitussalkun hallintaan.
- Kuntarahoituksen kiinteistöleasingin kysyntä kasvoi merkittävästi. Kiinteistöleasing laajentaa kuntatoimijoiden rahoitusratkaisujen palettia.
- Kahden ison viitelainan – molemmat miljardi dollaria – liikkeeseenlaskut onnistuivat erinomaisesti vaikeasta markkinatilanteesta huolimatta.
- Kuntarahoitus menestyi Suomen parhaita työpaikkoja listaavassa Great Place to Work -kilpailussa sekä European Business Awards -kilpailun työnantajasarjassa.
- Kuntarahoitus nimettiin kansallisesti merkittäväksi luottolaitokseksi. Vuoden 2016 alusta alkaen Kuntarahoitus on Euroopan keskuspankin suorassa valvonnassa.
- Kuntarahoitus läpäisi Euroopan keskuspankin kattavan arvioinnin kirkkaasti. Arviointiin sisältyi pankeille tehtävä stressitesti.
- Syyskuussa Kuntarahoitus laski liikkeeseen 350 miljoonan euron määräisen, ensisijaisiin omiin varoihin laskettavan pääomalainan (AT1-pääomalaina). Historiallinen liikkeeseenlasku oli ensimmäinen julkinen AT1-pääomalainajärjestely Suomessa ja maailman ensimmäisiä julkisomisteisen yhtiön liikkeeseenlaskemia AT1-lainoja.
- Kuntarahoitus keräsi vuoden 2015 lopussa merkittäviä liikkeeseenlaskijatunnustuksia. Brittiläinen markkinatietoyhtiö mtn-i palkitsi Kuntarahoituksen Vuoden liikkeeseenlaskijana valtion rinnastettavien liikkeeseenlaskijoiden agency-sarjassa, ja Capital Market Daily valitsi yhtiön parhaaksi liikkeeseenlaskijaksi strukturoitujen lainojen ja Japanin Uridashi-lainojen kategorioissa.

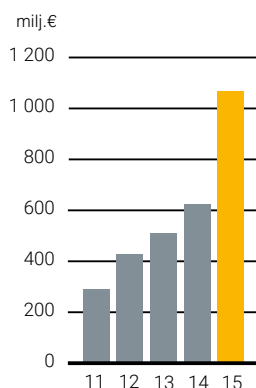
Avainluvut (konserni)

	2015	2014	Muutos %
Korkokate (milj. euroa)	172,2	160,0	8
Liikevoitto (milj. euroa)	151,8	144,2	5
Lainakanta (milj. euroa)	20 088	19 205	5
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	28 419	26 616	7
Taseen loppusumma (milj. euroa)	33 889	30 009	13
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,61	33,54	93
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 068,8	623,1	72
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,15	1,8	75

Taseen kehitys 2011–2015

Omat varat yhteensä 2011–2015

” Kuntarahoituksen nimeäminen kansallisesti merkittäväksi luottolaitokseksi ja AT1-pääomalainan liikkeeseenlasku olivat vuoden 2015 merkittäviä tapahtumia. Yhtiön vakavaraisuuden pitkäjänteinen kehittäminen jatkuu.

Marjo Tomminen, johtaja, talous

Jatkuvasta muutoksesta huolimatta Kuntarahoitus menestyi erinomaisesti. Vuosi 2015 jää yhtiön historiaan onnistumisena muutospainneiden keskellä.

Muutosten vuosi

” Vuosi 2015 jää yhtiön historiaan onnistumisena muutospainneiden keskellä.

Vuosi 2015 oli tapahtumarikas. Sitä värittivät talouden epävarmuustekijät, kotimaassa aloitetut suuret rakenteelliset uudistukset, Kuntarahoituksen kasvu ja yhtiön nimeäminen kansallisesti merkittäväksi luottolaitokseksi.

Pitkään jatkunut talouden epävarmuus leimasi vuotta. Hankalasta globaalista markkinatilanteesta huolimatta onnistuimme varainhankinnassamme erinomaisesti. Ydintehtävämme mukaisesti pystyimme tarjoamaan kuntasektorille ja valtion tukemaan asuntotuotantoon rahoitusta kilpailukykyisin ehdoin.

Kuntarahoitus on asiakaskuntansa keskuudessa selvästi merkittävin rahoittaja. Yhtiön nimeäminen kansallisesti merkittäväksi rahoituslaitokseksi ja Euroopan keskuspankin kattavasta arvioinnista moitteetta selviäminen olivat meille merkittäviä asioita. Vuoden 2016 alusta alkaen olemme EKP:n suorassa valvonnassa, mikä tuo meille uusia velvollisuuksia.

Kiristyvään finanssisäätelyyn olemme varautuneet ennakoita jo pitkään. Vahvistimme pääomarakennettamme ensisijaiseen lisäpääomaan kuuluvalle AT1-pääomalinalla. Olen iloinen siitä, että myös omistajamme näkivät järjestelyn hyödyt: AT1-lainan merkittäjissä korostuivat kotimaiset sijoittajat, joista suurin osa oli Kuntarahoituksen osakkaita.

Suomen valtion ja kuntasektorin talouden ja hyvinvoinnin kehittyminen on meille tärkeää. Maailmalla Kuntarahoitusta arvioidaan valtion ja kuntien luottokelpoisuuden kautta, ja suomalaisten kuntien vahva tarina ja vähäriskisyys sijoittajien näkökulmasta ovat avaintekijöitä varainhankinnassamme.

Hallituksen julkistama sote- ja aluehallintouudistus tulee mullistamaan kuntasektoria ja julkista taloutta. Kuntarahoituksen kohdalla uudistus tarkoittaa, että yhtiön on valmistauduttava myös oman toimintamallinsa muutokseen.

Yksi keskeisimmistä avoinna olevista kysymyksistä on koko aluehallinnon rahoituksen jatkuvuuden turvaaminen. Lain mukaan voimme Kuntien takauskeskuksen takaamalla varainhankinnalla rahoittaa vain kuntia, kuntayhtymiä, kuntien määräysvallassa olevia yhteisöjä ja valtion tukeman sosiaalisen asuntotuotannon yleishyödyllisiä toimijoita. Kuntien takauskeskusta koskevaa lakia on muutettava, jotta Kuntarahoitus voi jatkossa rahoittaa uusia itsehallintoviranomaisia.

Suomen suurimpia epävarmuustekijöitä lähivuosina on hallituksen kaavailemien rakenteellisten muutosten onnistuminen ja niiden toteutumisaikataulu. Väestön ikääntyessä palvelutarve kasvaa väistämättä. Jos uudistuksissa epäonnistutaan, se alkaa näkyä Suomen julkisessa taloudessa, markkinoiden käsityksessä Suomen talouden jatkonäkymistä ja sitä kautta Kuntarahoituksen maailmalta asiakkailleen hankkiman rahoituksen hinnassa.

Vastuullisuus on toimintamme punainen lanka, joka ohjaa jatkuvan muutoksen keskellä.

Kuntarahoitus on valtion tukeman asuntotuotannon suurin rahoittaja. Vuokra-asuntotuotannon paineet lisääntyvät kasvukeskuksissa, ja pelkonamme on, että vuonna 2016 vuokra-asuntoja ei synny riittävästi. Tuetun vuokra-asuntotuotannon ehtojen tulisi olla riittävän houkuttelevat.

Vuonna 2015 kasvoimme kaikilla mittareilla. Liiketoiminnan volyymin ja henkilöstön kasvu vaatii meiltä toimintamme kehittämistä, ja teimme vuoden alussa organisaatiomuutoksen. Yhtiön toiminnan ja henkilöstön kehittäminen jatkuvat, jotta voimme jatkossakin palvella asiakkaitamme joustavasti, tehokkaasti ja vastuullisesti.

Vastuullisuus on toimintamme punainen lanka, joka säilyy jatkuvasta muutoksesta huolimatta. Haluan kiittää Kuntarahoituksen asiakkaita ja henkilökuntaa siitä, että menestyimme jälleen haastavissa olosuhteissa. Yhdessä me rakennamme suomalaista hyvinvointia.

Pekka Averio
Toimitusjohtaja
Kuntarahoitus Oyj

Markkinoilla eletään haastavaa vaihetta

Yleinen taloudellinen epävarmuus, kotimaassa vireillä olevat suuret julkisen sektorin rakennemuutokset, digitalisaation eteneminen ja ympäristöarvojen korostuminen leimasivat vuotta 2015. Samat trendit näyttävät jatkuvan vuonna 2016.

” Euroopan keskuspankin valvontaan siirtyminen vuoden 2016 alusta on meille iso asia. Sääntely on muuttunut valtavasti vuosien varrella: ennen riitti Suomen lainsäädännön tunteminen, nyt globaalissa toimintaympäristössä tulee ymmärtää eri maiden lainsäädännön vaikutukset toimintaamme.

Mari Tyster, johtaja, hallinto ja lakiasiat

Maailmantalouden kehitys heijastuu Kuntarahoituksen toimintaan, ja toimintaympäristö muuttui monella tapaa vuonna 2015. Talousnäkymien epävarmuus, asiakkaiden jatkuvasti muuttuvat tarpeet, tiukentuva pankki-sääntely ja sijoittajien muuttuvat vaatimukset edellyttävät Kuntarahoitukselta nopeaa reagoitua.

Globaalin talouskehityksen suhteen näkymät ovat epävarmat. Yhdysvaltojen ja Euroopan keskuspankkien toimet, osakekurssien muutokset, kehittyvien maiden tilanne ja maailmanlaajuisen turvallisuustilanteen kiristyminen vaikuttavat tulevaan talouskehitykseen.

Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla finanssi-sääntelyn tiukentuminen näkyy muutoksina erilaisten sijoitustuotteiden kysynnässä ja tarjonnassa. Kuntarahoituksen tuotteille on hyvä ja vakaa kysyntä, ja Kuntarahoitus nähdään pääomamarkkinoilla luotettavana kumppanina.

Kuntarahoituksen toimintaympäristössä suuri muutos on Euroopan keskuspankin suoraan valvontaan siirtyminen vuoden 2016 alusta alkaen. Yhtiö nimettiin kesällä 2015 kansallisesti merkittäväksi luottolaitokseksi. Euroopan keskuspankki teki Kuntarahoituksesta kattavan arvioinnin stressitesteineen ja saatavien laadun arviointeineen. Stressitestaus oli Kuntarahoitukselle suuri ponnistus, ja yhtiö selvitti keskuspankin suorittaman arvioinnin erinomaisesti.

Merkittävän luottolaitoksen status ja EKP:n suora valvonta tarkoittavat Kuntarahoituksen siirtymistä rahoituslaitosten kansallisesta sarjasta kansainväliseen liigaan. Finanssialan entistä tiukempi sääntely ja EKP:n valvonta edellyttävät aiempaa tarkempaa ja laajempaa raportointia, mikä vaatii Kuntarahoitukselta yhtiön prosessien ja raportointijärjestelmien kehittämistä.

Kotimaassa Kuntarahoituksen toiminta-alueen suurin muutos on vireillä oleva sote- ja aluehallintouudistus. Hallituksen kaavailemien uudistusten toteuttamisen tarkka tapa ja lopputulos ovat vielä hämärän peitossa, mikä luo epävarmuutta ja epätietoisuutta kuntakentälle. Sote- ja aluehallintouudistuksen lähivuosina tuoma kuntasektorin radikaali muutos vaikuttaa suoraan Kuntarahoituksen toimintaan. Esimerkiksi kuntien ja perustettavien itsehallintoalueiden suhde, mahdolliset muutokset verotusoikeudessa ja verotulojen jaossa, kiinteistöomaisuuden siirrot sekä itsehallintoalueiden lainojen takauskäytännöt ovat keskeisiä kysymyksiä.

Sote-uudistus ja kuntasektorin uudelleen organisointi liittyvät suomalaisen hyvinvointivaltion palveluiden ylläpitoon. Suomen väestö vanhenee ja sitä kautta palvelutarve kasvaa. Väestö myös keskittyy kasvukeskuksiin, mikä lisää suurten kaupunkien palvelutarvetta ja asutuskysyntää sekä luo haasteita haja-asutusalueiden palveluiden järjestämiseen.

Hyvän palvelutason turvaaminen vaatii palvelutuotannolta tehokkuuden lisäämistä. Palveluiden uudelleenjärjestäminen vaatii myös investointeja, joita Kuntarahoituksenkin on voitava rahoittaa, jotta varmistetaan rahoituksen hinnan pysyminen kilpailukykyisenä.

Suomen talouskehityksen ennustetaan olevan hitaampaa kuin muualla Euroopassa. Yleisesti ottaen talous elpyi vuonna 2015 euroalueella, mutta Suomen talouskasvu on ollut kituliasta. Hidas kasvu tuo paineita Suomen valtiolle ja kunnille, mikä vaikuttaa suoraan Kuntarahoituksen toimintaympäristöön. Maailmalla Kuntarahoituksen luottokelpoisuutta arvioidaan Suomen valtion ja kuntien luottokelpoisuuden kautta.

Kuntarahoitus reagoi toimialan kehitykseen tuomalla vuonna 2016 pääomamarkkinoille vihreän joukkovelkakirjalainan ja tarjoamalla asiakkaiden ympäristöhankkeille vihreää rahoitusta.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ympäristöarvojen merkityksen kasvu vaikuttavat kaikkiin toimialoihin. Ympäristövastuullisuutta vaaditaan myös rahoitusallalla, ja kansainvälisten sijoittajien vaatimukset sijoituskohdeiden ekologisuuden suhteen ovat nousseet. Ekologisesti kestäville sijoitustuotteille on kasvavaa kysyntää.

Kuntarahoitus reagoi kehitykseen tarjoamalla asiakkaiden ympäristöhankkeille vihreää rahoitusta ja tuomalla vuonna 2016 pääomamarkkinoille markkinaolosuhteiden niin salliessa vihreän joukkovelkakirjalainan.

Palveluiden ja prosessien digitalisaatio on jatkossa yksi keskeisistä menestystekijöistä. Kuntarahoituksen toiminnassa vakioidut prosessit ja niihin liittyvät tietojärjestelmät ovat isossa roolissa, ja järjestelmien mahdollisuuksia hyödynnetään laajasti. Kuntarahoituksen Apollo-palvelu on ensimmäinen askel yhtiön uusien sähköisten asiointipalveluiden polulla.

” Euroopan keskuspankin stressitestien osallistuminen ja siitä moitteitta selviäminen oli suuri ponnistus koko organisaatiollemme. Kokonaisuutena useita kuukausia kestänyt testaus työllisti meitä erittäin paljon.

Toni Heikkilä, johtaja, riskienhallinta & IT

Asiakas on strategiamme ytimessä

Kuntarahoituksen strategiana on kehittyä asiakaskunnan ja toimintaympäristön muutoksia ennakoiden ja vastata asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin. Oikein hyödynnettynä muutokset tarjoavat mahdollisuuksia kasvuun uusien tuotteiden ja muuttuvan asiakaskunnan myötä.

Rahoituksen lisäksi Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen apua jo investointien suunnitteluvaiheessa ja ratkaisuja myös riskien hallintaan ja koko rahoitussalkun analysointiin.

Miten Kuntarahoitus huomioi asiakkaidensa muuttuvat tarpeet?

Asiakkaita palvellaan kokonaisvaltaisesti. Kuntarahoitus laajensi palvelupalettiaan vuonna 2015, ja yhtiö tarjoaa palveluja entistä kattavammin rahoituksen suunnittelusta sen elinkaaren hallintaan. Rahoituksen lisäksi Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen apua jo investointien suunnitteluvaiheessa ja ratkaisuja myös riskien hallintaan ja koko rahoitussalkun analysointiin. Palvelut ja rahoitusratkaisut räätälöidään asiakkaan yksilöllisten ja muuttuvien tarpeiden mukaan. Esimerkiksi kiinteistöleasingin kysynnän kasvu kertoo asiakkaiden tarpeesta löytää uusia rahoitusratkaisuja.

Miten asiakkaiden rahoitus turvataan ja riskejä hallitaan?

Kuntarahoitus hankkii asiakkailleen lainattavat varat hajautetusti maailmalta. Varainhankinnan laaja hajautus maantieteellisesti, erityyppisten sijoittajien kesken ja eri markkinoille pienentää riskiä.

Yhtiön riskipolitiikka on hyvin konservatiivista, ja epävarmassa markkinatilanteessa riskien hallintaa tehostetaan edelleen. Kuntarahoituksen likviditeetti varmistaa kilpailukykyisen rahoituksen jatkumisen kaikissa olosuhteissa.

Miten Kuntarahoitus säilyttää kilpailukykynsä?

Jatkuvasti muuttuva toimintaympäristö vaatii toiminnan kehittämistä. Kuntarahoitus teki vuoden 2015 alussa organisaatiomuutoksen, jonka tavoitteena on asiakkaiden entistä parempi palveleminen. Kasvaessaan Kuntarahoitus on palkannut lisää osaavia työntekijöitä, ja heidän ammattitaitoaan kasvatetaan pitkäjänteisesti koulutuksen avulla.

Kuntarahoituksen toimintaan liittyviä tietojärjestelmiä kehitetään jatkuvasti, ja yhtiö siirtyy manuaalisista prosesseista kohti automatisoituja prosesseja. Se lisää toiminnan tehokkuutta, luotettavuutta ja jatkuvuutta. Sähköiset palvelut parantavat asiakkaiden saamaa palvelua ja avaavat mahdollisuuksia uudentasoiseen kanssakäymiseen asiakkaiden kanssa. Kuntarahoituksen toiminta-ajatuksena on olla kuntien pitkäjänteinen ja luotettava kumppani.

Miten vastuullisuus näkyy Kuntarahoituksen toiminnassa?

Kuntarahoituksen toiminta on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti vastuullista. Kiristyvistä pankkisääntelystä tuleviin vaatimuksiin on vastattu pitkälti jo ennakoiden, ja yhtiön vakavaraisuutta on kehitetty määrätietoisesti usean vuoden ajan.

Asiakkaat investoivat Kuntarahoituksen rahoituksen avulla yhteiskunnallisesti tärkeisiin kohteisiin. Ympäristöarvot otetaan huomioon yhtiön tuotteissa, muun muassa vuonna 2016 lanseerattavassa vihreässä rahoituksessa.

Vaikutamme laajasti yhteiskunnassa

Kuntarahoitus on suomalaisten sujuvan arjen mahdollistaja. Hyvinvointipalveluihin ja infrastruktuurin kehittämiseen liittyvien investointien rahoittamisen kautta Kuntarahoituksen vaikutus kulkee läpi koko yhteiskunnan.

Kuntarahoitus näkyy välillisesti mutta vahvasti suomalaisten jokapäiväisessä elämässä. Kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon toimijoille Kuntarahoitus on luotettava ja pitkäaikainen yhteistyökumppani, joka tuntee asiakkaansa ja heidän tarpeensa.

Asiakkaat odottavat Kuntarahoitukselta joustavia, monipuolisia ja kokonaiskustannuksiltaan kilpailukyisiä rahoitusratkaisuja erilaisten investointien toteuttamiseen. Yhtiöllä on hyvät ja avoimet suhteet eri viranomaisiin sekä poliittisiin päättäjiin kuntakentällä ja valtionhallinnossa.

Kuntarahoituksen asiakaskunnan määrittely perustuu lakiin Kuntien takauskeskuksesta. Kuntarahoituksen osakkaita ovat kunnat, Keva ja Suomen valtio. Kuntarahoitus on kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon selvästi merkittävin rahoittaja.

Mahdollistamme hyvinvoinnin

- Yhtiön tehtävänä on turvata kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoitus kilpailukyisin ehdoin kaikissa markkinatilanteissa.
- Kokonaiskustannuksiltaan kilpailukyisen rahoituksen tuomat hyödyt näkyvät suoraan investointien kustannuksissa veronmaksajille.

Toimimme taloudellisesti kannattavasti

- Kuntarahoitus on vakavarainen, positiivista tulosta tekevä yhtiö. Toimintamme on pitkäjänteistä ja tavoitteellista.
- Taloudellisesti vastuullisena toimijana huolehdimme henkilöstöstämme.
- Kasvamme kannattavasti.

Tarjoamme rahoitusta

- Kuntarahoitus-konserni tarjoaa laina- ja leasingrahoitusta sekä neuvonantopalveluja kuntatoimijoiden ja tuetun asuntotuotannon ja rahoituksen elinkaaren hallintaan.
- Rahoitusratkaisut räätälöidään asiakkaan kulloisenkin tarpeen mukaan. Jatkuva kehittyminen asiakkaiden tarpeiden mukaan on meille tärkeää.

Tuemme suomalaista yhteiskuntaa

- Rahoitettavat kohteet ovat sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti tärkeitä hankkeita kuten kouluja, sairaaloita, asuntoja ja ympäristöhankkeita.
- Kuntarahoitus tuntee suomalaisen yhteiskunnan ja asiakkaidensa tilanteen. Osaaminen auttaa ratkaisemaan vaikeatkin rahoitukseen liittyvät haasteet.

Kuntarahoitus on jo usean vuoden ajan etukäteen varautunut finanssialan kiristyvän sääntelyn tuomiin uusiin pääomavaatimuksiin toiminnan kannattavuutta parantamalla. Yhtiö jatkaa tätä strategiaa myös jatkossa. Kuntarahoituksen tehokas toiminta koituu suoraan asiakkaiden hyödyksi.

Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla Kuntarahoitus on sijoittajien näkökulmasta luotettava, joustava ja ennakoitava vastapuoli. Suomalaisten kuntien korkea luotokelpoisuus antaa Kuntarahoitukselle hyvät lähtökohdat rahoituksen hankkimiseen maailmalta. Sijoittajille Kuntarahoitus tarjoaa sijoitustuotteita, joissa pääoma on turvattu.

Liiketoimintaan liittyvien järjestelmien toimittajat ovat Kuntarahoitukselle tärkeitä yhteistyötahoja. Sähköisten ratkaisujen hyödyntämistä kehitetään pitkäjänteisesti yhdessä järjestelmätoimittajien kanssa.

Kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon toimijoille Kuntarahoitus on luotettava ja pitkäaikainen kumppani, joka tuntee asiakkaansa ja heidän tarpeensa.

Antolainauksen kokonaismäärä

20,1

miljardia euroa

Kuntarahoitus mahdollistaa suomalaisen yhteiskunnan kehittymisen

KOULUJA

PÄIVÄKOTEJA

SAIRAALOITA

HOIVA-
PALVELUITA

VUOKRA-
ASUNTOJA

INFRA-
INVESTOINTEJA

Monipuolinen rahoitustalo

Kuntarahoitus toimii sekä kotimaassa että kansainvälisillä markkinoilla. Liiketoiminnan eri osat tukevat toisiaan.

Ennakoivaa vakavaraisuutta

Syyskuussa Kuntarahoitus vahvisti pääomaraken-
nettaan laskemalla kotimaisilla ja kansainvälisillä
markkinoilla liikkeeseen ensisijaiseen lisäpääomaan
luettavan 350 miljoonan euron AT1-pääomalainan.

AT1-pääomalainan ansiosta Kuntarahoitus pyrkii
täyttämään kiristyvän pankkisääntelyn vaatimukset
ennakoivasti. Basel III -säännöstöön perustuva vä-
himmäisomavaraisuusastevaatimus tulee voimaan
vuonna 2018. Kuntarahoitus varautuu oletettuun
kolmen prosentin vaatimukseen. Liikkeeseen lasketun
AT1-pääomalainan ansiosta Kuntarahoituksen vähim-
mäisomavaraisuusaste ylittää tuon vaatimustason.
Kaikki muut luottolaitosten vakavaraisuudelle asetet-
tavat vaatimukset Kuntarahoitus täyttää selvästi.

Pääomalainan avulla Kuntarahoitus varmistaa hyvät
toimintaedellytyksensä kaikissa olosuhteissa tiuken-
tuvasta sääntelystä huolimatta.

Kuntarahoitus-konsernin liiketoimintaan kuuluvat asi-
akkaille tarjottavat rahoituspalvelut, varainhankinta,
likviditeetin hallinta sekä rahoituksen neuvontapalvelut
tytäryhtiö Inspiran kautta.

Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen laina- ja lea-
singrahoitusta. Korkoriskin hallintaan yhtiö tarjoaa
erilaisten tarpeiden mukaan räätälöityjä johdannais-
sopimuksia. Myös leasingrahoitukselle voidaan tehdä
korkosuojaus.

Varainhankintaa tehdään kansainvälisillä pääoma-
markkinoilla. Varainhankinta on hajautettu laajasti eri
markkinoille ja erilaisiin instrumentteihin, minkä ansios-
ta jälleenrahoitusriskit ovat pienet.

Likviditeettisalkku varmistaa Kuntarahoituksen lii-
ketoiminnan jatkuvuutta. Helposti rahaksi muutettavat
sijoitukset takaavat sen, että Kuntarahoituksen häiriö-
tön toiminta ja lainananto kunnille jatkuvat kaikissa
olosuhteissa.

Varainhankintaan, antolainaukseen ja likviditeetin
hallintaan liittyvä riskienhallinta on keskeinen osa Kun-
tarahoituksen toimintaa.

**” Kuntarahoituksen
palveluista on hyötyä
asiakkaalle investointi- ja
rahoitusprosessin kaikissa
vaiheissa.**

” Rahoitussalkun kokonaisuuden analysoimiseen, simulointiin ja hallintaan tarkoitettun Apollo-palvelun kautta pääsemme uudelle tasolle keskustelussa asiakkaiden kanssa.

Jukka Helminen, johtaja, rahoitus

Inspira on julkisen sektorin rahoitusjärjestelyihin erikoistunut asiantuntijayritys. Inspira tarjoaa riippumattonta neuvonantoa investointihankkeissa ja omaisuusjärjestelyissä.

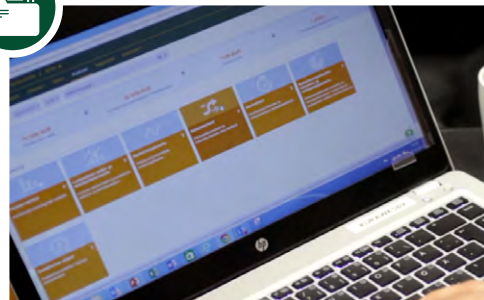
Osaava kuntien kumppani

Asiakas on Kuntarahoituksen strategian ytimessä. Kuntarahoitus ymmärtää asiakkaidensa tarpeita syvällisesti ja on asiakkaidensa aito kumppani. Kunnat ovat myös Kuntarahoituksen omistajia, joten niiden menestyminen on Kuntarahoituksen etu.

Kuntarahoitus on osaava asiantuntija, jonka palveluista on hyötyä asiakkaalle investointi- ja rahoitusprosessin kaikissa vaiheissa. Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen kokonaisvaltaista rahoituspalvelua. Siihen kuuluvat varsinaisen antolainaukseen liittyvien palveluiden – taselainat ja leasingratkaisut sekä niihin liittyvien korkoriskin hallintaan liittyvät tuotteet – lisäksi investoinnin suunnitteluvaiheeseen liittyvät neuvontapalvelut sekä asiakkaan rahoitussalkun hallintaan liittyvät palvelut. Palveluratkaisut muovataan asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaisiksi.

Kuntarahoitus seuraa ja ennakoii asiakkaidensa muuttuvia tarpeita ja kehittää omaa toimintaansa sen pohjalta. Yhtiö reagoi muuttuviin tilanteisiin nopeasti ja joustavasti ja laajentaa palvelupalettiaan vastaamaan kysynnän tarpeita. Monen suomalaisen kunnan johdossa on tapahtumassa sukupolvenvaihdos, ja uusi sukupolvi tuo mukanaan uusia toimintatapoja.

Prosessien jatkuva parantaminen ja uusien digitaalisten välineiden käyttö ovat kiinteä osa Kuntarahoituksen toimintaa.

Apollo auttaa rahoitussalkun hallinnassa

Kuntarahoituksen uusi Apollo-palvelu on ratkaisu asiakkaan rahoitussalkun hallintaan. Apollo on asiakkaalle helppokäyttöinen ja tietoturvallinen verkkopalvelu. Apollon avulla asiakas voi hallita kaikkia rahoitussopimuksiaan yhdessä palvelussa, analysoida rahoitussalkkuaan, simuloida vaihtoehtoisia ratkaisuja ja hyödyntää ajantasaista markkinainformaatiota.

Apollo otettiin pilottikäyttöön kesällä 2015 ja lanseerattiin tuotantoympäristöön loppuvuonna 2015. Pilottiprojektissa oli mukana seitsemän Kuntarahoituksen asiakasta, jotka edustivat kattavasti koko asiakaskuntaa. Tavoitteena on laajentaa Apollon käyttäjäkuntaa hallitusti vuoden 2016 aikana. Apollo tuo uuden tason Kuntarahoituksen ja asiakkaan kumppanuuteen.

Rahoitus vihertyy

Vuonna 2016 lanseerattava vihreä rahoitus ja sen jälleenrahoittamiseksi liikkeeseenlaskettava vihreä joukkovelkakirjalaina tuovat ympäristövastuun näkyvästi mukaan Kuntarahoituksen palveluvalikoimaan.

Sijoittajien kiinnostus ekologisesti kestäviin sijoituskohteisiin on kasvanut viime vuosina, ja vuonna 2015 solmittu Pariisin ilmastositomus lisää ympäristönäkökulman merkitystä entisestään.

Sijoittajille suunnatun vihreän joukkovelkakirjalainan vastapuolella on asiakkaille tarjottava vihreä rahoitus. Vihreät lainat ja vihreä leasingrahoitus kanavoidaan ympäristöhankkeisiin, jotka täyttävät vihreän rahoituksen kriteerit. Rahoituskohteiden ympäristöystävällisyyden tulee arvioimaan riippumaton arviointiryhmä, ja vihreää rahoitusta saaneiden hankkeiden ympäristövaikutukset raportoidaan erikseen sijoittajille.

Rahoituspalvelut

Rahoitusta vaihteleviin tarpeisiin

Kuntarahoitus tarjoaa rahoitusratkaisuja kuntasektorin toimijoiden erilaisiin tarpeisiin. Perinteisten lyhyt- ja pitkäaikaisten antolainojen ohella yhtiö tarjoaa monenlaisiin kohteisiin sopivia leasing sopimuksia.

Vuoden 2015 uusi luotonanto

2,69

miljardia euroa

Asiakastyötä kehitetään kokonaisvaltaisemmaksi

Kuntarahoitus selvitti marraskuussa 2015 asiakkaiden palvelukokemusta ja tyytyväisyyttä Kuntarahoitus-konsernin palveluihin. Kyselyllä haluttiin selvittää erityisesti sitä, miten asiakkaat ovat kokeneet yhteistyön Kuntarahoituksen kanssa. Kyselyyn vastasi lähes 400 asiakasta.

Kuntarahoitus on aiempina vuosina saanut erinomaisia tuloksia asiakastytyväisyyskyselyistä. Tällä kertaa kyselyssä haluttiin keskittyä jo tunnistettuihin kehityskohteisiin ja selvittää tarkemmin asiakkaiden toiveita kokonaispalvelun kehittämistä. Kyselyssä asiakastytyväisyyden keskiarvo oli asteikolla 1–7 mitattuna 5,65, mikä on hieman edellisvuosia alhaisempi lukema, mutta edelleen hyvällä tasolla.

Kyselyn mukaan asiakkaiden mielikuva Kuntarahoituksesta on hyvin positiivinen ja valmius suositella yhtiötä on erittäin korkea. Asiointia yhtiön kanssa pidetään helppona ja sujuvana. Kuntarahoitukselta toivotaan entistä enemmän tukea investointien ja rahoituksen suunnitteluun sekä enemmän yhteydenpitoa yksittäisen hankkeen päätyttyä. Juuri näihin toiveisiin konsernissa pyritäänkin vastaamaan vuonna 2015 tehdyn organisaatiouudistuksen myötä. Uuden palvelumallin tavoitteena on kehittää asiakkaiden kokonaispalvelua, tunnistaa paremmin asiakastarpeita ja vastata niihin entistä joustavammin. Tytäryhtiö Inspiran tarjoamalla neuvonantopalveluilla on tässä merkittävä rooli.

Kuntarahoituksen rahoituksenhakuprosessi on helppo ja nopea. Laina-ajat ja lainojen lyhennysohjelmat sovi- taan joustavasti asiakkaan tarpeiden mukaan. Kuntara- hoituksen sopimusehdot ovat läpinäkyviä, mikä tekee toiminnasta asiakkaalle luotettavaa ja ennakoitavaa. Kustannuksiltaan Kuntarahoituksen lainat ovat kilpailu- kykyisiä.

Yhtiö tarjoaa pitkäaikaista rahoitusta talousarvio-, investointi- ja korkotukilainoina sekä vapaarahoitteisina asuntolainoina. Lyhytaikaisessa, alle vuoden mittaisessa rahoituksessa käytössä on kuntatodistusohjelma ja kuntayritystodistusohjelma.

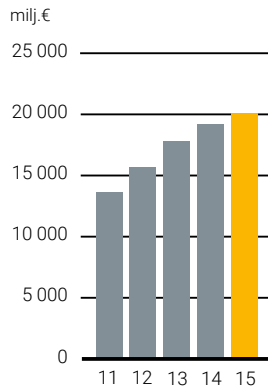
Kuntarahoituksen rahoitusleasing sopii useiden erilaisten kohteiden rahoitukseen. Leasing on pääoma- vuokrausta, jossa asiakas hankkii jonkin kohteen käyt- töönsä tietyksi ajanjaksoksi. Leasing sopimus tehdään ajaksi, joka vastaa kohteen todellista taloudellista ja teknistä käyttöaika.

Kuntarahoituksen tarjoamat leasingvaihtoehdot ovat rahoitusleasingin puitesopimus ja kiinteistölea- sing. Rahoitusleasing on irtaimen käyttöomaisuuden, kuten erilaisten koneiden, lääketieteen laitteiden, kalus- teiden, ajoneuvojen sekä IT- ja toimistolaitteiden pitkä- aikaista vuokraamista. Kiinteistöleasingilla rahoitetaan tyyppillisesti kouluja, päiväkotia ja monitoimitaloja.

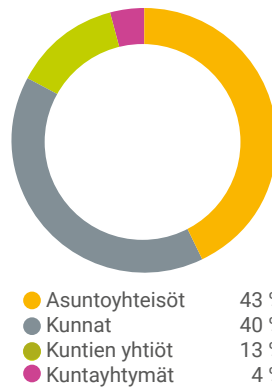
Vihreä trendi on hyvin voimakkaasti esillä kansainvälisten sijoittajien keskuudessa. Uuden vihreän joukkovelkakirjalainan liikkeeseen laskeminen tulee vastaamaan kestäväää kehitystä edistävien sijoituskohteiden kasvavaan kysyntään.

Esa Kallio, varatoimitusjohtaja

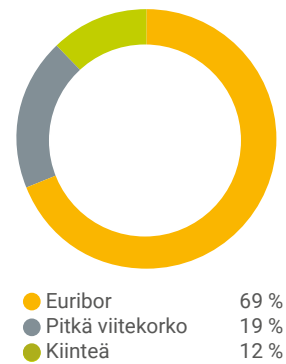
Lainakannan kehitys 2011–2015

Lainakanta asiakkaittain

Lainakannan korkosidonnaisuus

Kuntarahoituksen sopimusehdot ovat reiluja ja läpinäkyviä, mikä tekee toiminnasta asiakkaalle luotettavaa ja ennakoitavaa.

Leasing ei sido asiakkaan pääomia omistamiseen. Kohteen kustannukset ovat tarkasti ennakoitavissa ja ne kohdistuvat selvästi nimenomaiseen kohteeseen. Kuntarahoituksen leasing on helposti ymmärrettävä ja kustannuksiltaan läpinäkyvä rahoitusratkaisu. Hinnataan leasing on kilpailukykyinen vaihtoehto.

Kuntarahoitus tarjoaa kaikkien leasingasiakkaidensa käyttöön veloituksetta laiterekisteripalvelun, jonka avulla asiakkaat voivat seurata ja ylläpitää omiin leasinghankintoihinsa liittyviä taloudellisia ja teknisiä tietoja. Palvelu mahdollistaa rahoituskohteiden tarkan seurannan, joten asiakas pysyy koko ajan selvillä kohteen yksityiskohdista.

Vuonna 2015 kiinteistöleasingin suosio kuntasektorilla kasvoi voimakkaasti. Kehitys kertoo siitä, että kunnat etsivät aktiivisesti uusia vaihtoehtoja investointiensa rahoitukseen.

Kuntarahoitus tarjoaa asiakkailleen myös räätälöityjä johdannais sopimuksia, joiden avulla asiakkaat voivat hallita sekä laina- että leasingrahoituksen korkoriskiä. Johdannaisia tarjotaan vain suojaustarkoitukseen.

T3-sairaala rahoitetaan leasingilla

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin T3-sairaalainvestointi Turussa on kiinteistöleasingin edelläkävijähankke Suomessa. Hankkeen myötä käytöstä poistettavassa U-sairaalaossa olevat toiminnot tullaan pääosin siirtämään uuteen T3-sairaalaan.

Uudisrakennuksen kokonaisala on noin 54 000 neliometriä ja kokonaiskustannukset ovat noin 158 miljoonaa euroa. Rakennuksen omistaja leasingkauden aikana on Kuntarahoitus, ja sopimuskauden jälkeen sairaanhoitopiiri lunastaa kohteen tai osoittaa sille ostajan.

Ennen rahoituksen kilpailutusta Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri kartoitti erilaisia rahoitusvaihtoehtoja ja niiden markkinoita. Sairanhoitopiiri on toteuttanut 2000-luvulla kokonaisuutena mittavaa investointiohjelmää, ja kiinteistöleasingin valinta on osa rahoitussalkun kokonaisuuden hallintaa. Leasingrahoituksen käyttäminen pienentää merkittävästi sairaanhoitopiirin jälleerahoitusriskiä.

Varainhankinta

Varoja maailmalta

Asiakkaiden lainoitukseen tarvittavat varat tulevat maailmalta. Kuntarahoitus tekee varainhankintansa kansainvälisillä pääomamarkkinoilla.

Viitelainat onnistuivat hyvin

Kuntarahoitus laski vuonna 2015 liikkeeseen kaksi miljardin Yhdysvaltain dollarin määräistä viitelainaa. Viisivuotisen viitelainan liikkeeseenlasku tapahtui tammikuussa, kolmivuotisen lainan syyskuussa.

Molemmat liikkeeseenlaskut onnistuivat erinomaisesti, vaikka markkinatilanne oli haastava. Syyskuussa tehtyä liikkeeseenlaskua edelsi erittäin vaikean markkinatilanteen jakso, jonka aikana lainojen riskipreemiot nousivat huomattavasti.

Onnistuneet liikkeeseenlaskut toteuttivat käytännön tasolla Kuntarahoituksen ydintehtävää eli Suomen kuntasektorin ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen saannin turvaamista kilpailukykyisin ehdoin kaikissa markkinatilanteissa.

Varainhankinta on hajautettu laajasti eri maturiteetteihin ja valuutoihin. Hajautuksella lisätään varainhankinnan maantieteellistä kattavuutta sekä varmistetaan eri sijoittajatyyppeiden kuten keskuspankkien, varainhoitajien ja pankkien osallistuminen Kuntarahoituksen joukkovelkakirjalainoihin. Hajauttamisen kautta varainhankinnan jatkuvuuteen liittyviä jälleenrahoitusriskejä on merkittävästi pienennetty, koska Kuntarahoitus ei ole riippuvainen yhden tietyn markkinan muutoksista.

Laajan hajauttamisen ansiosta varainhankinta on tehokasta, mikä varmistaa aina kilpailukykyisen rahoituksen Kuntarahoituksen asiakkaille. Suomen valtion, kuntasektorin ja Kuntarahoituksen hyvä luottokelpoisuus varmistavat edullisen varainhankinnan.

Kuntarahoitus on yksi pääomamarkkinoiden joustavimmista, luotettavimmista ja nopeimmista kump-paneista sijoittajille ja välittäjäpankeille. Yhtiön varainhankintaprosessin hyvän tehokkuuden ja sujuvuuden säilyttäminen ja kehittäminen ovat olennaisia tekijöitä, jotta sijoittajat näkevät Kuntarahoituksen jatkossakin houkuttelevana yhteistyötahona. Tutkimuslaitos Prosperan kesällä 2015 tekemän selvityksen mukaan kansainväliset sijoittajat arvostivat Kuntarahoituksen liikkeeseenlaskijana pohjoismaisessa verrokkiryhmäsään korkeimmalle, vaikka ne kaikki saivat tutkimuksessa hyvää palautetta. Erityisen selvästi Kuntarahoitus

” Kuntarahoitus on yksi kansainvälisten pääomamarkkinoiden joustavimmista, luotettavimmista ja nopeimmista toimijoista.

Vuonna 2015 tehtyjen varainhankintajärjestelyjen määrä

315

erottui positiivisesti kysyttäessä liikkeeseenlaskijoiden ymmärrystä markkinoiden vaatimuksista. Yhtiö sai erityisen hyvää palautetta myös tarjoamansa markkinatiedon laadusta, henkilöstön osaamisesta ja johdon tavoitettavuudesta.

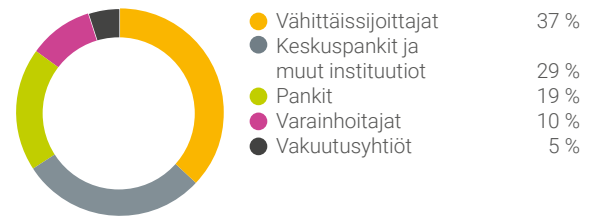
Kuntarahoitukseen luotetaan maailmalla. Varainhankinnan kilpailukyvyyn säilyttäminen on avainasemassa, koska yhtiö on riippuvainen globaaleista pääomamarkkinoista. Pitkäjänteinen työ kansainvälisillä pääomamarkkinoilla ja hyvät sijoittajasuhteet ovat tärkeitä menestystekijöitä. Esimerkiksi Japanissa Kuntarahoitus on toiminut aktiivisesti jo parikymmentä vuotta ja luonut itselleen vahvan aseman niin kutsutun Uridashi-markkinan suurimpana liikkeeseenlaskijana. Vastaavanlainen vahva asema ja hyvät sijoittajasuhteet on saavutettu myös viitelainamarkkinoilla määrätietoisesti ja systemaattisesti sijoittajatyön ansiosta.

Valtaosa varainhankintajärjestelyistä tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina eri velkaohjelmien alla. Velkaohjelmat takaavat Kuntarahoitukselle laajan sijoittajakysynnän, ja niiden avulla Kuntarahoitus pystyy reagoimaan nopeasti ja hyödyntämään markkinatilanteiden muutosten suomat mahdollisuudet.

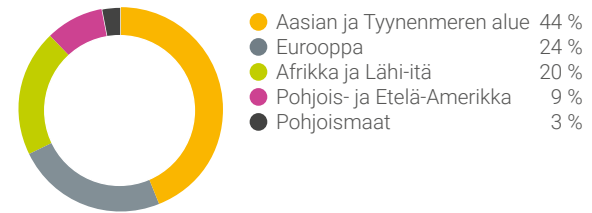
Suurin osa kansainvälisestä varainhankinnasta on valuuttamääräistä, mutta yhtiön erittäin tiukan riskienhallintapolitiikan mukaan Kuntarahoitus suojautuu kaikilta varainhankintaan liittyviltä rahoitusriskeiltä, kuten esimerkiksi valuutta- ja korkoriskeiltä.

Vuonna 2015 Kuntarahoituksen varainhankinta onnistui erittäin hyvin, vaikka globaali taloustilanne oli hankala ja maailmantaloudessa oli paljon epävarmuustekijöitä.

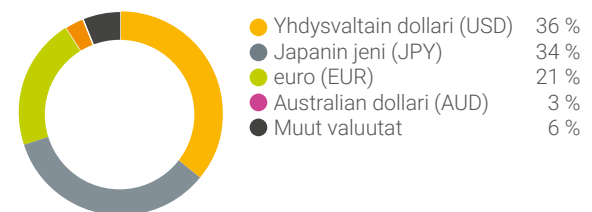
Tehty varainhankinta 2015 sijoittajatyypeittäin

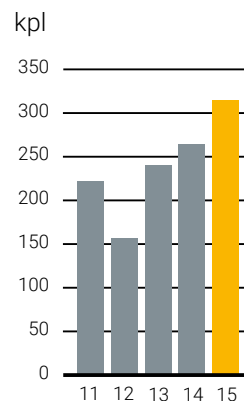
Tehty varainhankinta 2015 alueittain

Tehty varainhankinta 2015 valuutoittain

Varainhankintajärjestelyjen määrä 2011–2015

Sijoitustoiminta

Riittäväällä likviditeetillä varmistetaan toiminnan jatkuvuus

Likvidit eli helposti rahaksi muutettavat sijoitukset varmistavat Kuntarahoituksen toiminnan kaikissa olosuhteissa.

Toiminnan tehostamiseksi kokonaislikviditeetti jaettiin vuoden 2015 alussa lyhyeen ja pitkään likviditeettiin:

Lyhyt likviditeetti = yhtiön kassa + noin kolmen kuukauden rahoitustarpeet

Pitkä likviditeetti = yhtiön strateginen likviditeetti

Likvidien varojen kokonaismäärä

7,73

miljardia euroa

Yhtiöllä on puskurivaroina likviditeettiportfolio, jolla varmistetaan toiminnan jatkuvuus kaikissa markkinaolosuhteissa. Helposti rahaksi muutettavilla sijoituksilla turvataan niin asiakkaiden rahoitus kuin erääntyvän varainhankinnan jälleenrahoittaminen, jos pääomamarkkinoilla tehty varainhankinta tyrehtyisi. Yhtiöllä on käytössään myös repo-rahoitus sekä keskuspankista että pääomamarkkinoilta varmistamassa jatkuvuutta.

Kuntarahoituksen likviditeettipolitiikan mukaisesti kokonaislikviditeetin määrän on riitettävä keskeytymättömän liiketoiminnan jatkumiseen vähintään seuraavan kuuden kuukauden ajan. Vuoden 2015 lopussa likviditeettitilanne oli hyvä. Likviditeettipuskuri kattoi noin 11 kuukauden rahoitustarpeet. Kuntarahoituksen likvidit varat olivat vuoden 2015 lopussa 7,73 miljardia euroa.

Yhtiön treasury hallinnoi lyhyttä likviditeettiä ja sijoitusosasto pitkää likviditeettiä. Pitkä- ja lyhytaikaisen likviditeetin suhdetta allokoidaan kuukausittain ennakoitun likviditeettitarpeen mukaan. Vuodenvaihteessa lyhyen likviditeetin osuus oli 30 prosenttia ja pitkän 70 prosenttia.

Likviditeetin hallinta tukee yhtiön varsinaista ydintoimintaa eli asiakkaiden rahoittamista.

Likviditeettisijoituksia tehdään globaaleille koromarkkinoille tehokkaasti hajauttaen. Ensisijainen tavoite on turvata sijoitusten pääomat sekä likvidiys. Sijoitustoimintaa ohjaavat yhtiön hallituksen hyväksymät toimintapolitiikat sekä vuosittain määriteltävä riskiallokaatio.

Alhaisen korkotason lisäksi vuotta 2015 leimasi heikko jälkimarkkinalikviditeetti. Euroopan keskuspankin osto-ohjelma sekä lisääntynyt pankkisääntely heikensivät joukkovelkakirjalainojen likviditeettiä jälkimarkkinoilla. Kuntarahoitus arvioi jatkuvasti sijoitustensa likviditeetin laatua. Lisäksi yhtiö raportoi säännöllisesti LCR-lukua, joka mittaa likviditeetin riittävyyttä stressitilanteessa.

Kokonaislikviditeetin luotto- ja markkinariskejä hallinnoidaan omaisuusluokkien sekä eri maiden hajautuksella. Vuoden 2015 aikana senior-pankkisijoitusten osuutta pienennettiin ja vastaavasti katettujen joukkovelkakirja- sekä valtio- ja julkisyhteisösijoitusten osuutta lisättiin. Kaikkien sijoitusten keskimaturiteetti vuoden 2015 lopussa oli 2,3 vuotta (2014: 2,3 vuotta). Sijoitusten keskimääräinen luottoluokitus säilyi AA-tasolla.

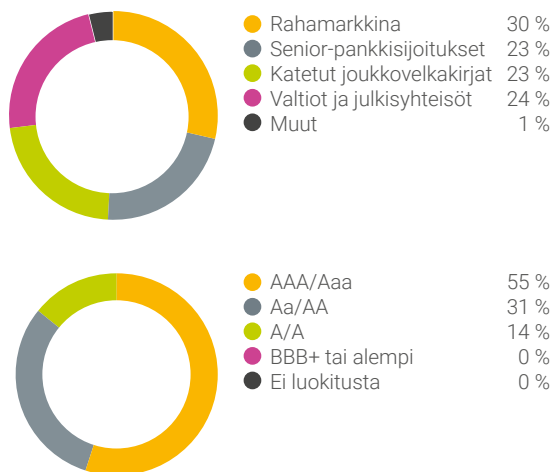
Vastuullista sijoittamista

Kuntarahoitus noudattaa kaikissa sijoituksissaan yhtiön hallituksen hyväksymiä eettisiä periaatteita. Lisäksi yhtiö aloitti vuoden 2015 aikana yksittäisten sijoitusten ESG-arvon (Environmental, Social and Corporate Governance) seurannan. ESG-arvolla arvioidaan likviditeettiportfoliossa olevien liikkeeseenlaskijoiden ympäristö- ja sosiaalivastuuta sekä hyvää hallintotapaa.

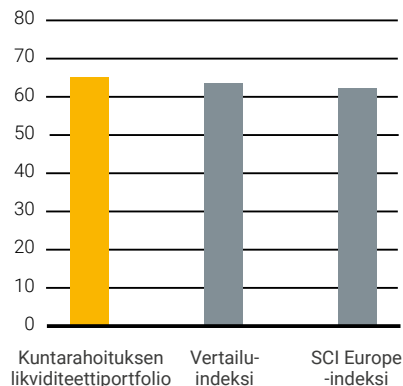
Kaikkien sijoitusten ESG-keskiarvoa verrataan markkinoiden keskiarvoon sekä lähimpään mahdolliseen vertailuarvoon. Liikkeeseenlaskijoiden ESG-analyysin ja arvion toteuttaa saksalainen varainhoitaja Union Investment, jolla on yli 20 vuoden kokemus vastuullisten sijoitusten arvioinnista ja hallinnoimisesta.

Vuoden 2015 lopussa Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten ESG-arvo oli 65, asteikolla 1-100. Tämä on 1,4 pistettä korkeampi kuin markkinoiden vertailuindeksi (63,6), joka on laskettu markkina-indekseistä käyttäen yhtiön likviditeettisijoituksia vastaavaa omaisuusluokkajakaumaa.

Kokonaislikviditeetin omaisuusjakauma ja luottoluokitusjakauma

Kuntarahoituksen likviditeettisijoitusten ESG-arvo

Inspira

Taloudellista neuvontaa Inspirasta

Inspiran toiminta-ajatuksena on auttaa julkista sektoria tuottamaan palvelunsa edullisemmin ja laadukkaammin.

Inspiran toimeksiantojen määrän kasvu

39 %

Kuntarahoitus-konserniin kuuluva Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy tarjoaa kunnille ja muille julkisen sektorin toimijoille puolueettomia rahoituksen asiantuntija- ja neuvonantopalveluita.

Inspiran palveluvalikoimaan kuuluu investointihankkeiden taloudellista mallintamista, rahoitus- ja toteutusvaihtoehtojen kartoittamista ja rahoitusneuvontaa, neuvonantoa kuntien investointien suunnitteluun ja toimintojen uudelleenjärjestelyyn. Inspiran vahvuutena on julkisen sektorin erityistarpeiden tunteminen. Inspiralla on pitkä ja monipuolinen kokemus julkisen sektorin investoinneista kuten koulukeskuksista, palvelutaloista, uusiutuvan energian hankkeista ja moottoritiehankkeista.

Kun julkisen sektorin hankkeiden edellytykset, toteutumismahdollisuudet ja kustannusvaikutukset esitetään selkeinä numeroina, päätösten tekemiseen on kunnissa hyvät edellytykset. Hankkeiden esiselvityksissä Inspira kartoittaa erilaisia rahoitusvaihtoehtoja ja auttaa asiakasta valitsemaan kulloinkin käsillä oleviin tarpeisiin parhaiten soveltuvan toteutusvaihtoehdon. Lisäksi Inspira laatii selkeät ehdotukset jatkotoimenpiteiksi.

Investointihankkeiden toteuttamisessa ja rahoittamisessa Inspira neuvoo hankkeiden koko elinkaaren osalta. Omaisuusjärjestelypalvelut liittyvät omaisuuden ja palvelutuotannon järjestelyihin. Inspira tuo asiakkaidensa käyttöön koeteltuja parhaita käytäntöjä.

Kunnissa kiinnitetään kasvavaa huomiota investointien kannattavuuteen ja erilaisiin toteutusvaihtoehtoihin. Kiinteistöleasingin ja elinkaarihankkeiden yleistymisen näkyi Inspiran toimeksiannoissa vuonna 2015. Leasinghankkeissa Inspira toimii usein asiakkaan apuna palveluntarjoajien kilpailuttamisessa.

ESIR avaa mahdollisuuksia Suomessa

Työ- ja elinkeinoministeriö valitsi 2015 Inspiran neuvonantajakseen eurooppalaisten rahoituslähteiden tehokkaampaa käyttöä varten. Neuvonantosopimus on kolmivuotinen.

Euroopan strategisten investointien rahasto ESIR vauhdittaa investointeja Suomessa. EU-tasoisella ohjelmalla aktivoidaan investointeja, paikataan investointivajetta ja parannetaan työllisyyttä.

ESIRin mahdollistama rahoitus kohdistuu lähes kaikille toimialoille. Pääosan rahoituksesta on tarkoitus kohdistua infrastruktuuriin ja teollisuutta uudistaviin investointeihin, ja noin neljäsosan rahoituksesta on tarkoitus kohdistua pk-yrityksille. ESIRin mahdollistama rahoitus ohjataan taloudellisesti toteutuskelpoisiin hankkeisiin.

Inspira avusti bussiyhtiön myynnissä

Inspira toimi Helsingin kaupungin taloudellisena neuvonantajan kaupungin omistaman osakeyhtiö Helsingin Bussiliikenteen myynnissä. Bussiyhtiön liiketoiminnalle haettiin ostajaa markkinaehtoisella menettelyllä.

Yhtiön osti kotimainen Koiviston Auto -konserni. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi yhtiön myynnin lokakuussa 2015 ja kauppa toteutui joulukuussa.

Mittaluokaltaan iso myyntihanke oli siinä mielessä erityinen, että kunnat myyvät omia yhtiöitään melko harvoin. Helsingin Bussiliikenteen myymisen taustalla olivat yhtiön pitkäaikainen heikko tuloskehitys sekä vaikea kilpailutilanne ja markkinoiden muutos pääkaupunkiseudun bussiliikenteessä.

Ammattitaitoinen henkilöstö on Kuntarahoituksen tärkein voimavara. Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen on jatkuvaa työtä, johon panostetaan yhtiössä.

Alansa huippuosaajia

Teemme tärkeää työtä

Henkilöstötutkimusten perusteella Kuntarahoituksessa työskentelevät kokevat työnsä merkitykselliseksi. Kuntarahoituksen toiminnan vahva yhteiskunnallinen rooli ja vastuullisuus motivoivat yhtiön työntekijöitä.

Kuntarahoituslaisten mielipiteitä Great Place to Work -tutkimuksessa

Tavat, joilla vaikutamme yhteiskuntaan, ovat minusta hyviä

94 %

Olen ylpeä siitä mitä saamme aikaan

93 %

Työpaikallani on ystävällinen ilmapiiri

99 %

Muuttuvassa toimintaympäristössä henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen on tärkeää. Kuntarahoitus satsaa henkilöstönsä osaamiseen ja työhyvinvointiin. Työntekijöiden ja esimiesten kouluttautumiseen yhtiössä suhtaudutaan hyvin myönteisesti.

Kuntarahoituksen henkilöstö on kasvanut voimakkaasti viime vuosina, ja kasvu jatkui vuonna 2015. Yhtiön työntekijöiden määrä on kaksinkertaistunut viimeksi kuluneen viiden vuoden aikana. Kuntarahoitus-konsernissa oli vuoden 2015 lopussa 95 työntekijää. Henkilöstön kasvu jatkuu vuonna 2016.

Henkilöstömäärän kasvu vaikuttaa yhtiön sisäisiin prosesseihin, joita on kehitetty aktiivisesti. Kasvu ja jatkuvasti muuttuva toimintaympäristö tuovat haasteita paitsi prosessien, myös henkilöstön ammattitaidon ja osaamisen kehittämiseen.

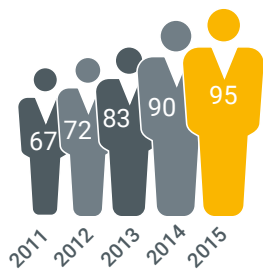
Vuonna 2015 Kuntarahoituksessa tehtiin kaksi henkilöstötutkimusta, joiden tulokset kertovat erittäin hyvästä työtyytyväisyydestä. Toinen tutkimus kuului kansainväliseen Great Place to Work -selvitykseen, toisessa mitattiin henkilöstötyytyväisyyden lisäksi sisäistä asiakastyytyväisyyttä ja etsittiin toiminnan kehittämisalueita.

Tutkimusten mukaan Kuntarahoituksen työntekijät kokevat, että heihin luotetaan ja he saavat toimia itsenäisesti. Työntekijöillä on toisaalta laajat toimivaltuudet omissa tehtävissään, ja samalla vastuu omasta toiminnastaan ja myös ammattitaitonsa kehittämistarpeiden tunnistamisesta. Henkilöstön ja yhtiön kasvaessa työntekijöiden toimenkuvat syvenevät. Oma osaamisalue pitää tuntea entistä paremmin, ja toisaalta vaaditaan ketteryyttä ja valmiutta omaksua uutta.

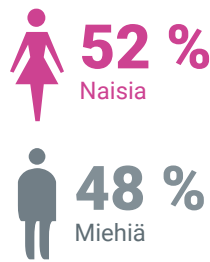
” Henkilöstötutkimusten tulokset kertovat erittäin hyvästä työtyytyväisyydestä.

HENKILÖSTÖ

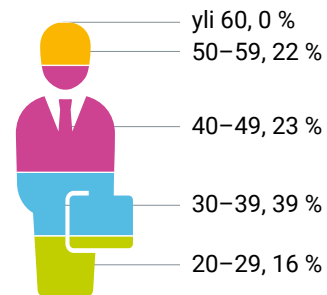
Kuntarahoitus-konsernin henkilöstön määrä 2011–2015

Henkilöstön sukupuolijakauma

Henkilöstön ikäjakauma

Great Place to Work

Kuntarahoitus kuuluu tutkitusti Suomen parhaisiin työpaikkoihin. Yhtiö sijoittui vuoden 2015 alussa julkistetussa Great Place to Work -tutkimuksen yleisessä sarjassa 25:nneksi suomalaisista keskiuurista työpaikoista. Tutkimuksessa selvitetään henkilöstön tyytyväisyyttä sekä arvioidaan yrityskulttuuria ja johtamista.

Menestyminen parhaita työpaikkoja listaavassa tutkimuksessa kertoo Kuntarahoituksen arvojen toteutumisesta käytännössä. Luotettavuus, kumppanuus, luovuus, uusiutumiskyky ja yhteisen tekemisen meininki ovat osa Kuntarahoituksen jokapäiväistä tekemistä.

Great Place to Work tutkii, tunnistaa ja palkitsee parhaita työpaikkoja kuudessa maanosassa ja noin 50 maassa. Parhaat työpaikat -listoille pääsee vain paras kolmannes tutkimukseen osallistuvista organisaatioista.

Työnantajien suomenmestari

Kuntarahoitus valittiin marraskuussa European Business Awards -kilpailun ai-noaksi suomalaiseksi finalistiksi parhaan työnantajan kategoriassa. Parhaan työnantajan kategoriassa arvioidaan yrityksen panostuksia henkilöstönsä osaamiseen ja hyvinvointiin sekä niiden kautta saavutettuja taloudellisia tuloksia. Kilpailun tuomari muodostuu kokeneista talouselämän vaikuttajista.

European Business Awards -kilpailun tavoitteena on nostaa esiin menestyvien eurooppalaisyri-tysten innovaatioita, osaamista ja parhaita käytäntöjä. Kilpailu järjestettiin vuonna 2015 yhdeksättä kertaa, ja kilpailuun osallistui 32 000 yritystä 33 Euroopan maasta. Kansalliseksi finalistieiksi valitut yritykset voivat halutesaan jatkaa kilpailua toiselle, koko Euroopan-tasoiselle kierrokselle.

Hallitus

Hallituksen kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet ja jäsenten toimikausi päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Vuoden 2015 varsinainen yhtiökokous valitsi omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti seuraavat henkilöt hallitukseen kaudelle 2015–2016 (varsinaisesta yhtiökokouksesta seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen):

Ylhäältä vasemmalta: Fredrik Forssell, Tapani Hellstén, Sirpa Louhevirta, Eva Liljebloom
Alhaalta vasemmalta: Asta Tolonen, Tuula Saxholm, Juha Yli-Rajala, Teppo Koivisto

Eva Liljebloom, 1958
puheenjohtaja
hallituksessa vuodesta 2003

Koulutus: kauppatieteiden tohtori

Päätoimi: professori, Svenska Handelshögskolan

Keskeiset muut luottamustoimet: Valtion eläkerahaston sijoitusneuvottelukunnan puheenjohtaja; Keskinäisen vakuutusyhtiö Fennian hallituksen jäsen; Kirkon keskusrahaston eläkerahaston johtokunnan jäsen; Veikkaus Oy:n hallituksen jäsen

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Tapani Hellstén, 1957
varapuheenjohtaja
hallituksessa vuodesta 2014

Koulutus: hallintotieteiden maisteri

Päätoimi: varatoimitusjohtaja, Keva

Keskeiset muut luottamustoimet: TUL:n Hämeen piiri, valtuuston puheenjohtaja; Kuurojen palvelusäätiö, hallintoneuvoston puheenjohtaja; KuntaPro, hallituksen varapuheenjohtaja; Sibeliuksen syntymäkaupunki -säätiö, puheenjohtaja

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä

Fredrik Forssell, 1968
hallituksessa vuodesta 2011

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Päätoimi: johtaja, suorat arvopaperisijoitukset, Keva

Keskeiset muut luottamustoimet: Telan sijoitusneuvottelukunnan jäsen

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä

Teppo Koivisto, 1966
hallituksessa vuodesta 2011

Koulutus: valtiotieteiden maisteri

Päätoimi: toimialajohtaja, Valtiokonttori

Keskeiset muut luottamustoimet: Tiukulan Säätiön hallituksen puheenjohtaja

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä

Sirpa Louhevirta, 1964
hallituksessa vuodesta 2011

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Päätoimi: johtaja, rahoitus ja kiinteistöt, Sanoma Oyj

Keskeiset muut luottamustoimet: -

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Tuula Saxholm, 1961
hallituksessa vuodesta 2013

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Päätoimi: rahoitusjohtaja, Helsingin kaupunki

Keskeiset muut luottamustoimet: Helsingin Asumisoikeus Oy, hallituksen puheenjohtaja; Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy, hallituksen jäsen; Länsimetro Oy, hallituksen jäsen; Helsingin kaupungin asunnot Oy, hallituksen jäsen; Helsingin Leijona Oy, hallituksen jäsen; Helsingin Satama Oy, hallituksen jäsen; Taloushallintopalveluliikelaitoksen johtokunnan puheenjohtaja

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä (merkittävän asiakkaan palveluksessa)

Asta Tolonen, 1960
hallituksessa vuodesta 2011

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Päätoimi: kunnanjohtaja, Suomussalmen kunta

Keskeiset muut luottamustoimet: Kainuun maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) jäsen ja varapuheenjohtaja; Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhluvuoden projektin hallituksen jäsen

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista

Juha Yli-Rajala, 1964
hallituksessa vuodesta 2011

Koulutus: hallintotieteiden maisteri

Päätoimi: konsernijohtaja, Tampereen kaupunki

Keskeiset muut luottamustoimet: Tampereen kauppakamarin, Yhteishotelli Oy:n ja Pirkanmaan kansanterveys ry:n hallituksen jäsen

Riippumattomuus: riippumaton yhtiöstä sekä merkittävistä osakkeenomistajista (merkittävän asiakkaan palveluksessa)

Johtoryhmä

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on hallituksen nimitämä toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen. Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön toimintaa niin, että hallituksen tekemät päätökset toteutuvat ja että yhtiön toiminta on linjassa hallituksen asettaman strategian sekä riskienhallintaa koskevien periaatteiden ja

limiittien kanssa. Toimitusjohtaja huolehtii, johtoryhmän tukemana, yhtiön päivittäisen liiketoiminnan toimivuuden valvonnasta (sisältäen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä sääntelyn noudattamisen valvonnan), organisaattiorakenteen toimivuuden ylläpitämisestä ja raportoinnista hallitukselle.

Vasemmalta: Jukka Helminen, Esa Kallio, Pekka Averio, Mari Tyster, Toni Heikkilä ja Marjo Tomminen

Toimitusjohtaja ja johtoryhmä tilikauden 2015 päättyessä:

Pekka Averio

toimitusjohtaja
Kuntarahoituksessa vuodesta 1993

Koulutus: oikeustieteen kandidaatti, MBA

Syntymävuosi: 1956

Esa Kallio

toimitusjohtajan sijainen, varatoimitusjohtaja
Kuntarahoituksessa vuodesta 2005

Koulutus: kauppatieteiden maisteri

Syntymävuosi: 1963

Toni Heikkilä

johtaja, riskienhallinta & IT
Kuntarahoituksessa vuodesta 1997

Koulutus: kauppatieteiden lisensiaatti, M.Sc. (Finance)

Syntymävuosi: 1965

Jukka Helminen

johtaja, rahoitus
Kuntarahoituksessa vuodesta 2013

Koulutus: diplomi-insinööri

Syntymävuosi: 1964

Marjo Tomminen

johtaja, talous
Kuntarahoituksessa vuodesta 1992

Koulutus: yo-merkonomi MTT, EMBA

Syntymävuosi: 1962

Mari Tyster

johtaja, hallinto ja lakiasiat
Kuntarahoituksessa vuodesta 2009

Koulutus: oikeustieteen kandidaatti

Syntymävuosi: 1975

Viestinnässään Kuntarahoitus kertoo avoimesti toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan.

Hyvä hallintotapa ohjaa Kuntarahoituksen toimintaa

Kuntarahoituksen toimintaa säätelevät EU-tason asetukset ja kotimaiset luottolaitostoimintaa koskevat lait ja asetukset. Lainsäädännön lisäksi yhtiön toimintaa ohjaavat Finanssivalvonnan ja EU-viranomaisten määräykset ja ohjeet. Vuoden 2016 alusta Kuntarahoitus on Euroopan keskuspankin valvonnassa. Meneillään olevien järjestelmäprojektien avulla Kuntarahoitus pyrkii varmistamaan, että yhtiö voi jatkossakin täyttää lainsäädännön ja Euroopan keskuspankin valvonnan edellyttämät toimintaa ja raportointia koskevat vaatimukset.

Kuntarahoitus seuraa Helsingin pörssin hallinnointikoodia ja noudattaa ja soveltaa sen sisältöä yhtiön toiminnan luonteeseen sopivilta osin ottaen huomioon sen, että yhtiön osakkeet eivät ole julkisen kaupan käynnin kohteena. Finanssialan parhaita kansainvälisiä käytäntöjä tarkkaillaan ja sovelletaan jatkuvasti. Kuntarahoituksen hallintoa ja toimintatapoja kehitetään vastaamaan entistä paremmin omistajien ja asiakkaiden sekä sijoittajien ja henkilöstön odotuksia ja lisääntyvän sääntelyn vaatimuksia.

Kuntarahoitus noudattaa kaikessa toiminnassaan vastuullisuuden periaatetta. Vastuullisuus tarkoittaa Kuntarahoituksessa yhteiskunnallista, taloudellista ja ekologista vastuullisuutta. Yhtiön toiminta on keskeinen osa suomalaisen yhteiskunnan rahoitusrakennetta. Tehävän täyttäminen vaatii Kuntarahoitukselta jatkuvaa ammattimaista ja tulevaisuuden kehitysnäkymät huomioivaa toimintaa.

Kuntarahoituksen taloudellisesti vastuullinen liiketoiminta edellyttää tehokasta riskienhallintaa. Riskienhallintaan kuuluvat muun muassa vastapuoli- ja markkinariskien ja operatiivisten riskien hallinta. Riskienhallinnan linjaukset päätetään yhtiön hallituksessa, ja ne noudattavat erittäin tiukkoja periaatteita. Tehokkaalla toiminnalla ja matalalla kokonaisriskiasemalla Kuntarahoitus varmistaa hyvän luottoluokituksensa säilyminen.

Kuntarahoitus mahdollistaa toiminnallaan hankkeita, jotka kohdistuvat ympäristöystävällisiin tai sosiaalisesti vastuullisiin investointeihin. Yhtiön sisäisessä toiminnassa hyödynnetään viestintäteknologiaa kuten videoneuvotteluja. Kuntarahoituksella on Green Office -sertifikaatti, jonka kriteerien täyttymistä WWF auditoi. Yhtiön tekemissä hankinnoissa painotetaan ekotehokkuutta.

Green Office edellyttää ekotekoja koko henkilökunnalta

WWF:n suunnittelema ympäristöjärjestelmä Green Office on suunniteltu parantamaan yritysten ekotehokkuutta. Green Office -järjestelmässä yritys valitsee toimintansa kannalta keskeiset pääindikaattorit, joiden avulla ekologisuuden kehittymistä raportoidaan. Green Office -yrityksiltä vaaditaan ekologisuuden jatkuvaa parantamista, ja WWF auditoi sertifioimansa yritykset kolmen vuoden välein.

Kuntarahoituksessa Green Office on tehostanut kierrätystä ja vähentänyt sähkön- ja paperinkulutusta. Yhtiö tukee julkisen liikenteen käyttöä, valitsee kestopaveroita kertakäyttöisten sijaan ja suosii luomutuotteita. Pienet jokapäiväiset valinnat saavat vuositasolla aikaan isoja positiivisia ympäristövaikutuksia.

Kuntarahoitus tilinpäätös

1.1.–31.12.2015

Sisältö

Toimintakertomus	28
Konsernitilinpäätös	36
Tase	37
Tuloslaskelma	38
Rahavirtalaskelma	39
Laskelma oman pääoman muutoksista	40
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	41
Emoyhtiön tilinpäätös	87
Tase	88
Tuloslaskelma	89
Rahavirtalaskelma	90
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	91
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset	112
Tilintarkastusmerkintä	112
Tilintarkastuskertomus	113

Toimintakertomus

Yhteenvedo vuodesta 2015:

- Konsernin liikevoitto oli 151,8 miljoonaa euroa (2014: 144,2 miljoonaa euroa). Kasvua edelliseen vuoteen oli 5,3 %
- Korkokate kasvoi 7,6 % edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 172,2 miljoonaa euroa (2014: 160,0 miljoonaa euroa).
- Taseen loppusumma oli 33 889 miljoonaa euroa (2014: 30 009 miljoonaa euroa). Tase kasvoi 12,9 % vuoden 2014 lopusta.
- Konsernin vakavaraisuus vahvistui edelleen, omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin olivat vuoden lopussa 64,61 % (2014: 33,53 %) ja ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin oli 62,49 % (2014: 29,98 %).
- Vuonna 2015 yhtiö vahvisti pääomarakennettaan ensisijaiseen lisäpääomaan kuuluvalla 350 miljoonan euron AT1-pääomallainalla. Vähimmäisomavaraisuusaste (leverage ratio) oli vuoden 2015 lopussa 3,15 % (2014: 1,8 %).
- Luotonannon kokonaismäärä kasvoi 20 088 miljoonaan euroon (2014: 19 205 miljoonaa euroa) ja uusia luottoja nostettiin 2 687 miljoonaa euroa (2014: 2 775 miljoonaa euroa).
- Leasingtoiminnan kanta oli vuoden lopussa 187 miljoonaa euroa (2014: 133 miljoonaa euroa).
- Varainhankintaa tehtiin vuoden 2015 aikana 7 297 miljoonaa euroa (2014: 7 440 miljoonaa euroa). Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen 4 824 miljoonaa euroa (2014: 5 904 miljoonaa euroa). Varainhankinnan kokonaismäärä kasvoi 6,8 % 28 419 miljoonaan euroon (2014: 26 616 miljoonaa euroa).
- Kokonaislikviditeetti vuoden 2015 lopussa oli 7 732 miljoonaa euroa (2014: 6 751 miljoonaa euroa).
- Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran liikevaihto oli 2,3 miljoonaa euroa (2014: 2,5 miljoonaa euroa). Liikevoitto vuoden 2015 lopussa oli 0,2 miljoonaa euroa (2014: 0,4 miljoonaa euroa).

Avainluvut (konserni):

	31.12.2015	31.12.2014
Korkokate (milj. euroa)	172,2	160,0
Liikevoitto (milj. euroa)	151,8	144,2
Uusi luotonanto (milj. euroa)	2 687	2 775
Uusi pitkäaikainen varainhankinta (milj. euroa)	7 297	7 440
Taseen loppusumma (milj. euroa)	33 889	30 009
Ensisijainen pääoma Tier 1 (milj. euroa)	1 033,8	557,2
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 068,8	623,1
Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	62,49	29,98
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,61	33,53
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,15	1,8
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,84	21,66
Kulu-tuottosuhte	0,16	0,15
Henkilöstö	95	90

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivulla 35. Tässä toimintakertomuksessa esitetyt luvut ovat Kuntarahoitus-konsernin lukuja ellei toisin ole mainittu.

Toimintaympäristö vuonna 2015

Vuotta 2015 leimasivat talouden epävarmuustekijät, Suomessa aloitetut suuret rakenteelliset uudistukset kuten sote-uudistus ja päätös itsehallintoalueiden perustamisesta. Kuntarahoituksen liiketoiminta kuitenkin kehittyi edelleen positiivisesti. Yhtiön kannattavuus parani samanaikaisesti kun liiketoiminnan volyyymi kasvoi. Volyymien ja henkilöstön kasvu vaativat yhtiöltä jatkuvaa toiminnan ja prosessien kehittämistä. Yhtiö muutti vuoden alussa organisaatiotaan palvelemaan asiakkaita entistä joustavammin ja tehokkaammin.

Kuntarahoitus nimettiin kansallisesti merkittäväksi rahoituslaitokseksi Suomessa. Yhtiö siirtyi vuoden 2016 alusta lähtien Finanssivalvonnan alaisuudesta Euroopan keskuspankin (EKP) valvontaan. Sitä edelsi EKP:n kattava arviointi, johon kuului saatavien laadun arviointi ja stressitesti. Kuntarahoitus ylitti selvästi kaikki asetetut raja-arvot.

Kuntarahoitus on jo pitkään pyrkinyt ennakolta varautumaan kiristyvän finanssisäätelyn tuleviin vaatimuksiin. Vuonna 2015 yhtiö vahvisti pääomarakennettaan ensisijaiseen lisäpääomaan kuuluvalla 350 miljoonan euron AT1-pääomallainalla, minkä avulla se täyttää ennakkoon tällä hetkellä oletetun vähimmäisomavaraisuusvaatimuksen. Liikkeeseenlasku herätti laajaa kiinnostusta sijoittajien keskuudessa ja laina ylimerkittiin lähes kolminkertaisesti.

Vuonna 2015 Kuntarahoituksen luokitukset pysyivät ennallaan eli Moody'sin Aaa:ssa ja Standard & Poor'sin AA+ :ssa. Molemmat luokitajat muuttivat luokitusten näkymät negatiivisiksi. Näkemysten muutos johtui valtion luokituksen vastaavasta muutoksesta. Näkymien muutos johtuu ensisijaisesti Suomen talouden hitaasta kasvusta.

Kuntarahoitus on tärkeä osa suomalaisen yhteiskunnan taloudellista perusrakennetta, ja se on ainoa pelkästään kuntakonsernien ja valtion tukeman asuntotuotannon rahoituksen erikoistunut luottolaitos Suomessa. Suomen kuntasektorin rahoitustarpeissa ei tapahtunut vuoden aikana merkittäviä muutoksia. Lainakysyntä kasvoi edellisvuosien tapaan maltillisesti. Kuntarahoitus oli edelleen asiakaskuntansa ehdottomasti tärkein rahoittaja.

Konsernirakenne

Kuntarahoitus-konsernin (jäljempänä konserni) muodostavat Kuntarahoitus Oyj (jäljempänä Kuntarahoitus tai yhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (jäljempänä Inspira).

Kuntarahoituksen tehtävänä on kaikissa markkinatilanteissa varmistaa markkinaehtoisien rahoituksen saatavuus kunnille, kuntayhtymille ja kuntien määräysvallassa oleville yhteisöille sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) nimeämille yleishyödyllisille yhteisöille hankkimalla varoja pääomamarkkinoilta kilpailukyysisin hinnoin.

Inspira tarjoaa rahoituksen neuvontapalveluita julkiselle sektorille. Palveluihin kuuluvat valtionhallinnon, kuntien ja kaupunkien sekä yritysten ja yhteisöjen investointihankkeiden ja omaisuusjärjestelyiden suunnittelu sekä järjestelyiden toteutus. Inspira auttaa julkista sektoria järjestämään palveluitaan tehokkaammin ja toteuttamaan investointitarpeitaan taloudellisesti.

Tulos ja tase

Konsernin toiminta jatkui myönteisenä vuoden aikana. Konsernin tilikauden liikevoitto ennen veroja oli 151,8 miljoonaa euroa (2014: 144,2 miljoonaa euroa). Kuntarahoituksen liikevoitto oli 147,7 miljoonaa euroa (2014: 143,8 miljoonaa euroa). Tulokseen sisältyy rahoituserien IFRS-arvostusten muutoksia, jotka ovat realisoitumattomia ja niiden määrä muuttuu markkinakorkojen vaihteluiden mukaisesti. IFRS-arvostusten tulosvaikutus oli -2,7 miljoonaa euroa (2014: -2,1 miljoonaa euroa).

Korkokatteen kehitys on säilynyt hyvänä ja se kasvoi 7,6 %. Korkokate oli tilikauden lopussa 172,2 miljoonaa euroa (2014: 160,0 miljoonaa euroa). Korkokatteeseen sisältyy palkkioita omien joukkovelkakirjalainojen takaisinostoista 1,4 miljoonaa euroa (2014: 1,5 miljoonaa euroa). Korkokatteen parannus johtui toiminnan volyymin kasvusta.

Kuntarahoituksen tytäryhtiön, Inspiran, liikevoitto vuodelta 2015 oli 0,2 miljoonaa euroa (2014: 0,4 miljoonaa euroa).

Konsernin palkkiokulut olivat vuoden lopussa 3,8 miljoonaa euroa (2014: 3,8 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan kulut kasvoivat 14,8 % vuoden 2015 aikana 24,9 miljoonaan euroon (2014: 21,7 miljoonaa euroa). Kulujen kasvu johtui pääasiassa yhtiön toimintaympäristön muutoksien aiheuttamista toimintakulujen kasvusta sekä meneillään olevista järjestelmäkehityshankkeista. Lisäksi vuonna 2015 tuli uusia viranomaisille maksettavia kuluja, kuten luottolaitostoiminnan valvontaan liittyvät kulut Euroopan keskuspankille sekä Rahoitusvakausvirastolle. Hallintokulut olivat 16,7 miljoonaa euroa (2014: 14,7 miljoonaa euroa), josta henkilöstökulut olivat 10,9 miljoonaa euroa (2014: 9,3 miljoonaa euroa). Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistot olivat 1,6 miljoonaa euroa (2014: 1,4 miljoonaa euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat 6,6 miljoonaa euroa (2014: 5,5 miljoonaa euroa).

Konsernin taseen loppusumma oli vuoden 2015 lopussa 33 889 miljoonaa euroa, kun se edellisen vuoden lopussa oli 30 009 miljoonaa euroa. Taseen kasvua selittää liiketoiminnan kasvu. Vuoden lopun korkealla likviditeetillä varauduttiin varainhankinnan alkuvuoden 2016 jälleenerahoitustarpeisiin.

Vakavaraisuus

Kuntarahoitus-konsernin omat varat olivat vuoden 2015 lopussa 1 068,8 miljoonaa euroa (2014: 623,1 miljoonaa euroa). Ydinpääoma (CET1) oli 686,3 miljoonaa euroa (2014: 556,4 miljoonaa euroa). Ensisijainen pääoma oli 1 033,8 miljoonaa euroa (2014: 557,2 miljoonaa euroa). Käypään arvoon arvostettujen varojen realisoitumattomat voitot (käyvän arvon rahasto) on sisällytetty ydinpääomaan (siirtymäsäännös voimassa ajalla 1.1.2015 – 31.12.2017). Vertailuvuoden luvuissa käyvän arvon rahasto on sisällytetty toissijaiseen pääomaan. Toissijainen pääoma oli 35 miljoonaa euroa (2014: 65,9 miljoonaa euroa).

Konsernin vakavaraisuus parani merkittävästi. Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriiin olivat 64,61 % (2014: 33,53 %). Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriiin oli 41,49 % (2014: 29,94 %).

Omat varat, konserni (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	692 573	562 977
Vähennykset ydinpääomasta	-6 244	-6 623
YDINPÄÄOMA (CET1)	686 329	556 354
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	347 454	807
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
ENSISIJAINEN LISÄPÄÄOMA (AT1)	347 454	807
ENSISIJAINEN PÄÄOMA (T1)	1 033 782	557 162
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	35 000	65 914
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
TOISSIJAINEN PÄÄOMA (T2)	35 000	65 914
OMAT VARAT YHTEENSÄ	1 068 782	623 075

Vakavaraisuuden tunnusluvut, konserni	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	41,49	29,94
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	62,49	29,98
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,61	33,53

Omien varojen vähimmäisvaatimus, konserni

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	107 434	1 342 928	127 077	1 588 468
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	368	4 598	-	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 367	17 089	-	-
Saamiset laitoksilta	69 645	870 561	77 840	972 994
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	3 320	41 501	1 367	17 089
Katetut joukkolainat	16 283	203 542	15 258	190 731
Arvopaperistettut erät	15 743	196 792	27 028	337 851
Sijoitusrahastosijoitukset	108	1 354	101	1 258
Muut erät	599	7 490	5 484	68 545
Markkinariski	47	594	6	73
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	1 009	12 613	1 586	19 829
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	23 851	298 143	19 994	249 928
Yhteensä	132 342	1 654 278	148 664	1 858 298

Lokakuun alussa Kuntarahoitus teki historiaa laskemalla liikkeeseen 350 miljoonan euron AT1-pääomalainan. Kuntarahoitus on sekä ensimmäinen suomalainen että ensimmäinen julkisyhteisöomisteinen listatun AT1-pääomalainan liikkeenlaskija kansainvälisillä markkinoilla. Laina herätti laajaa kiinnostusta sijoittajien keskuudessa ja se ylimerkittiin lähes kolminkertaisesti. Kuntarahoitus vahvisti sillä ensisijaisia omia varoja varautukseen tällä hetkellä oletettuun vähimmäisovaraisuusvaatimukseen. Vuoden 2015 lopussa vähimmäisovaraisuusaste oli 3,15 % (2014: 1,8 %) laskettuna tällä hetkellä voimassa olevia laskentaperiaatteita noudattaen.

Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet ja tunnusluvut on kuvattu osana konsernin tilinpäätöstä hallituksen toimintakertomuksen jälkeen liitteessä 3. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet sekä liitteissä 43–59. Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot. Emoyhtiön vakavaraisuustiedot ovat osa emoyhtiön tilinpäätöstä liitteissä 46–49.

Kuntarahoitus julkistaa tästä tilinpäätöksestä erillisenä dokumenttina vakavaraisuusasetuksen (CRR) perusteella julkistettavien tietojen julkistamisperiaatteet. Dokumentti on saatavilla englannin kielisenä yhtiön internetsivuilla.

Asiakasrahoitus

Kuntarahoituksen asiakkaita ovat kunnat ja kuntayhtymät, niiden määräysvallassa olevat yhteisöt sekä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ARAn nimeämät yleishyödylliset yhteisöt. Yhtiö tarjoaa asiakaskentälleen monipuolisia rahoitukseen liittyviä palveluja ja on asiakassegmentissään selvästi suurin yksittäinen rahoittaja.

Kuntarahoituksen asiakaskentän toimintaympäristössä oli vuoden aikana paljon epävarmuustekijöitä, aivan kuten edeltävinäkin vuosina. Talouskasvun heikkous ja epävarmuus kunta-alan rakennemuutosten etenemisestä ovat vaikeuttaneet investointipäätösten tekemistä.

Kuntarahoitus on panostanut vuoden 2015 aikana asiakaspalvelunsa kehittämiseen uudistamalla rahoitustoiminnon organisaatiotaan. Uudistuksella tähdätään siihen, että asiakaskunnan muuttuvasta toimintaympäristöstä nousevat uudet palvelutarpeet tunnistetaan entistä paremmin. Tarpeisiin vastataan sekä kehittämällä sähköisiä palveluja että tarjoamalla asiakkaille uusia tuotteita ja kokonaisratkaisuja. Palvelumallin kehittäminen on tarkoittanut myös sisäisen yhteistyön tiivistämistä.

Asiakaskunnan epävarmasta toimintaympäristöstä huolimatta Kuntarahoituksen palvelujen kysyntä on pysynyt vakaina ja joidenkin palvelujen osalta ollut jopa selvässä kasvussa.

Lainarahoituksen osalta kilpailu kuntasektorin asiakkaita kiristyi vuoden 2015 aikana. Vahvan taloudellisen asemansa ansiosta yhtiö pystyi vastaamaan kilpailuun ja pitämään asemansa asiakaskuntansa tärkeimpänä rahoittajana. Erityisen vahva Kuntarahoituksen rooli on valtion tukeman asuntotuotannon rahoittajana.

Kuntarahoituksen saamien lainatarjouspyyntöjen kokonaismäärä oli vuoden 2015 aikana 4 834 miljoonaa euroa (2014: 4 387 miljoonaa euroa), joista se voitti 3 181 miljoonaa euroa (2014: 2 814 miljoonaa euroa). Uusia lainoja nostettiin vuonna 2015 vähemmän kuin edellisvuonna, 2 687 miljoonaa euroa (2014: 2 775 miljoonaa euroa). Pitkäaikainen antolainakanta oli vuoden lopussa 20 088 miljoonaa euroa (2014: 19 205 miljoonaa euroa). Lainakanta kasvoi 4,6 % edellisestä vuodesta.

Myös Kuntarahoituksen lyhytaikainen rahoitus on edelleen kysyttyä. Vuoden 2015 lopussa Kuntarahoituksen kanssa sovitut kuntatodistus- ja kuntayritystodistusohjelmia oli yhteensä 4 087 miljoonaa euroa (2014: 3 787 miljoonaa euroa). Yhtiön taseessa oli kuntien ja kuntien yritysten liikkeeseen las-

kemia kunta- ja kuntayritystodistuksia vuoden lopussa 1 115 miljoonaa euroa (2014: 845 miljoonaa euroa), ja koko vuoden aikana asiakkaat hankkivat rahoitusta lyhytaikaisilla ohjelmilla 9 231 miljoonaa euroa (2014: 9 638 miljoonaa euroa).

Lainojen lisäksi Kuntarahoitus tarjoaa kunnille, kuntayhtymille ja kuntayhtiöille niiden tarpeiden mukaisesti räätälöityjä johdannaissovimuksia korkoriskeiltä suojautumiseen. Vuoden 2015 aikana johdannaisten kysyntä on edelleen ollut vilkasta. Korkojen pysytellessä matalalla tasolla asiakkaat suojasivat velkojaan tulevaisuudessa mahdollisesti nousevia markkinakorkoja vastaan.

Kuntarahoitus on tarjonnut kunnille, kuntayhtymille sekä kuntien omistamille tai määräysvallassa oleville yhtiöille leasingrahoitusta vuodesta 2010 lähtien. Palvelumallia ja sen hinnoittelua on kehitetty pitkäjänteisesti mahdollisimman läpinäkyväksi, ja leasingratkaisujen kysyntä kasvoi vahvasti vuonna 2015. Erityisesti kiinteistöleasingrahoitus kiinnostaa asiakkaita. Leasingkanta kasvoi vuoden aikana 40,7 % ja oli vuoden lopussa 187 miljoonaa euroa (2014: 133 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen tytäryhtiön, neuvonantopalveluja tarjoavan Inspiran yhteistyötä konsernin emoyhtiön kanssa tiivistettiin vuoden 2015 aikana osana konsernin uutta asiakaspalvelumallia.

Inspiran palvelujen kysyntä on ollut vuoden 2015 aikana aiempia vuosia vilkkaampaa. Liikevaihto vuonna 2015 oli 2,3 miljoonaa euroa (2014: 2,5 miljoonaa euroa). Tilikauden liikevoitto oli 0,2 miljoonaa euroa (2014: 0,4 miljoonaa euroa). Inspiran liikevaihto koostui etenkin asiakkaiden investointien rahoitusjärjestelyihin, toiminnan uudelleenjärjestelyihin ja kaupunkikonsernien rakenteita ja vastuita koskevaan neuvonantoon liittyvistä toimeksiannoista. Inspira toteutti myös useita hankkeita laajakaistainvestointien kilpailuttamiseen ja rahoituksen järjestelyihin liittyen. Merkittävin yksittäinen tilaus oli E18 Hamina–Vaalimaa-moottoritiehanke, jonka hankintaprosessissa Inspira toimi taloudellisena neuvonantajana. Inspira valittiin vuonna 2015 toteuttamaan Euroopan strategisten investointien rahaston ESIRin rahoittamiin hankkeisiin liittyvää neuvontapalvelua. Vuoden 2015 toimeksiannoissa näkyi myös elinkaarihankkeiden yleistymisen: hankkeissa käytetään usein Inspiran palveluja toteutusvaihtoehtojen kartoittamisessa ja palveluntarjoajien kilpailuttamisessa.

Pääomamarkkinatoiminnot

Vuonna 2015 kansainvälisillä pääomamarkkinoilla on ollut paljon likviditeettiä, etenkin ensimmäisen vuosipuoliskon aikana ja Kuntarahoituksen varainhankinta on onnistunut hyvin. Yhtiö on pystynyt tämän vuoksi tarjoamaan asiakkailleen rahoitusta kilpailukykyiseen hintaan.

Pitkäaikaista varainhankintaa tehtiin vuoden aikana 7 297 miljoonaa euroa (2014: 7 440 miljoonaa euroa). Tammikuussa 2015 tehtiin vuoden ensimmäinen julkinen järjestely laskemalla liikkeeseen yhden miljardin Yhdysvaltain dollarin kiinteäkorkoinen viitelaina. Huhtikuussa Kuntarahoitus vahvisti läsnäoloon Australian markkinoilla kasvattamalla Kangaroo-ohjelman alla liikkeeseen laskettua julkista joukkovelkakirjalainaa 75 miljoonalla Australian dollarilla. Kaiken kaikkiaan vuoden aikana on laskettu liikkeeseen 315 miljoonaa Australian dollaria Kangaroo-ohjelman alla. Syyskuun alussa laskettiin liikkeeseen vuoden toinen yhden miljardin Yhdysvaltain dollarin viitelaina. Lyhytaikaisia Kuntarahoituksen velkasitoumuksia (ECP) laskettiin liikkeeseen vuoden aikana 4 824 miljoonaa euroa (2014: 5 904 miljoonaa euroa) ja kannan määrä oli vuoden lopussa 1 230 miljoonaa euroa (2014: 1 259 miljoonaa euroa).

Koko varainhankinnan määrä oli vuoden 2015 lopussa 28 419 miljoonaa euroa (2014: 26 616 miljoonaa euroa). Tästä euromääräistä oli 18 % (2014: 18 %) ja valuuttamääräistä 82 %

(2014: 82 %). Kaiken kaikkiaan vuoden aikana on laskettu liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja 12 eri valuutassa (2014: 15 valuuttaa).

Kaikki Kuntarahoituksen varainhankinta tehdään tällä hetkellä kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta, missä yhtiö on tunnettu, arvostettu ja aktiivinen toimija. Vuoden 2015 aikana pitkäaikaisia varainhankintajärjestelyjä tehtiin yhteensä 315 kappaletta (2014: 264).

Kuntarahoituksen varainhankinnan strategiana on varainhankinnan lähteiden hajautus, ja se on osoittautunut onnistuneeksi linjaukseksi. Kuntarahoitus hajauttaa varainhankintaan eri tavoilla: markkinoittain, maantieteellisesti, laskemalla liikkeeseen erilaisille sijoittajaryhmille suunnattuja lainoja sekä laskemalla liikkeeseen lainoja eri maturiteeteissa. Aktiivinen ja pitkäjänteinen sijoittajayhteistyö on lisännyt Kuntarahoituksen tunnettua eri markkinoilla, ja sijoittajasuhteissa on voitu enenevässä määrin edetä tärkeiden sijoittajasuhteiden ylläpitämiseen.

Kuntarahoituksen varainhankinnan perustana on hajuksen lisäksi luotettava, nopea ja joustava toiminta. Valtaosa varainhankinnasta tehdään vakioituina liikkeeseenlaskuina velkaohjelmien alla ja Kuntarahoituksella on käytössään seuraavat velkaohjelmat:

Medium Term Note (MTN) -ohjelma	25 000 milj. euroa
Euro Commercial Paper (ECP) -ohjelma	4 000 milj. euroa
AUD-velkaohjelma (Kangaroo)	2 000 milj. AUD
Kotimainen velkaohjelma	800 milj. euroa

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus, jolla on Moody'silta ja Standard & Poor'silta samat luottoluokitukset kuin Kuntarahoituksella. Kuntien takauskeskus on antanut takauksen velkaohjelmille sekä ohjelmien ulkopuolisille varainhankintajärjestelyille, minkä vuoksi Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemat velkasitoumukset lasketaan luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan EU-alueella.

Kuntarahoituksen sijoitustoiminta on pääasiassa etukäteisvarainhankinnalla hankittujen varojen hallinnoimista. Varat sijoitetaan likvideihin, hyvän luottoluokituksen omaaviin rahoitusinstrumentteihin, joilla turvataan liiketoiminnan jatkuminen kaikissa markkinatilanteissa. Yhtiön likviditeettipolitiikan mukaisesti likviditeetin määrän tulee riittää keskeytymättömän liiketoiminnan jatkumiseen (uusi nettomääräinen antolainaus mukaan lukien) vähintään kuuden kuukauden ajan. Yhtiö sijoittaa johdannaisien vakuussopimuksien perusteella saadut käteisvakuudet lyhytaikaisiin rahamarkkinasijoituksiin. Näitä sijoituksia ei oteta huomioon yhtiön likviditeetin riittävyttä laskettaessa.

Yhtiön likviditeettitilanne on säilynyt erinomaisena vuoden 2015 aikana. Samaan aikaan heilahdukset Kuntarahoituksen kokonaislikviditeetissä ovat olleet poikkeuksellisen suuria johdannaisien vakuussopimuksista saatujen käteisvakuuksien suuren vaihtelun takia. Uusia sijoituksia tehtiin katettuihin joukkovelkakirjalainoihin, euroalueen vahvojen maiden julkisyhteisöjen sekä pankkien liikkeeseen laskemiin velkapapereihin.

Vuoden 2015 lopussa arvopaperisijoitusten kokonaismäärä oli 5 897 miljoonaa euroa (2014: 5 581 miljoonaa euroa) ja niiden keskimääräinen luottoluokitus AA (2014: AA). Arvopaperisalkun keskimääräinen maturiteetti oli vuoden lopussa 2,3 vuotta (2014: 2,3 vuotta). Tämän lisäksi muita sijoituksia oli 1 834 miljoonaa euroa (2014: 1 170 miljoonaa euroa), josta keskuspankkitalletuksia 1 814 miljoonaa euroa (2014: 593 miljoonaa euroa) ja rahamarkkinatalletuksia luottolaitoksiin 20 miljoonaa euroa (2014: 27 miljoonaa euroa). Reposopimuksia ei ollut vuoden 2015 lopussa (2014: 550 miljoonaa euroa).

Hallinnointikäytäntö

Hyvä hallintotapa

Kuntarahoitus noudattaa yhtiölainsäädännön lisäksi luottolaitostoiminnasta annetun lain vaatimuksia hallinnon järjestämisestä. Hallintoon liittyvät käytännöt on kuvattu tarkemmin yhtiön internet-sivuilla. Kuntarahoitus julkistaa vuosikertomuksen julkistamisen aikaan internet-sivuillaan tästä toimintaker- tomuksesta erillisen arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7§:n mukaisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sisälteen kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä. Selvitys pitää sisällään myös luottolaitostoiminnasta annetun lain edellyttämät kuvaukset hallinnosta.

Yhtiökokous

Kuntarahoituksen varsinainen yhtiökokous pidettiin 26.3.2015. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen tilikaudelta 2014 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille, toimitusjohtajalle sekä toimitusjohtajan sijaiselle. Lisäksi yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa ei jaeta ja että voitonjakokelpoiset varat, 53 158 350,27 euroa, jätetään omaan pääomaan.

Varsinainen yhtiökokous päätti omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti, että toimikaudella 2015 – 2016 (vuoden 2015 varsinaisen yhtiökokouksen päättymisestä vuoden 2016 varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen) yhtiön hallituksen jäsenten lukumäärä on kahdeksan sekä nimitti hallituksen jäsenet. Yhtiökokous päätti myös omistajien nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenille maksettavien palkkioiden määrät.

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti yhtiöjärjestyksen teknisestä muutoksesta lakiviittauksen osalta. Kokouksessa päätettiin omistajien nimitysvaliokunnan esityksen mukaisesti omistajien nimitysvaliokunnan toimintaa koskevan aiemman päätöksen päivittämisestä huomioiden muutunut luottolaitostoimintaa koskeva lainsäädäntö. Samalla päätettiin omistajien nimitysvaliokunnan jäsenten nimittämistä koskevan prosessin uudistamisesta ottaen huomioon yhtiön omistajarakenteen pysyvyys.

Kokouksessa valittiin lisäksi yhtiön tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajana KHT Marcus Tötterman, joka toimi päävastuullisena tilintarkastajana myös edellisellä tilikaudella.

Hallitus

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 26.3.2015 omistajien nimitysvaliokunta teki ehdotuksen yhtiökokoukselle yhtiön hallituksen valittavista henkilöistä toimikaudelle 2015–2016, joka alkaa vuoden 2015 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous päätti valita hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt: Eva Liljebloom (puheenjohtaja), Tapani Hellstén (varapuheenjohtaja), Fredrik Forssell, Teppo Koivisto, Sirpa Louhevirta, Tuula Saxholm, Asta Tolonen ja Juha Yli-Rajala.

Toimintaansa tehostaakseen hallitus on perustanut avustaviksi ja valmisteleviksi toimielimiksi tarkastus-, riski- ja palkitsemisvaliokunnat. Riskivaliokunta perustettiin keväällä 2015, koska muuttunut laki luottolaitostoiminnasta edellyttää erillistä tarkastus- ja riskivaliokuntaa kansallisesti merkittävältä luottolaitokselta. Tarkastusvaliokunnan jäsenenä tilikauden päättyessä toimivat Tuula Saxholm (puheenjohtaja), Tapani Hellstén, Asta Tolonen ja Juha Yli-Rajala. Riskivaliokunnan jäsenenä toimivat tilikauden päättyessä Fredrik Forssell (puheenjohtaja), Eva Liljebloom ja Sirpa Louhevirta. Palkitsemisvalio-

kunnan jäsenenä toimivat tilikauden päättyessä Eva Liljebloom (puheenjohtaja), Teppo Koivisto ja Juha Yli-Rajala.

Yhtiön hallituksen ja sen valiokuntien toimintaa on selostettu tarkemmin internet-sivuilla saatavilla olevassa selvityksessä Kuntarahoituksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Henkilöstö

Kuntarahoitus-konsernissa työskenteli vuoden 2015 lopussa 95 henkilöä (2014: 90), joista emoyhtiössä 83 henkilöä (2014: 78). Henkilöstölle maksetut palkat ja palkkiot olivat koko konsernissa 8,7 miljoonaa euroa (2014: 7,5 miljoonaa euroa).

Kuntarahoituksen toimitusjohtajana toimii Pekka Averio. Toimitusjohtajan sijaisena toimii varatoimitusjohtaja Esa Kallio. Tämän lisäksi Esa Kallio vastaa yhtiön Pääomamarkkinat-toiminnosta. Muut Kuntarahoituksen johtoryhmään kuuluvat: johtaja Toni Heikkilä (Riskienhallinta ja IT), johtaja Jukka Helminen (Rahoitus-toiminto), johtaja Marjo Tomminen (Talous) sekä johtaja Mari Tyster (Hallinto ja lakiasiat).

Kuntarahoituksen tytäryhtiön Inspiran toimitusjohtajana toimii Kimmo Lehto.

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoituksen johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan. Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa hallitus ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkoista ja palkitsemisesta on konsernin liitetiedossa 29. Palkat ja palkitseminen sekä yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi saatavilla olevassa Palkka- ja palkkioselvityksessä vuodelta 2015.

Luottoluokitukset

Kuntarahoituksen luottoluokitukset

Luokituslaitos	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Lyhytaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	Aaa	Negatiiviset	P-1
Standard & Poor's	AA+	Negatiiviset	A-1+

Kuntien takauskeskuksen luottoluokitukset

Luokituslaitos	Pitkäaikainen varainhankinta	Näkymät	Lyhytaikainen varainhankinta
Moody's Investors Service	Aaa	Negatiiviset	P-1
Standard & Poor's	AA+	Negatiiviset	A-1+

Kuntarahoituksen varainhankinnan takaa Kuntien takauskeskus, jolla on Moody'silta ja Standard & Poor'silta samat luottoluokitukset kuin Kuntarahoituksella. Vuoden 2015 aikana molempien luottoluokitukset säilyivät ennallaan, mutta Moody's muutti korkeimman mahdollisen Aaa-luottoluokituksensa näkymät negatiiviseksi kesäkuussa 2015. Joulukuussa 2015 Moody's päivitti Kuntarahoituksen luottoluokitusanalyysin ja piti ennallaan Kuntarahoituksen Aaa-luottoluokituksen.

Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tarkastustoiminta on ulkoistettu Deloitte & Touche Oy:lle. Ulkoistettua tarkastustoimintaa koordinoi yhtiön Lakiasiat ja compliance -osasto. Sisäisen tarkastuksen tehtäviin kuuluu valvoa Kuntarahoituksen taloudellisen ja muun johtamisinformaation luotettavuutta ja oikeellisuutta. Lisäksi sen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on toimintaa varten riittävät ja asianmukaisesti järjestetyt manuaaliset ja tietotekniset järjestelmät ja että toimintaan liittyvien riskien hallinta on riittävää. Sisäinen tarkastus raportoi hallitukselle ja sen tarkastusvaliokunnalle.

Riskienhallinta

Yhtiön riskiasemassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2015 aikana. Riskit pysyivät asetettujen limiittien puitteissa ja yhtiön arvion mukaan riskienhallinta on täyttänyt sille asetetut vaatimukset. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema on kuvattu osana konsernitilinpäätöstä liitteessä 2.

Osakepääoma ja omistajat

Tilikauden 2015 lopussa Kuntarahoituksen maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43,0 miljoonaa euroa ja osakkeiden lukumäärä on 39 063 798. Yhtiössä on käytössä kaksi osakesarjaa (A- ja B-osakesarjat), joilla on yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet. Osakesarjat eroavat lunastuslausekkeen osalta. Kukin osake oikeuttaa yhtiökokouksessa yhteen ääneen. Vuoden 2015 päättyessä Kuntarahoituksella oli 281 osakkeenomistajaa (31.12.2014: 284).

Lokakuussa 2015 Standard & Poor's muutti Kuntarahoituksen AA+-luottoluokituksen näkymät vakaista negatiiviseksi. Joulukuussa 2015 Standard & Poor's vahvisti Kuntarahoituksen AA+-luottoluokituksen negatiivisilla näkymillä.

Kuntarahoituksen ja Kuntien takauskeskuksen pitkäaikaisen varainhankinnan näkymien lasku on suora seuraus Suomen valtion vastaavan luokituksen muutoksesta, sillä Moody'sin ja Standard & Poor'sin luottoluokitusmenetelmien mukaan Kuntarahoituksella ja Kuntien takauskeskuksella ei voi olla valtiota korkeampaa luottoluokitusta.

10 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2015

	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,66 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,00 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,41 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	3,96 %
VAV Asunnot Oy (Vantaan kaupunki)	963 048	2,47 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,35 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,31 %
8. Turun kaupunki	615 681	1,58 %
9. Kuopion kaupunki	573 350	1,47 %
10. Lahden kaupunki	502 220	1,29 %

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole sellaisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat olennaisesti yhtiön taloudelliseen asemaan tilikauden päättymisen jälkeiseltä ajalta.

Näkymät vuodelle 2016

Globaalin talouskehityksen suhteen näkymät ovat epävarmat. Yhdysvaltojen ja Euroopan keskuspankkien toimet, osakekursien muutokset, kehittyvien maiden tilanne ja maailmanlaajuisen turvallisuustilanteen kiristyminen vaikuttavat tulevaan talouskehitykseen. Suomen talouskehityksen ennustetaan olevan hitaampaa kuin muualla Euroopassa. Hidas kasvu tuo paineita Suomen valtiolle ja kunnille, mikä vaikuttaa suoraan Kuntarahoituksen toimintaympäristöön.

Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla finanssisäätelyn tiukentuminen näkyy muutoksina erilaisten sijoitustuotteiden kysynnässä ja tarjonnassa. Kuntarahoitus nähdään pääoma-

markkinoilla luotettavana ja kiinnostavana toimijana.

Maan hallitus jatkaa julkisen sektorin muutosten tekemistä, joista keskeisiä ovat aluehallinnon uudistus ja sote-uudistus. Keskeistä on varmistaa rahoituksen jatkuvuus sote-uudistuksen ja aluehallinnon uudistuksen jälkeenkin. Paine myös valtion tukeman asuntotuotannon lisäämiselle Suomen kasvu-keskuksissa kasvaa.

Yhtiö jatkaa toimintansa suunnitelmallista kehittämistä pyrkien samalla aktiivisesti ennakoimaan asiakaskuntansa muuttuvia tarpeita. Yhtiö jatkaa panostuksia asiakaspalvelun ja järjestelmien kehittämiseen tehostaakseen toimintaansa entisestään ja digitalisoidakseen palveluitaan.

Vuoden 2016 alusta alkaen Kuntarahoitus siirtyi EKP:n suoraan valvontaan, mikä tuo yhtiölle uusia toimintaan ja raportointiin liittyviä kehityshankkeita.

Kuntarahoituksen toiminnan kannattavuuden odotetaan säilyvän vuonna 2016 hyvällä tasolla.

Hallituksen esitys tilikauden voittoa koskeviksi toimenpiteiksi

Kuntarahoitus Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 54 688 359,49 euroa, josta tilikauden voitto on 1 530 009,22 euroa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta ja että voitonjakokelpoiset varat, 54 688 359,49 euroa, jätetään omaan pääomaan.

Hallitus pitää perusteltuna tilikauden voiton jättämistä yhtiöön. Yhtiön on edelleen tarpeen varautua omia varoja koskevien vaatimusten tiukentumiseen kasvattamalla ensisijaista pääomaa tuloksen kautta.

Konsernin kehitys

	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2011
Liikevaihto (milj. euroa)	166,7	222,0	196,8	292,5	319,0
Korkokate (milj. euroa)	172,2	160,0	149,5	142,4	94,2
%-osuus liikevaihdosta	103,3	72,1	76,0	48,7	29,5
Liikevoitto (milj. euroa)	151,8	144,2	141,3	138,6	65,3
%-osuus liikevaihdosta	91,1	64,9	71,8	47,4	20,5
Kulu-tuottosuhde	0,16	0,15	0,15	0,14	0,23
Lainakanta (milj. euroa)	20 088	19 205	17 801	15 700	13 625
Varainhankinnan kanta (milj. euroa)	28 419	26 616	23 108	22 036	20 092
Taseen loppusumma (milj. euroa)	33 889	30 009	26 156	25 560	23 842
Oman pääoman tuotto-% (ROE)	14,84	21,66	30,58	38,04	27,08
Koko pääoman tuotto-% (ROA)	0,38	0,41	0,48	0,42	0,23
Omavaraisuusaste-%	3,08	1,98	1,80	1,35	0,86
Ensisijainen pääoma (Tier 1) (milj. euroa)	1 033,8	557,2	454,2	331,9	227,6
Omat varat yhteensä (milj. euroa)	1 068,8	623,1	511,5	428,9	288,4
Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	62,49	29,98	35,42	26,22	19,04
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,61	33,53	39,88	33,87	24,13
Vähimmäisomavaraisuusaste, % (leverage ratio)	3,15	1,8	1,7	-	-
Henkilöstö	95	90	83	72	67

Vuoden 2015 ja 2014 vakavaraisuuden tunnusluvut on laskettu 1.1.2014 sovellettavaksi tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen mukaisesti.

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Liikevaihto

Korkotuotot + palkkiotuotot + arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot + myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot

Kulu-tuottosuhte

Palkkiokulut + hallintokulut + poistot + liiketoiminnan muut kulut

Korkokate + palkkiotuotot+ arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
+ myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot + suojauslaskennan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot

Oman pääoman tuotto, % (ROE)

Liikevoitto - verot

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Koko pääoman tuotto, % (ROA)

Liikevoitto - verot

Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

× 100

Omavaraisuusaste, %

Oma pääoma ja määräysvallattomien omistajien osuus + tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä

Taseen loppusumma

× 100

Ydinpääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ydinpääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Ensisijainen pääoma suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Ensisijainen pääoma

Riskipainotetut saamiset

× 100

Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %

Omat varat yhteensä

Riskipainotetut saamiset

× 100

Vähimmäisomavaraisuusaste, %

Ensisijainen pääoma

Vastuiden kokonaismäärä

× 100

Kuntarahoitus-konsernin tilinpäätös

Tase

(1 000 €)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VARAT			
Käteiset varat	(8)	1 813 813	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	(9)	614 294	1 072 099
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä		20 275 561	19 337 730
Saamistodistukset	(10)	7 003 318	6 416 586
Osakkeet ja osuudet	(11)	9 620	9 789
Johdannaissopimukset	(7, 12)	3 925 025	2 321 699
Aineettomat hyödykkeet	(13, 15)	5 812	4 757
Aineelliset hyödykkeet	(14, 15)	2 298	2 465
Muut varat	(16)	6 277	2 196
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(17)	232 792	249 032
VARAT YHTEENSÄ	(4, 5, 6)	33 888 811	30 009 259
VELAT JA OMA PÄÄOMA			
VELAT			
Velat luottolaitoksille	(19)	4 893 270	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		954 026	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(20)	24 804 490	23 230 298
Johdannaissopimukset	(7, 12)	1 799 692	934 399
Muut velat	(21)	2 131	2 056
Siirtovelat ja saadut ennakot	(22)	217 768	249 902
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(23)	35 542	37 943
Laskennalliset verovelat	(18)	138 576	114 124
VELAT YHTEENSÄ	(4, 5, 6)	32 845 497	29 415 155
OMA PÄÄOMA JA MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUS			
Osakepääoma	(24)	42 583	42 583
Vararahasto	(24)	277	277
Käyvän arvon rahasto	(24)	11 354	30 914
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	(24)	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	(24)	601 065	479 686
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	(24)	695 645	593 825
Määräysvallattomien omistajien osuus	(24)	216	279
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	(24)	347 454	-
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	(24)	1 043 314	594 104
VELAT JA OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	(4, 5, 6)	33 888 811	30 009 259

Tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Korkotuotot	(30)	158 462	212 351
Korkokulut	(30)	13 782	-52 343
KORKOKATE	(30)	172 245	160 008
Palkkiotuotot	(31)	5 157	5 047
Palkkiokulut	(32)	-3 776	-3 834
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(33, 34)	-3 865	-5 711
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(35)	6 336	6 629
Suojauslaskennan nettotulos	(36)	583	3 693
Liiketoiminnan muut tuotot	(37)	21	11
Hallintokulut	(38)	-16 653	-14 721
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(15)	-1 600	-1 442
Liiketoiminnan muut kulut	(39)	-6 646	-5 521
LIIKEVOITTO		151 801	144 160
Tuloverot	(41)	-30 307	-28 908
TILIKAUDEN VOITTO		121 494	115 252
Tilikauden voiton jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		121 379	115 044
Määräysvallattomille omistajille		115	207

Laaja tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
Tilikauden voitto		121 494	115 252
Muut laajan tuloksen erät			
Myöhemmin tulosvaikutteiset erät			
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):			
Käyvän arvon muutoksista		-17 972	14 462
Tuloslaskelmaan siirretty erä	(35)	-6 562	-3 769
IAS 39 luokittelun muutoksista	(10)	84	92
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot		4 890	-2 157
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		101 934	123 880
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
Emoyrityksen omistajille		101 820	123 673
Määräysvallattomille omistajille		115	207

Rahavirtalaskelma

(1 000 €)	1.1.–31.12.2015	1.1.–31.12.2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	813 006	-1 084 822
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1 139 992	1 502 695
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	-11 297	-402 107
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-1 021 891	-1 293 531
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-270 112	-141 407
Sijoitusten nettomuutos	204 933	-2 264 245
Vakuustalletusten nettomuutos	609 050	1 359 670
Maksetut korot	-18 290	-59 423
Saadut korot	187 169	210 535
Muut tuotot	39 097	32 799
Maksut liiketoiminnan kuluista	-42 958	-24 318
Maksetut verot	-2 687	-5 489
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 488	-1 348
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-533	-523
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 955	-825
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	346 188	-10 000
Pääomalainojen muutokset	-1 009	-10 000
Muiden oman pääoman ehtoisten instrumenttien muutos	347 375	-
Osakepääoman muutos	19	-
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-197	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 156 706	-1 096 170
RAHAVARAT 1.1.	789 003	1 885 173
RAHAVARAT 31.12.	1 945 709	789 003

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:
Käteiset varat ja saamiset luottolaitoksilta.

(1 000€)	31.12.2015	31.12.2014
Käteiset varat	1 813 813	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	131 896	1 072 099
Saamistodistukset, joiden eräpäivä alle 3 kk	-	1 516 653
Rahavaramääritelmän muutoksen vaikutus	-	-2 392 656
RAHAVARAT YHTEENSÄ	1 945 709	789 003

Laskelma oman pääoman muutoksista

Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma									
(1 000 €)	Osake- pääoma	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 31.12.2013	42 583	277	22 285	40 366	364 641	470 153	71	-	470 224
Vuodelta 2013 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilikauden voitto	-	-	-	-	115 044	115 044	207	-	115 252
Muut laajan tuloksen erät									
Myöhemmin tulostaikuteiset erät									
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):									
Käyvän arvon muutoksista	-	-	14 462	-	-	14 462	-	-	14 462
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	-	-3 769	-	-	-3 769	-	-	-3 769
IAS 39 luokittelun muutoksista	-	-	92	-	-	92	-	-	92
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-	-	-2 157	-	-	-2 157	-	-	-2 157
OMA PÄÄOMA 31.12.2014	42 583	277	30 914	40 366	479 686	593 825	279	-	594 104
Osakeanti	-	-	-	-	-	-	19	-	19
AT1-pääomalainan liikkeeseenlasku	-	-	-	-	-	-	-	347 454	347 454
Vuodelta 2014 maksetut osingot	-	-	-	-	-	-	-197	-	-197
Tilikauden voitto	-	-	-	-	121 379	121 379	115	-	121 494
Muut laajan tuloksen erät									
Myöhemmin tulostaikuteiset erät									
Myytavissä olevat rahoitusvarat (käyvän arvon rahasto):									
Käyvän arvon muutoksista	-	-	-17 972	-	-	-17 972	-	-	-17 972
Tuloslaskelmaan siirretty erä	-	-	-6 562	-	-	-6 562	-	-	-6 562
IAS 39 luokittelun muutoksista	-	-	84	-	-	84	-	-	84
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-	-	4 890	-	-	4 890	-	-	4 890
OMA PÄÄOMA 31.12.2015	42 583	277	11 354	40 366	601 065	695 645	216	347 454	1 043 314

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

- Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema
- Liite 3. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

Tasetta koskevat liitetiedot ja muut liitetiedot

- Liite 4. Rahoitusvarat ja -velat
- Liite 5. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot
- Liite 6. Taseen maturiteettijakauma
- Liite 7. Rahoitusvarojen ja velkojen netottaminen
- Liite 8. Rahavarat
- Liite 9. Saamiset luottolaitoksilta
- Liite 10. Saamistodistukset
- Liite 11. Osakkeet ja osuudet
- Liite 12. Johdannaissopimukset
- Liite 13. Aineettomat hyödykkeet
- Liite 14. Aineelliset hyödykkeet
- Liite 15. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- Liite 16. Muut varat
- Liite 17. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- Liite 18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- Liite 19. Velat luottolaitoksille
- Liite 20. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- Liite 21. Muut velat
- Liite 22. Siirtovelat ja saadut ennakot
- Liite 23. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- Liite 24. Oma pääoma
- Liite 25. Ehdolliset varat ja velat
- Liite 26. Pantatut varat
- Liite 27. Vuokravastuut
- Liite 28. Lähipiiritapahtumat
- Liite 29. Palkat ja palkitseminen

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- Liite 30. Korkotuotot ja -kulut
- Liite 31. Palkkiotuotot
- Liite 32. Palkkiokulut
- Liite 33. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- Liite 34. Käyvän arvon optiolla kirjatut rahoitusvarat
- Liite 35. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- Liite 36. Suojauslaskennan nettotuotot
- Liite 37. Liiketoiminnan muut tuotot
- Liite 38. Hallintokulut
- Liite 39. Liiketoiminnan muut kulut
- Liite 40. Arvonalentumistappiot muista rahoitusvaroista
- Liite 41. Tuloverot
- Liite 42. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot

- Liite 43. Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit
- Liite 44. Omat varat
- Liite 45. Vakavaraisuuden tunnusluvut
- Liite 46. Omien varojen vähimmäisvaatimus
- Liite 47. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin
- Liite 48. Vastuiden maantieteellinen jakautuminen vastuuryhmittäin
- Liite 49. Vastuiden jäljelläoleva juoksuaika vastuuryhmittäin
- Liite 50. Yritys- ja kiinteistövuokaudellisten vastuiden jakautuminen toimialoittain
- Liite 51. Vastuut riskipainoittain ennen ja jälkeen luottoriskin vähentämistekniikoita
- Liite 52. Vakavaraisuuslaskennassa tase-erien osalta hyödynnetyt vakuudet
- Liite 53. Johdannaissopimukset ja vastapuoliriski
- Liite 54. Arvopaperistetut erät
- Liite 55. Eräntyneet ja arvonalentuneet vastuut vastuuryhmittäin
- Liite 56. Omat varat siirtymäsäännösten mukaan
- Liite 57. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet
- Liite 58. Varojen sitoutuneisuus
- Liite 59. Vähimmäisomavaraisuusaste

Liite 1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernin perustiedot

Kuntarahoitus-konsernin muodostavat Kuntarahoitus Oyj (Kuntarahoitus tai yhtiö) ja Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy (tytäryhtiö). Konsernin emoyhtiö on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki. Yhtiön rekisteröity osoite on Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Tytäryhtiön kotipaikka on Helsinki ja rekisteröity osoite Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.kuntarahoitus.fi tai konsernin emoyhtiöstä osoitteesta Jaakonkatu 3 A, 00100 Helsinki.

Kuntarahoitus Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 9.2.2016 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2015 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksen (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, johdannaisopimuksia ja suojauskohteita käyvän arvon suojauslaskennassa suojatun riskin osalta.

Vakavaraisuusasetuksen (EU N:o 575/2013) kahdeksannen osan mukaiset vakavaraisuustiedot on esitetty osana tilinpäätöstä. Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja harkintaa laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Laatimisperiaatteiden kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät" esitetään tietoa niistä osa-alueista, joissa johdon harkinta tai epävarmuustekijät saattavat aiheuttaa eniten vaikutuksia esitettäviiin lukuihin.

Konsernin toimintavaluutta on euro ja tilinpäätöksen liitetiedot esitetään tuhansina euroina. Kaikki liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetyistä summaluuvista.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää Kuntarahoitus Oyj:n, joka on emoyhtiö ja sen suoraan omistaman tytäryhtiön Rahoituksen neuvontapalvelut Inspira Oy:n tilinpäätökset. Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamomenetelmällä. Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Tilikauden voiton jakautuminen emoyhtiölle ja määräysvallattomille omistajille on esitetty tuloslaskelman yhteydessä. Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus omista pääomista on esitetty omana eräänä taseessa oman pääoman osana.

Segmenttiraportointi

Kuntarahoitus-konsernin toimialana on luottolaitostoiminta ja rahoituspalveluiden tarjoaminen. Yhtiön toimintaa käsitellään yhtenä segmenttinä, jonka perusteella raportoidaan toimivalle johdolle. IFRS 8 -standardin mukaiset koko yhtiötason tiedot on esitetty tuotteita ja palveluita koskevien tietojen osalta liitetiedossa 30. Korkotuottojen ja -kulujen erittely sekä 31. Palkkiotuotot. Yhtiö ei ole jakanut tuottoja tai varoja maantieteellisten alueiden perusteella, sillä konsernin rahoitustoiminta rajoittuu Suomeen. Yhtiöllä ei ole yksittäistä asiakasta, joka muodostaisi yli 10 % yhteisön tuotoista.

Ulkomaan rahan määraisten erien muuntaminen

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu yhtiön toimintavaluutaksi, euroiksi, käyttäen liiketapahtumien toteutumispäivien kursseja. Tilinpäätöspäivänä valuuttamääräiset monetaariset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin tilinpäätöspäivän keskimurssia ja aiheutuvat valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Valuuttatoiminnan nettotuotot. Ulkomaan rahan määräisten, myytävissä oleviksi luokiteltujen monetaaristen arvopapereiden käyvän arvon muutokset jaotellaan arvopaperin jaksotetun hankintamenojen muutoksista johtuviin valuuttakurssieroihin ja muihin kirjanpitoarvon muutoksiin. Jaksotetun hankintamenojen muutoksiin liittyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti, ja muut kirjanpitoarvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostamisperiaatteet

IAS 39 -standardiin Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen perustuen yhtiön rahoitusvarat on luokiteltu seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, myytävissä olevat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Ryhmät arvostetaan seuraavasti:

Lainat ja muut saamiset

Erään luokitellaan johdannaissaamisiin kuulumattomia varoja, joiden maksut ovat määritettävissä ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa tai alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä luokittele niitä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi tai myytävissä oleviksi.

Erät arvostetaan alun perin kirjanpitoon merkittäessä käypään arvoon transaktiomenoilla oikaistuna ja myöhempi arvostaminen jaksotettuun hankintamenoon. Lainat ja muut saamiset sisältää Kuntarahoituksen antolainakannan, leasingsovimukset, rahamarkkinatalletukset sekä repo-ostosopimukset. Kuntarahoitus suojaa pääsääntöisesti kiinteäkorkoiset, pitkiin viitekoihin sidotut ja strukturoituja korkoehdot sisältävät antolainat, jolloin näihin sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojauslaskennan kohteena olevat antolainat arvostetaan suojatun riskin osalta käypään arvoon.

Myytäväissä olevat rahoitusvarat

Myytäväissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuuluttomia varoja, jotka on joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu mihinkään muuhun ryhmään. Yhtiö luokittelee erään sijoitukset saamistodistuksiin sekä rahasto-osuuksiin.

Myytäväissä olevat rahoitusvarat arvostetaan alun perin käypään arvoon ja myöhempi käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa laskennallisella verolla vähennettynä. Valuuttamääräisten saamistodistusten osalta valuuttakurssivoitto tai -tappio kirjataan tulosvaikutteisesti erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Saamistodistuksista saadut korot kirjataan tulosvaikutteisesti erään Korkotuotot. Rahasto-osuuksista saadut tuotonmaksut sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista realisoituneet myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tuloslaskelman erään Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset

Erään luokiteltavat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuuluttomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka yhteisöllä on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti. Nämä rahoitusvarat yhtiö arvostaa alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä jaksotettuun hankintameno-efektiivisen koron menetelmällä. Kuntarahoitus luokitteli vuonna 2008 uudestaan saamistodistuksia eräpäivään asti pidettäväksi. IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin tehtyjen muutosten perusteella siirrettiin sekä 1.1.2008 että 1.7.2008 mukaisiin käypiin arvoihin myytävissä olevien ryhmään kirjattuja saamistodistuksia eräpäivään asti pidettävien ryhmään. Erittely siirroista ja sen vaikutuksesta on esitetty liitetiedossa 10. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset sisältää kuntatodistukset, kuntayritystodistukset sekä vuonna 2008 uudelleen luokitellut saamistodistukset.

Käypään arvoon tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat ja -velat

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat ja -velat luokkaan luokitellaan IFRS-tilinpäätöksessä kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Kuntarahoituksen osalta tähän ryhmään lukeutuvat käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset, taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta sekä kytkettyjä johdannaisia sisältäviä rahoitusvelkoja suojaavat johdannaiset ja rahoitusveloista erotetut kytketyt johdannaiset.

Johdannaiset arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti ja johdannaissopimukset kirjataan taseeseen. Johdannaissopimuksista taseeseen merkityt positiiviset käyvän arvon muutokset kirjataan taseen varoihin erään Johdannaissopimukset ja negatiiviset käyvän arvon muutokset taseen velkoihin erään Johdannaissopimukset. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan muun kuin valuuttakurssieron osalta tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan nettotuotot ja valuuttakurssiero esitetään tuloslaskelman erässä Valuuttatoiminnan nettotuotot.

Käyvän arvon optio

Yhtiö luokittelee tiettyjä rahoitusvaroja ja -velkoja käyvän arvon optiolla käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Rahoitusvaroista sijoitustodistukset, osa vaihtuvakorkoisista antolainoista ja osa saamistodistuksista, joiden korkoriskiä on suojattu korkojohdannaisilla, on luokiteltu käyvän arvon optiolla käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Käyvän arvon optiota sovelletaan sijoitustodistuksiin ja osaan antolainoista, sillä kyseisiä eriä raportoidaan johdolle ja hallinnoidaan käypien arvojen perusteella. Saamistodistukset, joiden korkoriski on suojattu koronvaihtosopimuksilla, mutta joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on arvostettu käyvän arvon optiolla, jotta kirjanpidollinen epäsymmetria suojaavan johdannaisen ja suojauskohteen välillä saadaan eliminoitua.

Rahoitusveloista käyvän arvon optiota sovelletaan lyhytaikaisiin valuuttamääräisiin velkasitoumuksiin, joiden valuutariski on suojattu valuutanvaihtosopimuksella. Käyvän arvon optiolla saadaan kirjanpidollinen epäsymmetria suojaavan johdannaisen ja suojauskohteen välillä eliminoitua. Käyvän arvon optiolla arvostettujen erien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot. Käyvän arvon option tulosvaikutus on esitetty liitetiedoissa 33 ja 34.

Muut rahoitusvelat

Muihin rahoitusvelkoihin luokitellaan muut kuin yllä kuvatut käyvän arvon optiolla käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi luokitellut rahoitusvelat. Muita rahoitusvelkoja ovat velat luottolaitoksille, velat yleisölle ja julkisyhteisöille sekä liikkeeseen lasketut velkakirjat ja velat, joilla on huomoinen etuoikeus kuin muilla veloilla. Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen selvityspäivänä ja käsitellään kirjanpidossa alkuperäisen kirjaamisen jälkeen jaksotetun hankintameno määräisinä.

Liikkeeseen laskettuihin strukturoituihin velkoihin voi sisältyä kytketty johdannainen. Kytketyn johdannaisen taloudelliset ominaispiirteet eivät liity läheisesti pääsopimuksen taloudellisiin ominaispiirteisiin, jolloin se erotetaan pääsopimuksesta. Erotettu kytketty johdannainen arvostetaan taseessa käypään arvoon ja sen käyvän arvon muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti. Yhtiö tekee varainhankinnassa jokaiseen erottamista vaativaan kytkettyyn johdannaiseen täysin suojaavan johdannaissopimuksen. Kytketyn johdannaisen sekä suojaavan johdannaisen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Yhtiö arvioi jokaisen raportointikauden päättyessä, onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvon alentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut ja arvonalentumistappiota on syntynyt, jos arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman seurauksena ja tällä tappion synnyttävällä tapahtumalla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin. Objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai varojen ryhmän arvo on alentunut, on esimerkiksi tieto seuraavista tappion synnyttävistä tapahtumista: liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet tai sopimusehtojen rikkominen, kuten koronmaksun tai lyhennysten viivästyminen tai maksamatta jääminen.

Jos on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintameno taseeseen merkityistä lainoista ja muista saamisista tai eräpäivään asti pidettävistä sijoituksista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään omai-

suuserän kirjanpitoarvon ja alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Tappion määrä kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappion määrä myöhemmällä kaudella pienenee ja tämän vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, peruutetaan aikaisemmin kirjattu arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti.

Mikäli myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä, siirretään muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio omasta pääomasta tulosvaikutteiseksi. Jos myytävissä olevaksi luokitellun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo nousee myöhemmällä kaudella ja nousun katsotaan objektiivisesti liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, peruutetaan arvonalentumistappio tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvarojen ja -velkojen taseeseen kirjaaminen ja taseesta pois kirjaaminen

Lainat ja muut saamiset merkitään taseeseen asiakkaan nostassa lainan, myytävissä olevat rahoitusvarat ja johdannais-sopimukset selvityspäivänä ja rahoitusvelat silloin, kun vastike saadaan.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus varoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun veloitteet on täytetty.

Rahoitusinstrumenttien netottaminen

Rahoitusvarat ja -velat vähennetään toisistaan ja esitetään taseessa nettomääräisenä silloin, kun kirjattujen määrien vähentämiseen toisistaan on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus ja suoritus aiotaan toteuttaa nettomääräisesti tai omaisuuserä aiotaan realisoida ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisistä varoista ja vaadittaessa maksettavista saamisista luottolaitoksilta. Erään voidaan lukea talletuksia ja sijoituksia, joiden maturiteetti hankinta-ajan-kadasta on alle 3 kuukautta. Yhtiö on vuoden 2015 aikana tarkentanut rahavarojen määritelmää. Aiemmin rahavaroihin on luettu kaikki sijoitukset, jotka erääntyvät seuraavan 3 kuukauden aikana. Rahavarojen muutos on esitetty osana rahavirtalaskelmaa.

Käyvän arvon määräytyminen

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerausten avulla tai jos toimivia markkinoita ei ole, arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten markkina-arvo on laskettu pääsääntöisesti markkinoilta saatavien hintanoteerauksien perusteella. Osalle sijoituksia käypä arvo on laskettu käyttämällä arvostusmalleja. Muiden rahoitusvarojen, -velkojen ja johdannais-sopimusten käyvän arvon laskennassa käytetään julkisesti noteerattuja korkoja ja kursseja sekä markkinoilla vakiintuneita arvostusmenetelmiä. Käyvän arvon tasot sekä arvostusmenetelmät on kuvattu liitetiedossa 5.

Suojauslaskenta

Kuntarahoituksen korko- ja valuuttariskejä hallitaan solmimalla johdannais-sopimuksia, joilla valuuttamääräiset erät muunnetaan euromääräisiksi ja kiinteäkorkoiset tai pitkiin viitekor-

koihin sidotut korkoehdot vaihdetaan ehdoiltaan lyhempiin vaihtuviin korkoihin.

Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan euromääräisiin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joissa suojauskohteen korkosidonnaisuus on johdannaisella muutettu vaihtuvakorkoiseksi. Käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan myös valuuttamäärisiin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joissa johdannaisella vaihdetaan suojauskohteen pääoma euromääräiseksi ja sen korkosidonnaisuus vaihtuvakorkoiseksi.

Rahoitusvarojen osalta yhtiö soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa kiinteäkorkoiseen ja pitkiin viitekorkoihin sidottuun antolainaukseen ja rahoitusleasingsopimuksiin sekä kiinteäkorkoisiin euromääräisiin saamistodistuksiin, jolloin suojauskohteen on rahoitusvarojen korkoriski. Yhtiö soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa myös strukturoituihin korkoehdoin perustuvaan antolainaukseen, jolloin korkoriskin lisäksi suojauskohteen voi olla lainaan sisältyvä optionaalisuus tai muu korkoehdoin sisältyvä riski.

Lainojen ja muiden saamisten osalta suojauskohde on jaksotetussa hankintamenossa, lukuun ottamatta korkoriskin osuutta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Suojatun riskin arvomuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti. Lainoihin ja leasingiin sisältyvä asiakasmarginaali ei ole osa suojaussuhdetta.

Yhtiö soveltaa käyvän arvon suojauslaskentaa valuuttamääräisiin saamistodistuksiin. Suojauskohteen on korkoriskin lisäksi myös valuuttariski. Suojauskohteet on luokiteltu myytävissä oleviksi sijoituksiksi, suojatun korkoriskin lisäksi myös valuuttakurssiriskistä aiheutuva kurssiero kirjataan tulosvaikutteisesti. Myytävissä oleviksi sijoituksiksi luokiteltujen suojauskohteiden osalta rahoitusvara arvostetaan korkonaisuudessaan käypään arvoon, mutta suojauskohteen olevan riskin arvomuutos kirjataan tulosvaikutteisesti.

Suojausinstrumentteina käytetään koronvaihtosopimuksia sekä valuutan- ja koronvaihtosopimuksia, joissa on rahoitusvara vastaavat korkoehdot.

Rahoitusveloista käyvän arvon suojauslaskentaa sovelletaan kiinteäkorkoiseen euromääräiseen varainhankintaan, vaihtuva- ja kiinteäkorkoiseen valuuttamääräiseen varainhankintaan sekä strukturoituihin varainhankintaan, joka ei sisällä kytkettyä johdannaista. Euromääräisen varainhankinnan osalta suojauskohteen on korkoriski. Suojauskohteen voi myös olla velkaan sisältyvä optionaalisuus. Valuuttamääräisten rahoitusvelkojen osalta suojauskohteen on korkoriski ja valuuttakurssiriski. Strukturoituihin korkoehdoin perustuvan varainhankinnan osalta korko- ja valuuttariskin lisäksi suojauskohteen voi olla optionaalisuus tai muu korkoehdoin sisältyvä riski.

Muiden rahoitusvelkojen osalta suojauskohde on jaksotetussa hankintamenossa, lukuun ottamatta suojattavan riskin osuutta, johon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Kuntarahoituksen oma luottoriski ei ole osa suojaussuhdetta. Suojatun riskin arvomuutos kirjataan suojauskohteen kirjanpitoarvon oikaisuksi tulosvaikutteisesti. Suojauslaskennan toteuttamisen edellytyksenä vain korko- ja valuuttariskien osalta on velkakirjan luottoriskiosuuden erottaminen käyvästä arvosta. Yhtiö siirtyi vuoden 2015 aikana käyttämään uutta teknistä toteutustapaa erottaa luottoriski velan käyvästä arvosta vaihtuvakorkoisten ja kiinteäkorkoisten plain-vanilla velkojen osalta. Uudistettu laskentatapa tarkentaa sovellettavaa arvostusmenetelmää mahdollistamalla luottoriskin erottamisen velan käyvästä arvosta automaattisemmin, mutta sillä ei ole merkittävää vaikutusta arvostusmenetelmän laskennan tulokseen. Suojausinstrumentteina Kuntarahoitus käyttää koronvaihtosopimuksia, valuutan- ja koronvaihtosopimuksia sekä korko-optioita.

Suojauslaskentaan sisältyvien johdannaisten käyvät arvot esitetään liitetiedossa 12. Suojauslaskennan piiriin kuuluvien johdannaissopimusten ja niillä suojattujen tase-erien käyvän arvon muutokset valuuttakurssieron osalta kirjataan tuloslaskelman erään Valuuttatoiminnan nettotuotot. Muilta osin suojattujen tase-erien sekä suojaavien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman erään Suojauslaskennan nettotulos. Suojaussuhteen tehoton osuus näkyy myös tällä tuloslaskelman rivillä. Johdannaissopimuksista saadut ja maksetut korot kirjataan suojattavien velkojen osalta korkokulujen oikaisuksi tai suojattavien saamisten osalta korkotuottojen oikaisuksi.

Suojaus katsotaan tehokkaaksi, kun suojaussuhde on vähintään 80 % ja enintään 125 %. Suojauksen tehokkuus todennetaan merkittäessä sopimus käyvän arvon suojauslaskennan kohteeksi ja sen jälkeen vähintään puolivuositain.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin sen perusteella siirtyvätkö omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut vuokralle ottajalle.

Rahoitusleasingsopimukset, joissa Kuntarahoitus on vuokralle antaja, merkitään taseeseen ja esitetään saamisena määrään, joka vastaa nettosijoitusta vuokrasopimukseen. Sopimuksista saatava vuokra jaetaan saamisen lyhennykseksi ja korkotuotoksi. Korkotuotto jaksotetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa saman suuruisen tuotto-prosentin mukaisen tuoton vuokra-ajalta. Rahoitusleasingsopimukset luokitellaan rahoitusvaraluokkaan Lainat ja muut saamiset. Saadut korot esitetään tuloslaskelmassa erässä Korkotuotot.

Muiden vuokrasopimusten osalta Kuntarahoitus on vuokralle ottaja. Muut vuokrasopimukset ovat lähinnä toimitiloihin liittyviä sopimuksia. Sopimusten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeet poistetaan tasapoistoin arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Koneet ja kalusto poistetaan suunnitelman mukaisesti tasapoistoina 5 vuodessa. Aktivoituidut atk-laitteet poistetaan tasapoistoin 4 vuodessa ja aktivoituidut ohjelmistot poistetaan arvioidun käyttöajan mukaisesti 4, 7 tai 10 vuodessa. Toimiston perusparannusmenot poistetaan toimiston määräaikaisen vuokrasopimuksen päättymiseen mennessä tasapoistoin. Kiinteistö poistetaan tasapoistoina 25 vuodessa.

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikastaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Jokaisena tilinpäätöspäivänä aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta arvioidaan, onko arvonalentumisesta viitteitä. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä, kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio.

Varaukset ja ehdolliset velat

Velvoitteen perusteella kirjataan varaus, mikäli velvoite perustuu aiempaan tapahtumaan ja sen toteutuminen on todennäköistä, mutta toteutumisajankohta tai toteutuva määrä on epävarma. Velvoitteen pitää perustua joko tosiasialliseen tai oikeudelliseen velvoitteeseen ulkopuolista kohtaan. Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta ryhmän määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti.

Tilinpäätössiirrot

Emoyhtiön verotuksessa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus, poistoero, esitetään taseen erässä 'Tilinpäätössiirtojen kertymä'. Poistoeron muutos esitetään tuloslaskelman erässä Tilinpäätössiirrot. Suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti erillistilinpäätökseen kirjattu vapaaehtoinen luottotappiovaraus tai tilinpäätössiirroissa esitettävä poistoero ei täytä IAS 37 -standardin Varaukset, ehdolliset velat ja ehdolliset varat kirjausedellytyksiä, joten tehty varaus ja poistoero puretaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan IAS 12 -standardin Tuloverot mukaisesti.

Oma pääoma

Oma pääoma koostuu osakepääomasta, kertyneistä voitto-varoista ja oman pääoman rahastoista (vararahasto, käyvän arvon rahasto, sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto). Omaan pääomaan voidaan luokitella yhtiön liikkeeseen laskemia muita instrumentteja niiden luonteen perusteella. Eräpäivättömät instrumentit, joiden koronmaksu on yksinomaan liikkeeseenlaskijan päätettävissä, luetaan omaksi pääomaksi konsernitilinpäätöksessä.

Yhtiön liikkeeseen laskema AT1-pääomalaina on oman pääoman ehtoinen laina ja se sisältyy konsernin omaan pääomaan. AT1-pääomalaina on eräpäivätön ja koronmaksu sekä pääoman lunastaminen ovat Kuntarahoituksen määräysvallassa. AT1-pääomalaina on heikommassa etusija-asemassa kuin muut velkasitoumukset. Sen etusija on kuitenkin muita omaan pääomaan luettavia eriä parempi. Lainan haltijoilla ei ole osakkeenomistajille kuuluvia oikeuksia, määräysvaltaa tai äänestys-oikeutta yhtiökokouksessa. Koronmaksu käsitellään omaan pääoman vähennyksenä liikkeeseenlaskijan koronmaksupäätösten mukaisesti. Transaktiokulut on vähennetty pääomasta ja ne esitetään laskennallisella verolla vähennettynä AT1-pääomalainan pääomaa vähentävänä eränä omassa pääomassa. Laskennallinen verosaaminen tuloutuu transaktiokulujaksotuksen verovähennysten mukana. Konsernitilinpäätöksen laskennalliset verosaamiset ja -velat on esitetty liitetiedossa 18.

Tuottojen ja kulujen kirjaaminen

Korkokate

Korkotuotot ja -kulut kirjataan korkokatteeseen. Efektivisen koron laskemisessa otetaan huomioon saadut ja maksetut palkkiot, transaktiomenot sekä emissioerot. Emissioerot jaksotetaan vaihtuvakorkoisten rahoitusvelkojen osalta liikkeeseenlaskusta seuraavaan koronmaksupäivään ja kiinteäkorkoisten osalta eräpäivään. Rahoitusvarojen osalta Kuntarahoitus on soveltanut aiemmin samaa käytäntöä. Vuoden 2015 aikana yhtiö muutti emissioeron jaksotusperiaatetta vaihtuvakorkoisten sijoitusten osalta, sillä vallitsevassa markkinatilanteessa rahoitusvaran emissioeron ei katsota johtuvan markkinakor-

kojen muutoksesta, vaan pääosin luottoriskistä. Sijoituksen arvo ei palaudu nimellisarvoon, kun sen korko tarkistetaan markkinakorkojen mukaiseksi, jolloin jaksottaminen seuraavaan koronmaksupäivään ei ole perusteltua. Sijoitusten osalta emissioerot jaksotetaan toistaiseksi eräpäivään asti. Yhtiö arvioi markkinatilanteen muutosten vaikutusta jaksottamisperiaatteeseen ja sen soveltamiseen säännöllisesti.

Korkokuluihin kirjataan velkoja suojaavien johdannaisten korkotuotot ja -kulut. Korkotuottoihin kirjataan varoja suojaavien johdannaisten korkotuotot ja -kulut.

Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot sisältää palkkiotuotot rahoituksen neuvonanto- palveluista ja muita saatuja palkkioita. Palkkiokulut sisältää maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankintaohjelmien päivityskulut. Palkkiotuotot ja -kulut kirjataan palvelun suorittamisen yhteydessä.

Suojauslaskennan nettotulos

Suojauslaskennan nettotulos sisältää suojauslaskennassa olevien rahoitusvarojen, -velkojen ja niitä suojaavien johdannaissopimusten nettotuloksen käypään arvoon arvostamisesta suojatun riskin osalta. Valuuttamääräisten suojauskohteiden ja niitä suojaavien johdannaisten osalta valuuttakurssiero on esitetty valuuttatoiminnan nettotuotoissa.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

Arvopaperikaupan nettotuotot sisältää käyvän arvon optiolla arvostettavien erien käyvän arvon muutoksen, suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaisten käyvän arvon muutoksen sekä näiden erien myyntivoitot ja -tappiot. Valuuttatoiminnan nettotuotot sisältää kaikkien valuuttamääräisten erien osalta realisoitumattomat ja realisoituneet kurssierot. Myös suojauslaskennan suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssierot esitetään tässä erässä.

Työsuhde-etuudet

Yhtiön palkitsemisjärjestelmä on kokonaisuudessaan maksuperusteinen ja sen kuvaus on saatavissa internet-osoitteesta www.kuntarahoitus.fi. Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta. Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman erään Tuloverot kirjataan konserniyhtiöiden tulosten perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot sekä laskennallisten verojen muutokset IAS 12 -standardin Tuloverot mukaisesti. Verot merkitään tuloslaskelmaan, paitsi jos ne liittyvät muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan vastaavasti muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan. Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot lasketaan niiden verolakien perusteella, jotka on tilinpäätöspäivään mennessä säädetty tai käytännössä hyväksytyt.

Laskennalliset verot voivat muodostua väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä sekä verotuksessa vahvistetuista tappioista. Konsernissa laskennalliset verot muodostuvat emoyhtiössä tehdyn luottotappiovarauksen sekä poistoeron purkamisesta konsernitilinpäätöksessä ja myytävissä olevien sijoitusten käypään arvoon arvostamisen arvonmuutoksista. Lisäksi AT1-pääomalainan ja siihen liittyvien liikkeeseenlasku- ja korkokulujen käsittelyerosta emon erillistilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen välillä aiheutuu

laskennallisia veroja. Laskennalliset verot on esitetty liitetiedossa 18. Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan sen säädetyn verokannan mukaan, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa. Mikäli laskennallinen vero aiheutuu tase-eristä, joiden muutokset eivät vaikuta tuloslaskelmaan, laskennallisen veron muutosta ei kirjata tuloslaskelmaan, vaan muihin laajan tuloksen eriin.

Kertaluonteiset erät

Tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat tapahtumat, jotka ovat kooltaan tai luonteeltaan poikkeuksellisia käsitellään kertaluonteisina erinä. Vuoden 2015 tai vertailuvuoden 2014 tuloslaskelmat tai rahoituslaskelmat eivät sisällä kertaluonteisia eriä.

Johdon harkintaa edellyttävät laatisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaan edellyttää tiettyjä johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin.

Konsernin keskeiset oletukset koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja liittyvät mm. käyvän arvon arviointiin ja rahoitusvarojen arvonalentumisiin. Markkinahintatiedon ollessa rajoitettua julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen tai muiden rahoitusvarojen arviointi edellyttää johdon harkintaa. Käypään arvoon arvostamisen periaatteet kuvataan liitetiedossa 5. Rahoitusvarojen ja velkojen käyvät arvot. Konsernissa arvioidaan kuukausittain, onko olemassa objektiivista näyttöä, että muiden kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattujen rahoitusvarojen arvo on alentunut. Riskienhallintaperiaatteet on kuvattu osana tilinpäätöstä.

Uusien standardien soveltaminen

Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadintaperiaatteita kuin vuonna 2015, lukuun ottamatta seuraavia uusia standardeja, tulkintoja ja muutoksia olemassa oleviin standardeihin, joita konserni on soveltanut 1.1.2015 alkaen.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs), muutuskokeelmat 2011–2013 sekä 2010–2012, joulukuun 2013 (sovellettava 1.7.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Hankkeeseen kuuluvat muutokset koskevat neljää (2011–2013) ja seitsemää (2010–2012) standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

Muilla vuonna 2015 voimaan tulleilla tai muutetuilla standardeilla ei ollut vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

Yhtiö ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Standardit ja tulkinnat otetaan käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. IASB julkistamat säännökset, jotka tulevat voimaan myöhemmin kuin 1.1.2015:

Muutos IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen: Disclosure Initiative (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksilla on tarkoitus rohkaista yhteisöjä käyttämään harkintaa tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja määrittäessä. Muutoksilla selvennetään esimerkiksi olennaisuuden käsitteen

soveltamista ja harkinnan käyttöä tilinpäätöksen liitetietojen järjestyksen ja paikan määrittämisessä. Standardimuutoksilla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 10:een Konsernitilinpäätös, IFRS 12:een Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä ja IAS 28:aan Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin - Investment Entities: Applying the Consolidation Exception (Muutoksia saadaan soveltaa välittömästi; sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Kapea-alaiset muutokset IFRS 10:een, IFRS 12:een ja IAS 28 selkiyttävät sijoittajayhteisöjen kirjanpitoa koskevia vaatimuksia. Muutokset myös tarjoavat tietyissä olosuhteissa helpotuksia, jotka alentavat standardin soveltamisesta aiheutuvia menoja. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IFRS 11:een Yhteisjärjestelyt - Accounting for Acquisitions of Interests in Joint Operations (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Muutoksilla on annettu uutta ohjeistusta IFRS 11:een siitä, miten kirjanpidossa käsitellään yhteisessä toiminnossa olevan osuuden hankintaa, kun yhteinen toiminto muodostaa liiketoiminnan. Tällöin on sovellettava liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitokäsitelyä. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 27:ään Erillistilinpäätös – Equity Method in Separate Financial Statements (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Standardimuutosten myötä yhteisöjen on mahdollista käsitellä tytär-, yhteis- ja osakkuusyrityksiin tehdyt sijoitukset erillistilinpäätöksissään pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Muutoksilla ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs), muutoskokoelma 2012–2014 (sovellettava 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Hankkeeseen kuuluvat muutokset koskevat neljää standardia. EU ei ole vielä

hyväksynyt kyseisiä parannuksia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta ne eivät ole merkittäviä.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2017 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Kyseessä on uusi tulouttamista koskeva standardi, joka korvaa IAS 11:n ”Pitkäaikaishankkeet, IAS 18:n ”Tuotot” sekä niihin liittyvät tulkinnat. Myyntituotot kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan tavarahan tai palveluun. Asiakas saa määräysvallan, kun se pystyy ohjaamaan tavarahan tai palvelun käyttöä ja saamaan siihen liittyvän hyödyn. IFRS 15:n peruseriaatteena on, että myyntituotto kirjataan tavalla, joka kuvaa luvattujen tavaroiden tai palvelujen luovuttamista asiakkaalle, ja kirjattava määrä kuvastaa sitä rahamäärää, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluja vastaan. Muutoksilla ei ennakoita olevan merkittävää vaikutusta yhtiön konsernitilinpäätökseen.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 tulee korvaamaan suurimman osan IAS 39:ään sisältyvästä ohjeistuksesta. Rahoitusvaroilta on määritelty kolme pääasiallista arvostusryhmää: jaksotettu hankintameno, käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tulosvaikutteisesti. Luokittelu perustuu yhteisön liiketoimintamalleihin ja rahoitusvaroihin kuuluvan erän sopimusperusteisten rahavirtojen ominaispiirteistä. IAS 39:n mukainen toteutuneisiin arvonalentumistappioihin perustuva malli korvautuu uudella odotettuihin tappioihin perustuvalla mallilla. Suojauksen tehokkuutta koskevat vaatimukset helpottuvat, kun vaatimus täsmällisestä tehokkuustestauksesta poistuu. Uudella standardilla tulee olemaan vaikutus yhtiön konsernitilinpäätökseen, mutta vaikutuksen laajuuden arviointi on yhtiöllä kesken.

Muilla tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevilla standardeilla ja tulkinnoilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Liite 2. Riskienhallinnan periaatteet ja konsernin riskiasema

Riskienhallinnan yleiset periaatteet

Kuntarahoituksen liiketoiminta edellyttää riittäviä riskienhallintamekanismeja, joilla varmistetaan yhtiön riskiaseman säilyminen hallituksen vahvistamisessa puitteissa. Kuntarahoitus soveltaa riskienhallinnassaan hyvin konservatiivisia periaatteita. Tavoitteena on kokonaisriskiaseman säilyttäminen niin matalalla tasolla, että yhtiön hyvää luottoluokitusta (Aaa (neg)/AA+ (neg)) ei vaaranneta.

Kuntarahoitus kartoittaa säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä ja kehittää jatkuvasti menetelmiä riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi. Riskejä arvioidaan säännöllisesti toteutettavien riskianalyyysien avulla. Analyysien tavoitteena on tunnistaa toimintaympäristön muutosten mukanaan tuomia uusia haasteita ja riskejä sekä priorisoida riskit ja niiden hallinta analyysien tulosten perusteella. Yhtiö suojautuu ja vähentää tunnistamia riskejä vakuuksilla, takauksilla, johdannaisilla, vakuutuksilla ja aktiivisella riskien hallinnalla. Kuntarahoituksella ei ole arvionsa mukaan vastuita, joihin sisältyy wrong-way-riskiä.

Yhtiössä suoritetaan vuosittain kokonaisvaltainen stressitestaus, jonka toteuttaa riippumaton ulkopuolinen taho yhteistyössä yhtiön riskienhallinnan ja liiketoimintayksiköiden kanssa. Syksyllä 2015 suoritettujen testauksen päätavoitteina oli analysoida Kuntarahoituksen oman pääoman kehitystä ja sen vaihtelualuetta ajanjaksolla 2015–2021. Testauksen kohteina olivat liiketoiminnan markkina- ja luottoriskit ja näiden arvioidut taloudelliset vaikutukset eri olosuhteissa. Testi sisälsi myös ns. käänteisen stressitestin, jossa analysoitiin poikkeuksellisten olosuhteiden kehityskulkuja, joissa yhtiön pääomitalanne voisi pudota kriittisen alhaiselle tasolle. Testin tulokset osoittivat aiempien vuosien tapaan, että nykyisillä vakavaraisuusvaatimuksilla yhtiön oman pääoman taso on tarkastellun ajanjakson aikana riittävä myös erittäin epäsuotuisten olosuhteiden vallitessa. Samojen olosuhteiden vallitessa, yhtiön oman pääoman taso täytti myös 3 prosentin vähimmäisomavaraisuustason (leverage ratio).

Yhtiön riskiasemassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2015 aikana. Riskit pysyivät asetettujen limiittien puitteissa, ja yhtiön arvion mukaan riskienhallinta on täyttänyt sille asetetut vaatimukset. Yhtiön riskiasemasta raportoidaan säännöllisesti hallitukselle osana kuukausittaista raportointia. Riskiraportointi kattaa kaikki riskialueet ja eri riskeille asetettujen limiittien käyttöasteet. Lisäksi riskienhallintajohtaja esittää vähintään puolivuositain hallituksen riskivaliokunnalle laajemman kokonaiskatsauksen yhtiön riskiasemasta suhteessa eri riskialueisiin.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan organisointi

Kuntarahoituksen riskienhallinnan yleisistä periaatteista, limiiteistä ja mittaamistavoista päättää yhtiön hallitus. Hallituksen riskivaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta yhtiön riskistrategiaa ja riskinottoa koskevissa asioissa sekä sen valvonnassa, että yhtiössä noudatetaan hallituksen päättämää riskistrategiaa. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa, että antolainauksen, varainhankinnan ja sijoitustoiminnan sekä muun liiketoiminnan riskit ovat yhtenevät Kuntarahoituksen matalan riskiprofiilin kanssa. Hallitus katsoo, että yhtiöllä on toimintansa luonteen edellyttämät riittävät riskienhallintajärjestelyt.

Kuntarahoituksella on laajasti yhtiön toiminnan keskeiset osat kattava riskienhallintaorganisaatio, joka pitää sisällään eri osastojen ja päätöksentekoelementtien selkeät tehtävät ja vastuut.

Liiketoimintayksiköistä riippumaton Middle Office -osasto vastaa riskienhallinnan periaatteista ja prosesseista riskienhallintajohtajan johdolla. Yhtiön Pääomamarkkinat-toiminto vastaa konsernin taseen riskiaseman hallinnasta toteuttamalla markkinatransaktioita hallituksen asettamien limiittien puitteissa. Riskiasema ja limiittien käyttöasteet raportoidaan säännöllisesti yhtiön johtoryhmälle ja hallitukselle. Vakavaraisuutta koskevista periaatteista ja omien varojen rakenteesta vastaa yhtiön Taloushallinto-osasto talousjohtajan johdolla. Sääntelyn noudattamista (compliance) valvoo Lakiasiat ja Compliance -osasto. Sisäinen tarkastus tarkastaa säännöllisesti toiminnan eri osa-alueita.

Strategiset riskit

Strategisella riskillä tarkoitetaan sitä, että yhtiö valitsisi väärän strategian pyrkiessään taloudellisesti tulokselliseen toimintaan tai että yhtiö ei pystyisi sopeuttamaan valittua strategiaa toimintaympäristön muutoksiin. Konsernin strategisten riskien hallinta perustuu jatkuvaan seurantaan ja analyyseihin asiakkaiden tarpeista, ennusteisiin markkinoiden kehityksestä sekä kilpailutilanteen ja toimintaympäristön muutosten analysointiin. Riskejä ja niiden merkittävyyttä arvioidaan vuosittain osana strategiaprosessia sekä johtoryhmän toteuttaman vuosittaisen arvioinnin yhteydessä. Konsernin nykyinen strategia ulottuu vuoteen 2020.

Luottoriski

Luottoriskillä tarkoitetaan sitä mahdollisuutta, että sopimusvastapuoli ei suoriudu sitoumuksistaan yhtiölle. Kuntarahoitus voi myöntää luottoja ja leasingrahoitusta ilman erillistä vakuutusta ainoastaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle. Muille luottoille vakuudeksi hyväksytään vain kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, niiden täytetakaus tai valtion täytetakaus. Kun lainassa on kunnan tai valtion täytetakaus edellytetään luotolle ensisijainen kiinnitys. Ensisijaisen kiinnityksen määrän on oltava 1,2 kertaa luoton määrä. Näiden takausten käyttö luottoriskiä pienentävänä menetelmänä mahdollistaa sen, että kaikki myönnettyt luotot luetaan vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokkaan. Yhtiö ei kanna leasingkohteiden jäännösarvoriskiä. Kuntarahoituksella ei ole ollut toimintansa aikana luottotappioita asiakkaidensa rahoituksessa. Yhtiöllä ei ole asiakaskohtaisia limiittejä, koska kaikki luotonanto on vakavaraisuuslaskennassa nollariskiluokan asiakkaille. Yhtiö kuitenkin analysoi säännöllisesti asiakkaidensa taloudellista kehitystä ja maksukäyttäytymistä.

Luottoriskiä Kuntarahoitukselle aiheutuu myös etukäteisvarainhankintasijoituksista ja johdannaisinstrumenteista. Vastapuolten valinnassa sovelletaan luottoriskin arvioinnin osalta yhtiön hallituksen hyväksymiä, ulkoiseen luottoluokitukseen perustuvia periaatteita ja limiittejä. Luottoriskin seurannassa käytetään saamistodistusten nimellisarvoja ja johdannaisten luottovasta-arvoja (käyvän arvon menetelmä).

Taseen ja sitovien luottolupausten vastuuarvot

31.12.2015 (1 000 €)	Yhteensä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamiset luottolaitoksilta	Saamistodistukset	Sitovat luottolupaukset
Julkisyhteisöt	12 696 738	9 472 488	-	3 027 928	196 323
Yritykset ja asuntoyhteisöt	11 637 959	10 486 332	-	88 300	1 063 327
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	393 971	316 742	-	-	77 230
Luottolaitokset	4 439 926	-	614 294	3 825 632	-
Muut	61 458	-	-	61 458	-
Yhteensä	29 230 054	20 275 561	614 294	7 003 318	1 336 880

31.12.2014 (1 000 €)	Yhteensä	Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	Saamiset luottolaitoksilta	Saamistodistukset	Sitovat luottolupaukset
Julkisyhteisöt	11 521 754	9 232 118	-	2 234 429	55 206
Yritykset ja asuntoyhteisöt	10 745 015	9 818 925	-	84 796	841 294
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	349 962	286 687	-	-	63 275
Luottolaitokset	5 065 445	-	1 072 099	3 993 346	-
Muut	104 014	-	-	104 014	-
Yhteensä	27 786 191	19 337 730	1 072 099	6 416 586	959 776

Kuntarahoitusta rajoittaa johdannaissopimuksista syntyvä luottoriskiä solmimalla lisävakuus sopimuksia (ISDA/Credit Support Annex) merkittävimpien johdannaissopimusten kanssa. Yhtiöllä on 46 voimassa olevaa lisävakuus sopimusta. Lisäksi yhtiöllä on Kuntien takauskeskuksen myöntämiä takauksia joidenkin vastapuolten johdannaissopimusten vastapuoliriskien pienentämiseksi.

Johdannaissopimusten nimellisarvon jakautuminen vastapuolen luottoluokituksen mukaan

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Suomalaiset kunnat	2 192 748	1 715 694
AAA	-	-
AA	18 619 734	14 664 222
A	40 757 782	40 265 860
BBB	1 993 544	34 371
Yhteensä	63 563 808	56 680 147

CSA-sopimusten perusteella annetut ja saadut kätesvakuudet

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Annetut vakuudet	-461 900	-299 100
Saadut vakuudet	2 232 310	1 460 140
Nettovakuus	1 770 410	1 161 040

Johdannaissopimusten arvostamisessa huomioidaan vastapuolen luottoriski, joka mittaa johdannaissopimuksesta odotettavissa olevaa luottotappiota. Vastapuolen luottoriski otetaan huomioon kaikissa johdannaissopimuksissa. Vastapuolen luottoriskin oikaisua koskeva laskenta perustuu menetelmään, jossa otetaan huomioon Kuntarahoitukseen odotettu positiivinen altistuminen (Expected positive exposure, EPE) luottoriskille kullakin ajanjaksolla koko johdannaissopimuksen voimassaoloaikana huomioon ottaen johdannaissopimukselta saatu mahdollinen vakuus (collateral), vakuuden kynnyksarvot (thresholds), nettotamissopimukset (netting agreements), vastapuolen maksukyvyttömyydestä aiheutuva todennäköinen

tappio (LGD) ja vastapuolen maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) kullakin ajanjaksolla. Vastapuolen luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. CSA-sopimusten tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion osalta sekä historialliseen luottoluokitusmatriisiin perustuvia odotettavissa olevia maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä.

Johdannaissopimusten arvostamisessa huomioidaan oma luottoriski, joka mittaa johdannaissopimuksesta odotettavissa olevaa luottotappiota vastapuolelle. Oma luottoriski otetaan huomioon kaikissa johdannaissopimuksissa. Oman luottoriskin oikaisua koskeva laskenta perustuu menetelmään, jossa otetaan huomioon Kuntarahoitukseen odotettu negatiivinen altistuminen (Expected negative exposure, ENE) luottoriskille kullakin ajanjaksolla koko johdannaissopimuksen voimassaoloaikana huomioon ottaen johdannaissopimukselta saatu mahdollinen vakuus (collateral), vakuuden kynnyksarvot (thresholds), nettoamissopimukset (netting agreements), omasta maksukyvyttömyydestä aiheutuva todennäköinen tappio (LGD) ja oma maksukyvyttömyyden todennäköisyys (PD) kullakin ajanjaksolla. Oman luottoriskin oikaisun laskennassa käytetään syöttötietoina mm. CSA-sopimusten tietoja, markkinoilla yleisesti käytössä olevia oletuksia maksukyvyttömyydestä aiheutuvan todennäköisen tappion osalta sekä historialliseen luottoluokituksen mukaiseen matriisiin perustuvia odotettavissa olevia maksukyvyttömyyden todennäköisyyksiä.

Markkinariski

Markkinariski tarkoittaa sitä, että yhtiölle syntyisi tappio, jos markkinahinta tai sen volatiliteetti muuttuvat yhtiön kannalta epäedulliseen suuntaan. Markkinariskejä ovat korko-, valuuttakurssi-, osakekurssi- tai muu hintariski. Kuntarahoitusta hallitsee liiketoiminnasta syntyvä korkoriski johdannaissopimusten avulla. Korkoriskiä syntyy pääasiassa euribor-korkojen korkosidonnaisuuden eroista taseen saamisten ja velkojen välillä. Korkoriskiasemaa seurataan päivittäin. Valuuttakurssiriskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta euromääräiseksi. Yhtiöllä ei käytännössä ole valuuttakurssiriskiä. Myös muilta markkinariskeiltä suojaudutaan johdannaissopimuksilla. Johdannaissopimuksia voidaan solmia vain suojatarkoituksessa.

Varainhankinnan jakautuminen kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

31.12.2015 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 567 304	93 656	2 660 960
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	685 153	268 873	954 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 963 064	22 841 427	24 804 490
Yhteensä	5 215 521	23 203 956	28 419 477

Velkojen valuuttajakauma tasearvoilla ja suojaus

31.12.2015 (1 000 €)	USD	JPY	GBP	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	11 476 621	3 018 775	2 035 696	1 909 066	3 789 060	22 229 218
Lyhytaikainen varainhankinta	974 738	-	-	-	-	974 738
Valuuttariski yhteensä	12 451 359	3 018 775	2 035 696	1 909 066	3 789 060	23 203 956
Suojaavat johdannaiset	-12 451 359	-3 018 775	-2 035 696	-1 909 066	-3 789 060	-23 203 956
Suojaamaton valuuttariski	0	0	0	0	0	0

Varainhankinnan jakautuminen kotimaan ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

31.12.2014 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 360 389	61 922	2 422 311
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	718 270	245 392	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 711 144	21 519 155	23 230 298
Yhteensä	4 789 803	21 826 468	26 616 271

Velkojen valuuttajakauma tasearvoilla ja suojaus

31.12.2014 (1 000 €)	USD	JPY	GBP	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Pitkäaikainen varainhankinta	11 061 315	2 505 767	1 915 662	1 805 862	3 689 333	20 977 939
Lyhytaikainen varainhankinta	848 529	-	-	-	-	848 529
Valuuttariski yhteensä	11 909 844	2 505 767	1 915 662	1 805 862	3 689 333	21 826 468
Suojaavat johdannaiset	-11 909 844	-2 505 767	-1 915 662	-1 805 862	-3 689 333	-21 826 468
Suojaamaton valuuttariski	0	0	0	0	0	0

Rahoitusvarojen jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

31.12.2015 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Käteiset varat	1 813 813	-	1 813 813
Saamiset luottolaitoksilta	613 701	594	614 294
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	20 275 561	-	20 275 561
Saamistodistukset	6 796 328	206 990	7 003 318
Osakkeet ja osuudet	9 620	-	9 620
Yhteensä	29 509 022	207 584	29 716 606

Varojen valuuttajakauma tasearvoilla ja suojaus

31.12.2015 (1 000 €)	USD	GBP	CHF	Muut valuutat	Yhteensä
Saamiset luottolaitoksilta	35	159	376	24	594
Saamistodistukset	127 187	47 781	32 022	-	206 990
Valuuttariski yhteensä	127 223	47 940	32 398	24	207 584
Suojaavat johdannaiset	-127 187	-47 781	-32 022	-	-206 990
Suojaamaton valuuttariski	35	159	376	24	594

Yhtiössä on asetettu limiitit seuraaville markkinariskeille:

- valuuttapositionriski
- korkoriski
 - duraatio
 - Value-at-Risk
 - taseen korkoherkkyys (Economic Value)
- tuloriski
- etukäteisvarainhankintasijoitusten hintariski

Edellä mainittujen riskimittareiden lisäksi johdolle raportoidaan kuukausittain emoyhtiön korkoherkkyysanalyysi ja taseen markkina-arvon muutoslaskelmat.

Valuuttaposition

Valuuttaposition lasketaan eri valuutoissa olevien saamisten ja velkojen erotuksena euromääräisenä.

(1 000 €)	Valuuttaposition	
31.12.2015	Yhteensä	594
31.12.2014	Yhteensä	-4

Duraatio

Duraatiolla tarkoitetaan ajallista korkoriskiä, joka kuvaa saamisten ja velkojen keskimääräisten jäljellä olevien juoksuajkojen erotusta nykyisellä korkotasolla.

	Saamiset	Velat	Erotus
31.12.2015	2,094 vuotta	2,026 vuotta	25 vrk
31.12.2014	1,744 vuotta	1,617 vuotta	46 vrk

Value-at-Risk

VaR-luku kuvaa 99 %:n todennäköisyydellä laskettua 10 vuorokauden aikana tapahtuvaa taseen negatiivista markkina-arvon enimmäismuutosta euroina. Yhtiön käyttämä VaR-malli mittaa taseen markkinariskejä eli käytännössä korkoherkkyttä, koska yhtiö suojautuu kaikelta muulta markkinariskiltä. Malli ei mitata taseen luottoriskiä.

(1 000 €)	31.12.	Vuoden keskiarvo	Vuoden alin	Vuoden ylin
2015	4 900	2 447	770	5 940
2014	1 430	1 093	570	1 470

Economic Value

Economic Value kuvaa taseen nykyarvon korkoherkkyttä. Sitä mitataan laskemalla korkoherkkien kassavirtojen nykyarvon muutosta korkokäyrän erilaisilla muutoksilla. Perusskenaariotona käytetään koko korkokäyrän 200 korkopisteen nousua ja laskua.

(1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2015	0	0,0 %
31.12.2014	19 700	3,2 %

AT1-pääomallainan liikkeeseenlaskun ja erittäin alhaisen korkotason seurauksena yhtiön taseessa ei vuoden lopussa ollut korkoriskiä.

Tuloriski

Tuloriskillä tarkoitetaan koronmuutosten epäedullista vaikutusta yhtiön korkokatteeseen. Perusskenaariotona käytetään koko korkokäyrän 100 korkopisteen muutosta. Vaikutusta tarkastellaan suhteessa yhtiön kannattavuuteen ja omien varojen määrään.

(1 000 €)	Vaikutus	Suhteessa korkokatteeseen
31.12.2015	-8 594	5,4 %
31.12.2014	-8 438	6,1 %

Hintariski

Hintariskillä tarkoitetaan mahdollisuutta etukäteisvarainhankintasijoitusten markkina-arvojen muutokselle markkinoiden lisätuottovaateen muuttuessa sijoituskohteen riskin tai markkinoiden riskiherkkyden muutoksen seurauksena. Tuottovaateen muutos lasketaan 99 %:n luottamustasolla.

(1 000 €)	Tuottovaateen muutos	Vaikutus	Suhteessa omiin varoihin
31.12.2015	0,43 %-yks	-67 540	6,3 %
31.12.2014	0,23 %-yks	-31 300	5,0 %

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei eräpäivänä kykenisi selviytymään maksuvelvoitteistaan, joita rahoitussovimusten toteuttaminen tai muu rahoitustoiminta aiheuttaa. Yhtiö hallitsee maksuvalmiusriskiä rajoittamalla asiakasrahoituksen ja varainhankinnan välistä keskimaturiteettia. Lisäksi yhtiö on asettanut käytettävissä olevalle likviditeetille vähimmäismäärän, jonka tulee riittää vähintään kuuden kuukauden likviditeettitarpeisiin. Kuntarahoituksen hallitus on asettanut maksuvalmiusriskille seuraavat limiitit: jälleenrahoitus-gap ja vähimmäisaika likvidien varojen riittävydelle.

Rahoitusvelkojen maturiteettijakautuma

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 245 597	66 267	358 029	1 220 027	1 849 509	5 739 428
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	51 359	29 854	539 391	228 030	252 159	1 100 792
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 526 157	6 451 011	12 875 274	1 565 845	1 017 883	26 436 170
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	36 575	-	-	-	36 575
Yhteensä	6 823 113	6 583 706	13 772 693	3 013 902	3 119 551	33 312 966

Rahoitusvelkojen erääntyminen on esitetty euroiksi tilinpäätöskurssiin muunnetuilla nimellisarvoilla, lukuun ottamatta rahoitusvelkoja, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus. Näiden osalta taulukossa on esitetty pääoma, johon velka voidaan seuraavana call-päivänä eräännyttää. Velat, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Seuraavan 12 kuukauden aikana erääntyviä rahoitusvelkoja ja niiden korkoja on 13,4 miljardia euroa. Erä Velat luottolaitoksille sisältää CSA-vakuustalletuksia 2,2 miljardia euroa, jotka on esitetty maturiteettiluokassa 0–3kk, vaikka niiden tosiasialli-

nen ulosvirtauspäivä ei ole tiedossa ja riippuu johdannaisten markkina-arvojen kehityksestä. Osa seuraavan 12 kuukauden aikana erääntyväksi esitetystä määrästä on call-ehtoista ja tämän hetkisen call-ennusteen mukaan tästä määrästä ennakoidaan erääntyvän noin 40–60 %. Likvideillä varoilla voidaan maksaa tulevia eräännyttämiä. Lisäksi yhtiöllä on myös hyvin hajautetut varainhankintalähteet, jolloin uutta varainhankintaa on mahdollista tehdä eri markkinoilla joustavasti ja erääntyvän varainhankinnan kattamiseksi yhtiö voi tehdä uutta varainhankintaa. Yhtiö on myös Suomen Pankin rahapolitiikan vastapuoli. Yhtiö on pantannut velkakirjoja Suomen Pankille ja voi näitä vakuuksia vastaan saada keskuspankista luottoa (konsernin liitetieto 26.).

Rahoitusvelkojen maturiteettijakautuma

31.12.2014 (1 000 €)	Enint. 1 vuosi	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 603 076	134 533	2 145 162	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	28 254	421 997	513 411	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	8 206 570	12 993 300	2 030 428	23 230 298
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	36 934	1 009	37 943
Yhteensä	9 837 900	13 586 764	4 690 010	28 114 674

Johdannaisten maturiteettijakauma

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kk	3–12 kk	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Johdannaissaamiset	245 007	750 537	1 918 127	378 925	632 428	3 925 025
Johdannaisvelat	-25 966	-130 021	-1 224 992	-220 058	-198 655	-1 799 692
Johdannaissaamisten ja -velkojen korot	115 422	316 995	755 563	330 505	140 617	1 659 102
Yhteensä	334 463	937 511	1 448 699	489 372	574 390	3 784 435

Yhtiö suojaa kaiken varainhankinnan euromääräiseksi ja vaihtuvakorkoiseksi. Vastaavasti antolainaus suojataan vaihtuvakorkoiseksi. Johdannaisten kokonaisvaikutuksen arvioimiseksi johdannaissaamisten ja -velkojen korot on esitetty yhdellä rivillä.

Likviditeetin hallinta

Yhtiö on esittänyt rahoitusvarojen maturiteettijakauman erään-
tymisen perusteella liitetiedossa 6. Maturiteettijakaumassa
esitetystä eräänntymistä riippumatta yhtiöllä on seuraavat va-
rat maksuvalmiuden hallitsemiseen, jotka voidaan sopimuksen
mukaisesta eräänntymisestä huolimatta myydä likviditeettitar-
peiden hallitsemiseksi.

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Käteiset varat sisältäen vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	1 813 813	592 907
Saamiset luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	131 896	196 096
Talletukset	11 500	20 000
Repot	-	550 000
Saamistodistukset		
Myytavissä oleviksi rahoitusvaroiksi määritellyt saamistodistukset	5 322 733	4 596 958
Käyvän arvon optiolla kirjatut sijoitustodistukset	507 716	885 159
Rahasto-osuudet	9 592	9 762
Yhteensä	7 797 250	6 850 882

Saamistodistukset on esitetty liikkeeseenlaskijoiden perusteel-
la jaoteltuna liitetiedossa 10.

Markkinoiden likviditeettiriski

Markkinoiden likviditeettiriski tarkoittaa sitä, että yhtiö ei kyke-
nisi realisoimaan tai kattamaan positioitaan markkinahintaan,
koska markkinoilla ei ole riittävästi likviditeettiä tai markkinat
eivät toimi jonkin häiriön takia.

Yhtiö seuraa markkinoiden ja sijoitustuotteiden likvidi-
teettiä jatkuvasti. Lisäksi johdannaissopimuksia solmittaessa
noudatetaan markkinoiden vakiintuneita standardeja. Lähes
kaikki käypään arvoon arvostettavien saamistodistusten
markkina-arvot lasketaan markkinoilta saatavien hintanotee-
rauksien perusteella. Lopuille saamistodistuksista lasketaan
markkina-arvo käyttäen muuta markkinainformaatiota.

Operatiiviset riskit

Operatiivinen riski tarkoittaa taloudellista tappion vaaraa tai
muuta haitallista seuraamusta, joka aiheutuu riittämättömistä
tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai
epäonnistuneista menettelytavoista, järjestelmistä tai ulkoisista
tekijöistä. Operatiivisiin riskeihin sisältyy myös sisäisen ja
ulkoisen sääntelyn noudattamatta jättämisestä aiheutuva riski
(ns. compliance-riski), oikeudelliset riskit ja maineriski. Opera-
tiiviset riskit voivat toteutua esim. kustannuksina, korvauksina,
maineen menetyksenä, vääränä positio-, riski- ja tulostietona
tai toiminnan keskeytymisenä.

Operatiiviset riskit on tunnistettu osana yhtiön toimintoja
ja prosesseja. Tämä on toteutettu vuosittaisella operatiivisten
riskien kartoitusprojektilla, joka tehdään osastojen itsearviointi-
na. Operatiivisten riskien hallinta on toimintojen ja osastojen
vastuulla, minkä lisäksi yhtiön Middle Office ja Lakiasiat ja
Compliance -osastot tukevat toimintoja ja osastoja tässä työs-
sä ja huolehtivat operatiivisten riskien hallinnan koordinoimis-
ta yhtiötasolla.

Kuntarahoituksessa on käytössä useita menetelmiä opera-
tiivisten riskien hallitsemiseksi. Yhtiössä on voimassa toimin-
taa ohjaavia hallituksen vahvistamia sisäisiä ohjeita ja näitä
täydentäviä toimivan johdon hyväksymää sisäistä ohjeistusta.
Keskeiset työtehtävät ja prosessit on kartoitettu ja kuvattu.
Sisäiset ohjeet ja prosessit päivitetään säännöllisesti, ja niiden
noudattamista valvotaan. Liiketoimintayksiköiden, riskienhal-
linnan, back-office -toimintojen, dokumentoinnin ja kirjanpidon
työtehtävät on eriytetty. Yhtiöllä on riittävät varamiehitysjär-
jestelmät keskeisten tehtävien jatkuvuuden turvaamiseksi.
Henkilöstön ammattitaidon ylläpitämisestä ja kehittämisestä
huolehditaan säännöllisten kehityskeskustelujen ja koulu-
tussuunnitelmien avulla. Kuntarahoituksella on toimintaansa
liittyvät vakuutukset ja vakuutusurvan taso arvioidaan sään-
nöllisesti. Kuntarahoituksella on liiketoiminnan jatkuvuussuun-
nitelma, jolla varaudutaan liiketoiminnan keskeytyksiin siten,
että yhtiö pystyy jatkamaan toimintaansa ja rajoittamaan tap-
pioita erilaisissa liiketoimintaa kohtaavissa häiriötilanteissa.
Vuosittainen operatiivisten riskien kartoitus ja operatiivisten
riskitapahtumien vahinkoilmoitusprosessi tukevat yhtiön jatku-
vuussuunnittelua.

Kuntarahoituksen compliance-toiminto seuraa jatkuvasti
yhtiön toimintaan vaikuttavan lainsäädännön ja viranomais-
sääntelyn kehitystä ja valvoo, että sääntelyssä tapahtuneet
muutokset otetaan asianmukaisesti huomioon yhtiön toi-
minnassa. Luottolaitosten toimintaan liittyvä lainsäädäntö
ja viranomaissääntely ovat olleet viime vuodet ja ovat myös
tulevaisuudessa suurien muutosten kohteena, mikä asettaa
haasteita yhtiön compliance-toiminnalle. Tähän liittyviä riskejä
yhtiössä on pyritty minimoimaan aktiivisella yhteydenpidolla
viranomaisiin ja etujärjestöihin sekä yhtiön sisäisillä compli-
ance-toiminnan järjestelyillä (ml. raportointi, vaikutusarviointi).

Yhtiössä on meneillään mittavat tietojärjestelmähankeet
toiminnan tehostamiseksi. Näiden projektien laajuuden vuoksi
niihin liittyy operatiivisia riskejä, joita on pyritty minimoimaan
kehittämällä projektien hallintaan ja seurantaan liittyviä malleja
(ml. säännöllinen raportointi) sekä huolehtimalla riittävästä re-
sursoinnista. Kehitysprojekteihin liittyviä riskejä kartoitetaan
ja seurataan säännöllisesti. Lisäksi projektit ovat olleet sisäi-
sen tarkastuksen kohteena.

Yhtiössä on käytössä uusien tuotteiden ja palvelujen hy-
väksymistä koskeva sisäinen prosessi, jonka tavoitteena on
huolehtia, että uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä
otetaan huomioon kaikki uuteen tuotteeseen ja palveluun liit-
tyvät olennaiset riskit ja operatiivista toimintaa koskevat vaa-
timukset. Yhtiöllä ei ole merkittäviä toiminnan ulkoistamista
koskevia järjestelyjä. Olennaisimmat ulkoistusjärjestelyt kos-
kevat arvonpapereiden säilyttämistä, tietohallinnon tukipalveluja
ja varakonesalijärjestelyjä sekä sisäistä tarkastusta.

Operatiivisten riskien toteutumista seurataan systemaatti-
sella vahinkoilmoitusraportoinnilla, jonka pohjalta tarvittaessa
muutetaan toimintatapoja tai toteutetaan muita operatiivista
riskiä pienentäviä toimenpiteitä. Vahinkotapahtumista rapor-
toidaan johtoryhmälle ja hallitukselle. Operatiivisista riskeistä
ei realisoitunut olennaisia tappioita vuoden 2015 aikana.

Liite 3. Vakavaraisuuden hallinnan periaatteet

Kuntarahoituksen omaa pääomaa koskevat tavoitteet suhteessa yhtiön riskinottoon ja toimintaympäristöön määritellään vuosisuunnittelun yhteydessä. Suunnitteluhorisontti ulottuu seuraavaan viiteen vuoteen, jotta pystytään ennustamaan liiketoiminnan tuloskehitystä ja omien varojen riittävyyttä suhteessa muuttuvasta sääntelystä tuleviin kasvaviin pääomavaateisiin sekä reagoimaan riittävän ajoissa mahdollisiin lisäpääomitarpeisiin. Hallitus hyväksyy vakavaraisuuden hallintasuunnitelman ja valvoo sitä. Yhtiö päivittää vakavaraisuuden hallintasuunnitelmansa kerran vuodessa.

Vakavaraisuuden hallinta on jatkuvaa ja olennainen osa yhtiön strategisen suunnittelun prosessia, joka kattaa strategisten tavoitteiden asettamisen, kehityshankkeiden määrittämisen sekä taloudelliset ennusteet seuraaville vuosille. Tämä tehdään yhteistyössä toimivan johdon ja hallituksen kanssa, ja lopullisen strategian hyväksyy yhtiön hallitus. Toimiva johto huolehtii siitä, että yhtiön operatiiviset toimenpiteet vastaavat hallituksen vahvistaman strategian mukaisia linjauksia. Toimiva johto laatii vuosisuunnittelun yhteydessä liiketoimintasuunnitelman tulevalle vuodelle ja liiketoimintaennusteet sitä seuraaville vuosille. Tässä yhteydessä arvioidaan myös yhtiön riskiasemaa ja sen vaikutusta yhtiön taloudelliseen asemaan. Riskien arvioinnissa ja mittaamisessa käytetään apuna säännöllisin väliajoin toteutettavia riskianalyysijä sekä erilaisia stressitestiskenaarioita. Näiden pohjalta päivitetään vuosittain vakavaraisuuden hallinnan suunnitelma ja päätetään mahdolliset toimenpiteet omien varojen vahvistamiseksi. Omien varojen riittävyyttä seurataan myös kuukausittain liiketoiminnan analysoinnin yhteydessä.

Konserni laskee vakavaraisuuden EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) ja luottolaitosdirektiivin (2013/36/EU) säännöksiin perustuen. Luottoriskin vakavaraisuusvaade lasketaan standardimenetelmällä ja operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade perusmenetelmällä. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissopimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on yhtiön valuuttapositio hyvin pieni. Vakavaraisuuslaskennassa käytettävien riskipainojen määrittämisessä käytetään Standard & Poor'sin, Moody's Investor Servicen sekä Fitch Ratingsin antamia luokitustietoja. Edellä mainitut yhtiöt ovat vakavaraisuuslaskennassa Finanssivalvonnan hyväksymiä luottoluokituslaitoksia. Kuntarahoitus käyttää luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin vähentämistekniikoita, kuten antolainatoiminnassa kuntien antamia takauksia sekä Suomen valtion antamia täytetäkauksia. Johdannaisten osalta käytetään vähentämistekniikkana nettoutussopimuksia, lisävakuussopimuksia (ISDA/Credit Support Annex) sekä Kuntien takauskeskuksen myöntämiä takauksia joidenkin johdannaistapuuolien vastapuoliriskin vakavaraisuusvaateen pienentämiseksi.

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot on esitetty konsernin liitetiedoissa 43–59 ja emon varavaraisuustiedot emon liitetiedoissa 46–49.

Tasetta koskevat liitetiedot

Liite 4. Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat

31.12.2015 (1 000 €)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Käyvän arvon optio	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Johdannaiset suojauslaskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	1 813 813	-	-	-	-	-	1 813 813	1 813 813
Saamiset luottolaitoksilta	614 294	-	-	-	-	-	614 294	614 306
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	20 068 421	-	-	207 141	-	-	20 275 561	21 652 231
Saamistodistukset	-	5 322 733	1 172 869	507 716	-	-	7 003 318	6 999 366
Osakkeet ja osuudet	-	9 620	-	-	-	-	9 620	9 620
Johdannaissopimukset	-	-	-	-	388 485	3 536 539	3 925 025	3 925 025
Yhteensä	22 496 528	5 332 353	1 172 869	714 857	388 485	3 536 539	33 641 630	35 014 360

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää leasing sopimuksiin perustuvia saamisia 187 108 tuhatta euroa.

Vuonna 2015 Myytävissä olevista saamistodistuksista 3 491 854 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 6 453 692 tuhatta euroa lainoja ja muita saamisia, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa.

Rahoitusvelat

31.12.2015 (1 000 €)	Rahoitusvelat jaksotettuun hankintameno	Käyvän arvon optio	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Johdannaiset suojauslaskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	4 893 270	-	-	-	4 893 270	4 981 987
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	954 026	-	-	-	954 026	958 744
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	23 829 753	974 738	-	-	24 804 490	24 820 262
Johdannaissopimukset	-	-	367 183	1 432 509	1 799 692	1 799 692
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	35 542	-	-	-	35 542	35 572
Yhteensä	29 712 591	974 738	367 183	1 432 509	32 487 021	32 596 258

Vuonna 2015 muista rahoitusveloista 24 329 750 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Rahoitusvarat

31.12.2014 (1 000 €)	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset	Käyvän arvon optio	Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät	Johdannaiset suojauslaskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Käteiset varat	592 907	-	-	-	-	-	592 907	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	1 072 099	-	-	-	-	-	1 072 099	1 072 128
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	19 099 105	-	-	238 625	-	-	19 337 730	20 714 399
Saamistodistukset	-	4 596 958	934 468	885 159	-	-	6 416 586	6 409 852
Osakkeet ja osuudet	-	9 789	-	-	-	-	9 789	9 789
Johdannaissopimukset	-	-	-	-	276 663	2 045 036	2 321 699	2 321 699
Yhteensä	20 764 111	4 606 747	934 468	1 123 784	276 663	2 045 036	29 750 809	31 120 774

Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää leasing sopimuksiin perustuvia saamisia 132 951 tuhatta euroa.

Vuonna 2014 Myytävissä olevista saamistodistuksista 2 791 201 tuhanteen euroon sovelletaan suojauslaskentaa. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä sisältää 6 825 907 tuhatta euroa lainoja ja muita saamisia, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa.

Rahoitusvelat

31.12.2014 (1 000 €)	Rahoitus- velat jaksotettuun hankinta- menoon	Käyvän arvon optio	Kaupan- käynti- tarkoituk- sessa pidettävät	Johdannai- set suojaus- laskennassa	Yhteensä	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	3 882 771	-	-	-	3 882 771	3 962 901
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	963 662	-	-	-	963 662	974 891
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	22 381 769	848 529	-	-	23 230 298	23 252 961
Johdannaissopimukset	-	-	241 632	692 767	934 399	934 399
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	37 943	-	-	-	37 943	38 060
Yhteensä	27 266 145	848 529	241 632	692 767	29 049 073	29 163 212

Vuonna 2014 muista rahoitusveloista 24 130 880 tuhanteen euroon sovelletaan käyvän arvon suojauslaskentaa.

Liite 5. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot

31.12.2015 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	1 830 879	1 826 852	4 026	-	1 830 879
Rahasto-osuudet	9 620	9 620	-	-	9 620
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Saamistodistukset	507 716	141 642	366 074	-	507 716
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	207 141	-	207 141	-	207 141
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	388 485	-	266 765	121 720	388 485
Johdannaiset suojauslaskennassa	3 536 539	-	3 536 539	-	3 536 539
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	6 480 379	1 978 113	4 380 545	121 720	6 480 379
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Lainat ja muut saamiset					
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	6 453 692	-	6 792 933	-	6 792 933
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	3 491 854	3 428 251	63 604	-	3 491 854
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	9 945 546	3 428 251	6 856 537	-	10 284 787
Jaksotettuun hankintameno- arvostetut rahoitusvarat					
Lainat ja muut saamiset					
Käteiset varat	1 813 813	1 813 813	-	-	1 813 813
Saamiset luottolaitoksilta	614 294	614 306	-	-	614 306
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	13 614 729	-	14 652 157	-	14 652 157
Eräpäivään asti pidettävät					
Saamistodistukset	1 172 869	-	1 168 918	-	1 168 918
Jaksotettuun hankintameno- arvostetut rahoitusvarat yhteensä	17 215 705	2 428 119	15 821 075	-	18 249 194
Rahoitusvarat yhteensä	33 641 630	7 834 483	27 058 157	121 720	35 014 360

31.12.2015 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Käyvän arvon optiolla arvostetut					
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	974 738	-	974 738	-	974 738
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät					
Johdannaissopimukset	367 183	-	245 463	121 720	367 183
Johdannaiset suojauslaskennassa	1 432 509	-	1 432 509	-	1 432 509
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	2 774 430	-	2 652 710	121 720	2 774 430
Käyvän arvon suojauslaskennassa					
Velat luottolaitoksille	2 640 335	-	2 729 043	-	2 729 043
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	765 158	-	772 128	-	772 128
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	20 888 716	-	20 899 100	-	20 899 100
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	35 542	-	35 572	-	35 572
Käyvän arvon suojauslaskennassa yhteensä	24 329 750	-	24 435 844	-	24 435 844
Jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	2 252 935	-	2 252 944	-	2 252 944
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	188 869	-	186 616	-	186 616
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 941 037	-	2 946 424	-	2 946 424
Jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	5 382 841	-	5 385 984	-	5 385 984
Rahoitusvelat yhteensä	32 487 021	-	32 474 538	121 720	32 596 258

31.12.2014 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat					
Saamistodistukset	885 159	475 179	409 980	-	885 159
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä*	7 064 532	-	7 403 773	-	7 403 773
Johdannaissopimukset	276 662	-	276 662	-	276 662
Suojaavat johdannaiset	2 045 036	-	2 045 036	-	2 045 036
Myytavissä olevat rahoitusvarat					
Saamistodistukset	4 596 958	4 582 130	14 828	-	4 596 958
Rahasto-osuudet	9 789	9 789	-	-	9 789
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	14 878 136	5 067 098	10 150 279	-	15 217 377
Jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvarat					
Käteiset varat	592 907	592 907	-	-	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	1 072 099	1 072 099	-	-	1 072 128
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	12 273 198	-	13 310 626	-	13 310 626
Saamistodistukset	934 468	-	927 735	-	927 735
Jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvarat yhteensä	14 872 672	1 665 006	14 238 361	-	15 903 396
Rahoitusvarat yhteensä	29 750 808	6 732 103	24 388 640	-	31 120 773

31.12.2014 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo			Yhteensä
		Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille*	2 289 602	-	2 369 790	-	2 369 790
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille*	759 298	-	764 726	-	764 726
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat*	21 045 047	-	21 067 414	-	21 067 414
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*	36 934	-	37 051	-	37 051
Johdannaissopimukset	241 632	-	241 632	-	241 632
Suojaavat johdannaiset	692 767	-	692 767	-	692 767
Käypään arvoon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	25 065 280	-	25 173 380	-	25 173 380
Jaksotettuun hankintameneon arvostetut rahoitusvelat					
Velat luottolaitoksille	1 593 169	-	1 593 111	-	1 593 111
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	204 363	-	210 164	-	210 164
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	2 185 252	-	2 185 548	-	2 185 548
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 009	-	1 009	-	1 009
Jaksotettuun hankintameneon arvostetut rahoitusvelat yhteensä	3 983 793	-	3 989 832	-	3 989 832
Rahoitusvelat yhteensä	29 049 073	-	29 163 212	-	29 163 212

* Kyseiset rivit sisältävät eriä, jotka ovat käyvän arvon suojauslaskennassa ja kirjanpidossa arvostettu käypään arvoon vain suojatun riskin osalta. Näiden osalta kirjanpitoarvo eroaa käyvästä arvosta yllä olevassa taulukossa. Liitetiedossa 4 on esitetty tase-erien jakautuminen eri rahoitusvara- ja velkaluokkien kesken.

Taso 1

Arvostus on perustunut aktiivisilla toimivilla markkinoilla täysin samanlaisille varoille tai veloille noteerattuihin käypiin arvoihin. Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Tason 1 rahoitusvarat koostuvat sijoituksista saamistodistuksiin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Hinnat ovat todennettavissa joko suoraan tai välillisesti. Tason 2 rahoitusinstrumenteilla ei käydä aktiivisesti kauppaa toimivilla markkinoilla ja käypä arvo määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperusteisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimusten hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä käytetään markkinoilta havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 2 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista, yhtiön omista liikkeeseenlaskuista sekä antolainauksesta.

Taso 3

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja tai tason 2 arvostusmenetelmissä syöttötietoina käytettävää havainnoitavaa markkinadataa. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperusteisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimusten hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä saatetaan käyttää syöttötietoja, jotka eivät ole suoraan havainnoitavissa markkinoilta. Tason 3 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista sekä yhtiön omista liikkeeseenlaskuista erotetuista kytkeytyistä johdannaisista.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Tilikausien 2015 ja 2014 aikana ei ole tapahtunut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä.

Tilinpäätöksessä 2015 on siirretty 117 varainhankintaa suojaavaa koronvaihtosopimusta tasolta 2 tasolle 3 johtuen arvostuksessa käytettävissä syöttötiedoista, jotka eivät perustu suoraan markkinoilta havainnoitavissa oleviin tietoihin. Tilikauden 2014 aikana ei tehty siirtoja Taso 3:sta muihin luokkiin tai muista luokista Taso 3:een.

2015 (1 000 €)	Johdannais- saamiset Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	Johdannais- velat Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	Yhteensä
01.01.2015			
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-	-	-
Ostot	-	-	-
Myyntit	-	-	-
Siirrot tasolle 3	121 720	-121 720	0
Siirrot pois tasolta 3	-	-	-
31.12.2015	121 720	-121 720	0

Siirto tasolta 2 tasolle 3 on tehty 31.12.2015 käyvin arvoin. Kaikki siirretyt johdannaiset suojaavat varainhankintaa, josta yhtiö on tunnistanut kytketyn johdannaisen. Tasolle 3 siirretty arvo sisältää johdannaisen käyvän arvon ja varainhankinnasta erotetun kytketyn johdannaisen.

Ei-havainnoitavien syöttötietojen herkkyyshanalyysi

Ei-havainnoitavia syöttötietoja ovat osake- ja indeksivolatiliteetit, joille ei ole saatavissa noteerauksia likvideiltä optiomarkkinoilta. Ei-havainnoitaville parametreille on laskettu vaihteluvälit perustuen historiallisiin markkinanoteerauksiin vuosilta 2014 ja 2015. Syöttötietojen vaihteluvälin perusteella on arvioitu sopimusten markkina-arvoja korkean volatiliteetin ja alhaisen volatiliteetin skenaarioissa. Alhaisen volatiliteetin skenaariossa johdannaissopimusten käypä arvo laskee 46 miljoonaa euroa ja vastaavasti velkainstrumenttien käypä arvo nousee 46 miljoonaa euroa. Korkean volatiliteetin skenaariossa johdannaissopimusten käypä arvo nousee 38 miljoonaa euroa ja vastaavasti velkainstrumenttien käypä arvo laskee 38 miljoonaa euroa.

Liite 6. Taseen maturiteettijakauma

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	1 813 813	-	-	-	-	1 813 813
Saamiset luottolaitoksilta	604 794	9 500	-	-	-	614 294
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	370 505	1 524 344	5 809 248	4 196 255	8 375 210	20 275 561
Saamistodistukset	1 580 197	1 222 516	2 892 733	1 280 645	27 227	7 003 318
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	9 620	9 620
Johdannaissopimukset	245 007	750 537	1 918 127	378 925	632 428	3 925 025
Aineettomat hyödykkeet	-	-	-	5 812	-	5 812
Aineelliset hyödykkeet	-	-	1 865	-	434	2 298
Muut varat	6 277	-	-	-	-	6 277
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	121 371	111 421	-	-	-	232 792
Yhteensä	4 741 964	3 618 318	10 621 973	5 861 638	9 044 918	33 888 811

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 232 310	41 660	122 860	820 286	1 676 154	4 893 270
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	43 597	14 666	499 564	214 029	182 171	954 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 289 979	5 992 095	12 074 575	1 484 364	963 477	24 804 490
Johdannaissopimukset	25 966	130 021	1 224 992	220 058	198 655	1 799 692
Muut velat	2 131	-	-	-	-	2 131
Siirtovelat ja saadut ennakot	104 185	93 228	19 334	1 020	-	217 768
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	35 542	-	-	-	35 542
Laskennalliset verovelat	138 576	-	-	-	-	138 576
Oma pääoma	-	-	-	-	1 043 314	1 043 314
Yhteensä	6 836 745	6 307 212	13 941 325	2 739 758	4 063 770	33 888 811

Velat, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2016 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 40–60 %. Vuoden 2015 aikana erääntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 60 %.

31.12.2014 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Käteiset varat	592 907	-	-	-	-	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	1 057 099	15 000	-	-	-	1 072 099
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	425 576	1 189 083	5 963 742	4 155 385	7 603 944	19 337 730
Saamistodistukset	1 516 653	805 833	2 992 145	976 659	125 295	6 416 586
Osakkeet ja osuudet	-	-	-	-	9 789	9 789
Johdannaissopimukset	111 790	213 094	937 744	276 349	782 721	2 321 699
Aineettomat hyödykkeet	-	-	-	4 757	-	4 757
Aineelliset hyödykkeet	-	-	2 465	-	-	2 465
Muut varat	2 196	-	-	-	-	2 196
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	142 632	106 399	-	-	-	249 032
Yhteensä	3 848 854	2 329 410	9 896 097	5 413 150	8 521 749	30 009 259

31.12.2014 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 559 419	43 657	134 533	595 759	1 549 403	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	17 968	10 286	421 997	299 176	214 235	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 858 019	4 348 551	12 993 300	1 272 668	757 760	23 230 298
Johdannaissopimukset	4 505	46 266	395 967	283 561	204 100	934 399
Muut velat	2 056	-	-	-	-	2 056
Siirtovelat ja saadut ennakot	122 298	111 946	11 876	3 783	-	249 902
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	36 934	-	1 009	37 943
Laskennalliset verovelat	114 124	-	-	-	-	114 124
Oma pääoma	-	-	-	-	594 104	594 104
Yhteensä	5 678 388	4 560 706	13 994 607	2 454 947	3 320 611	30 009 259

Velat, joissa on ennenaikaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2015 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 40–60 %. Vuoden 2014 aikana erääntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 62 %.

Liite 7. Rahoitusvarojen ja -velkojen netottaminen

Seuraaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyy täytäntöön pantavissa olevia yleisiä netotussopimuksia:

Vakuudeksi annettu käteinen sisältyy tase-erään Saamiset luottolaitoksilta. Vakuudeksi saatu käteinen sisältyy tase-erään Velat luottolaitoksille.

31.12.2015 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen	Vakuudeksi annettu käteinen	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	3 925 025	-	3 925 025	-2 232 310	-	1 692 715
Rahoitusvarat yhteensä	3 925 025	-	3 925 025	-2 232 310	-	1 692 715
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	1 799 692	-	1 799 692	-	-461 900	1 337 792
Rahoitusvelat yhteensä	1 799 692	-	1 799 692	-	-461 900	1 337 792

Yhtiö ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2015.

31.12.2014 (1 000 €)	Kirjanpitoarvo, brutto	Taseessa netotetut, brutto	Kirjanpitoarvo, netto	Rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa		Netto
				Vakuudeksi saatu käteinen	Vakuudeksi annettu käteinen	
Rahoitusvarat						
Johdannaissopimukset	2 321 699	-	2 321 699	-1 460 140	-	861 559
Rahoitusvarat yhteensä	2 321 699	-	2 321 699	-1 460 140	-	861 559
Rahoitusvelat						
Johdannaissopimukset	934 399	-	934 399	-	-299 100	635 299
Rahoitusvelat yhteensä	934 399	-	934 399	-	-299 100	635 299

Yhtiö ei ole esittänyt rahoitusvaroja tai -velkoja netotettuna taseessa vuonna 2014.

Liite 8. Rahavarat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Kassa	6	3
Vaadittaessa maksettavat talletukset keskuspankeissa	1 813 807	592 904
Käteiset varat	1 813 813	592 907
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	131 896	196 096
Rahavarat yhteensä	1 945 709	789 003

Liite 9. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2015 (1 000 €)	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	196 673	131 175	65 498
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	417 622	722	416 900
Yhteensä	614 294	131 896	482 398

Muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta ei sisällä repo-ostosopimuksia per 31.12.2015

31.12.2014 (1 000 €)	Yhteensä	Vaadittaessa maksettavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	136 455	109 553	26 903
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	935 644	86 544	849 100
Yhteensä	1 072 099	196 096	876 003

Muut kuin vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta sisältää repo-ostosopimuksia 550 000 tuhatta euroa.

Liite 10. Saamistodistukset

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2015 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	1 027 138	1 027 138
Kuntatodistukset	-	1 027 138	1 027 138
Myytävikissä olevat	1 871 751	22 809	1 894 560
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	439 602	-	439 602
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 432 149	22 809	1 454 958
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	20 216	86 014	106 230
Valtion velkasitoumukset	-	15 000	15 000
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	20 216	-	20 216
Muiden julkisyhteisöjen sijoitustodistukset	-	71 014	71 014
Yhteensä	1 891 967	1 135 961	3 027 928
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	1 805 483	86 014	1 891 497
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2015 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	145 732	145 732
Yritystodistukset	-	88 300	88 300
Muut saamistodistukset	-	57 432	57 432
Myytävikissä olevat	3 383 352	44 821	3 428 173
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	3 383 352	40 794	3 424 146
Muut saamistodistukset	-	4 026	4 026
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	121 426	280 060	401 486
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	121 426	-	121 426
Pankkien sijoitustodistukset	-	280 060	280 060
Yhteensä	3 504 778	470 613	3 975 390
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	3 121 021	66 155	3 187 176
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

Saamistodistukset ei sisällä per 31.12.2015 saamistodistuksia, jotka olisi annettu repomyntisopimusten vakuudeksi.

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2014 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	760 583	760 583
Kuntatodistukset	-	760 583	760 583
Myytävikissä olevat	1 411 914	-	1 411 914
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	543 752	-	543 752
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	868 162	-	868 162
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	61 932	-	61 932
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	61 932	-	61 932
Yhteensä	1 473 846	760 583	2 234 429
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	1 453 255	-	1 453 255
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2014 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	173 885	173 885
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	-	5 000	5 000
Yritystodistukset	-	84 796	84 796
Muut saamistodistukset	-	84 090	84 090
Myytävikissä olevat	3 170 215	14 829	3 185 044
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	3 165 120	-	3 165 120
Muut saamistodistukset	5 096	14 829	19 924
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	413 247	409 980	823 227
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	413 247	-	413 247
Pankkien sijoitustodistukset	-	409 980	409 980
Yhteensä	3 583 463	598 693	4 182 156
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	3 201 319	109 876	3 311 195
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	5 000	5 000

Saamistodistukset sisältää 96 598 tuhatta euroa saamistodistuksia, jotka on annettu repomyntisopimusten vakuudeksi.

Luokittelun muutokset (1 000 €)	Siirtopäivä	Sijoitusten käypä arvo siirtohetkellä
Myytavissä olevista siirretty eräpäivään asti pidettäviin	01.01.2008	171 935
Myytavissä olevista siirretty eräpäivään asti pidettäviin	01.07.2008	34 967
Yhteensä		206 902

(1 000 €)	Vaikutus käyvän arvon rahastoon ilman luokittelun muutosta	Arvostuseroa purettu käyvän arvon rahastosta
2015	2 018	84
2014	7 001	92
2013	1 139	167
2012	2 182	272
2011	5 238	652
2010	3 903	765
2009	-3 487	953
2008	-22 319	852
	-4 325	3 837

Liite 11. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Joista luottolaitoksissa
Myytavissä olevat	9 592	27	9 620	-
Yhteensä	9 592	27	9 620	-

31.12.2014 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Joista luottolaitoksissa
Myytavissä olevat	9 762	27	9 789	-
Yhteensä	9 762	27	9 789	-

Liite 12. Johdannaissopimukset

31.12.2015 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Jäljellä oleva juoksuaika Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
Suojauslaskennassa olevat sopimukset						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	4 309 588	16 054 679	13 072 232	33 436 498	553 489	-402 602
Korko-optiot	4 582	6 006	-	10 588	-	-99
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	4 989 570	13 231 613	2 129 328	20 350 511	2 983 050	-1 029 808
Yhteensä	9 303 739	29 292 298	15 201 560	53 797 597	3 536 539	-1 432 509
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	383 861	2 784 303	2 987 696	6 155 860	149 993	-153 949
Korko-optiot	10 071	315	42 000	52 386	512	-518
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	5 169	10 577	-	15 746	1 241	-1 240
Terminisopimukset	975 475	-	-	975 475	25 263	-
Osakejohdannaiset	269 715	2 222 471	5 500	2 497 686	202 551	-202 551
Muut johdannaiset	49 058	20 000	-	69 058	8 925	-8 925
Yhteensä	1 693 349	5 037 666	3 035 196	9 766 211	388 485	-367 183
Kaikki yhteensä	10 997 088	34 329 964	18 236 756	63 563 808	3 925 025	-1 799 692

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät ryhmä sisältää kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Tähän ryhmään lukeutuvat käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaaksi tehdyt johdannaiset, taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta sekä kytkettyjä johdannaisia sisältäviä rahoitusvelkoja suojaavat johdannaiset ja rahoitusveloista erotetut kytketyt johdannaiset.

31.12.2014 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo				Käypä arvo	
	Jäljellä oleva juoksuaika				Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä		
Suojauslaskennassa olevat sopimukset						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 489 587	13 719 451	13 578 885	28 787 923	599 447	-441 699
Korko-optiot	51 654	16 390	-	68 044	-	-588
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	4 013 847	13 481 441	2 272 183	19 767 470	1 445 589	-250 480
Yhteensä	5 555 087	27 217 281	15 851 068	48 632 437	2 045 036	-692 767
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 351 910	1 343 475	2 638 204	5 333 590	143 914	-151 784
Korko-optiot	133	62 527	-	62 661	2 752	-2 948
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	3 380	24 457	-	27 838	33	-33
Terminisopimukset	898 665	-	-	898 665	42 978	-1
Osaajohdannaiset	194 381	1 348 482	25 000	1 567 862	64 723	-64 723
Muut johdannaiset	140 596	20 000	5 500	166 096	22 263	-22 143
Yhteensä	2 589 065	2 798 941	2 668 704	8 056 710	276 663	-241 632
Kaikki yhteensä	8 144 153	30 016 222	18 519 772	56 680 147	2 321 699	-934 399

Liite 13. Aineettomat hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
IT-järjestelmät	5 812	4 757
Yhteensä	5 812	4 757

Liite 14. Aineelliset hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Kiinteistöt	793	833
Toimitilojen perusparannusmenot	153	377
Muut aineelliset hyödykkeet	1 352	1 255
Yhteensä	2 298	2 465

Liite 15. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

31.12.2015 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteis- töt ja kiinteis- töösakkeet	Muut aineelli- set hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 547	1 207	4 271	5 477
+ Lisäykset tilikautena	1 955	-	533	533
- Vähennykset tilikautena	-11	-	-291	-291
Hankintameno 31.12.	10 491	1 207	4 513	5 719
Kertyneet poistot 1.1.	3 790	373	2 639	3 012
- Vähennysten kertyneet poistot	-11	-	-289	-289
+ Tilikauden poisto	900	40	658	698
Kertyneet poistot 31.12.	4 679	413	3 008	3 421
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 812	793	1 505	2 298

31.12.2014 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		
	Yhteensä	Muut kiinteis- töt ja kiinteis- töösakkeet	Muut aineelli- set hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	7 800	1 207	3 987	5 193
+ Lisäykset tilikautena	825	-	669	669
- Vähennykset tilikautena	-78	-	-385	-385
Hankintameno 31.12.	8 547	1 207	4 271	5 477
Kertyneet poistot 1.1.	3 060	333	2 335	2 668
- Vähennysten kertyneet poistot	-78	-	-291	-291
+ Tilikauden poisto	808	40	595	635
Kertyneet poistot 31.12.	3 790	373	2 639	3 012
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 757	833	1 632	2 465

Liite 16. Muut varat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Leasingvuokrasaamiset	4 592	3 879
Muut	1 685	-1 682
Yhteensä	6 277	2 196

Liite 17. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Korot	226 796	245 217
Muut	5 996	3 815
Yhteensä	232 792	249 032

Liite 18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennalliset verosaamiset (1 000 €)	31.12.2014	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulokseen	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2015
Muista väliaikaisista eroista					
Käyvän arvon rahastosta	-	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-	-

Laskennalliset verovelat (1 000 €)	31.12.2014	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulokseen	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2015
Muista väliaikaisista eroista					
Käyvän arvon rahastosta	7 728	-	-4 890	-	2 838
Poistoeron muutoksesta	-	172	-	-	172
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	106 396	29 000	-	-	135 396
Emon erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomallainan korkojaksotuksen purusta	-	783	-	-	783
Emon erillistilinpäätöksessä tehdyn AT1-pääomallainan transaktiokulukaksotuksen purusta	-	24	-	-637	-613
Yhteensä	114 124	29 979	-4 890	-637	138 576

Laskennallisia veroja syntyy AT1-pääomallainan käsittelyerosta konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön erillistilinpäätöksen välillä.

Laskennalliset verosaamiset (1 000 €)	31.12.2013	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulokseen	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2014
Muista väliaikaisista eroista					
Käyvän arvon rahastosta	-	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-	-

Laskennalliset verovelat (1 000 €)	31.12.2013	Kirjattu tulos-laskelmaan	Kirjattu laajaan tulokseen	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2014
Muista väliaikaisista eroista					
Käyvän arvon rahastosta	5 571	-	2 157	-	7 728
Vapaaehtoisten varausten muutoksesta	80 396	26 000	-	-	106 396
Yhteensä	85 967	26 000	2 157	-	114 124

Liite 19. Velat luottolaitoksille

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Velkakirjat luottolaitoksille	2 660 960	2 325 227
Repo-myyntisopimukset	-	97 084
Saadut johdannaisvakuudet	2 232 310	1 460 140
Saadut repo-myyntisopimusten vakuudet	-	320
Yhteensä	4 893 270	3 882 771

Liite 20. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	23 574 719	27 838 525	21 971 768	24 793 923
Muut	1 229 771	1 230 475	1 258 530	1 259 271
Yhteensä	24 804 490	29 069 000	23 230 298	26 053 194

Kaikki emoyhtiön varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

Liite 21. Muut velat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Maksujenvälitys	-	-
Muut	2 131	2 056
Yhteensä	2 131	2 056

Liite 22. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Korot	208 581	241 189
Muut	9 187	8 713
Yhteensä	217 768	249 902

Liite 23. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2015 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	35 542	Kiinteä	09.05.2016
2) Pääomasijoitukset	EUR	-	-	Euribor 12kk	
Yhteensä		35 000	35 542		

31.12.2014 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	36 934	Kiinteä	09.05.2016
2) Pääomasijoitukset	EUR	1 009	1 009	Euribor 12kk	
Yhteensä		36 009	37 943		

Lainojen ehdot:

- 1) Lainan eräpäivä on 9.5.2021. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennen aikaisesti takaisin koronmaksupäivänä alkaen 9.5.2016, aikaisemmin vain Finanssivalvonnan kirjallisella suostumuksella. Debentuurilaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkautuessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen laskemat tai ottamat debentuurilainat, joilla on eräpäivä ja vastaavanehtoiset sitoumukset.
- 2) Yhtiö maksoi 24.4.2015 Finanssivalvonnan luvalla pois pääomasijoitukset, joita oli yhteensä 1 miljoonaa euroa. Pääomasijoitukset eivät ole irtisanottavissa, mutta yhtiö voi maksaa ne takaisin Finanssivalvonnan luvalla edellyttäen, että yhtiön omat varat eivät alene alle minimitason. Korkoa voidaan maksaa vain siltä osin ja siinä määrin kuin voitonjako luottolaitoksessa on mahdollinen ja voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät ja luottolaitoksen hallitus niin päättää. Oikeus koronmaksuun ei siirry seuraaville tilikausille, mikäli korkoa ei ole aikaisemmilta vuosilta maksettu. Vallitseva korkotasoa ei mahdollistanut lainaehtojen mukaista koronmaksua vuodelta 2014.

Liite 24. Oma pääoma

(1 000 €)	Osakkeiden lukumäärä (kpl)	Osakepääoma
01.01.2014	39 063 798	42 583
31.12.2014	39 063 798	42 583
31.12.2015	39 063 798	42 583

Osakkeiden lukumäärässä ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Emoyhtiöllä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Oman pääoman rahastot

Vararahasto on osakeyhtiölain 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sidottua omaa pääomaa. Käyvän arvon rahastoon kirjataan myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeista maksettavasta vastikkeesta, jota ei kirjata osakepääomaan. Emoyhtiön vuoden 2009 osakeannin ehtojen mukaisesti osakeannilla kerätyt varat on kirjattu sijoitetun vapaan oman pääomaan rahastoon.

Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit

Erä sisältää ensisijaiseen lisäpääomaan luettavan erityisehtoisen ja vakuudettoman joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään Vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista Vakavaraisuusasetuksessa asetetuista edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomaisena on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Yllä mainittujen ehtojen perusteella AT1-pääomalaina luetaan konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan.

Ensisijaisen pääoman instrumenttien ehdot on kuvattu liitetiedossa 57.

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Osakepääoma	42 583	42 583
Vararahasto	277	277
Käyvän arvon rahasto	11 354	30 914
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	601 065	479 686
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	695 645	593 825
Määräysvallattomien omistajien osuus	216	279
Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	350 000	-
Liikkeeseen lasketuista oman pääoman ehtoisista instrumenteista vähennetyt transaktiokulut	-2 546	-
Liikkeeseenlasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit yhteensä	347 454	-
Oma pääoma yhteensä	1 043 314	594 104

Liite 25. Ehdolliset varat ja velat

Yhtiön liikkeeseen laskeman AT1-pääomalainan kertynyt korko muodostaa 3,1 miljoonan euron suuruisen ehdollisen velan tilanteessa 31.12.2015. Ehdollinen velka realisoituu oman pääoman vähennyksenä Kuntarahoituksen päättäessä koronmaksusta. Vertailuvuonna 2014 ei ollut ehdollisia velkoja. Konsernilla ei ole ehdollisia varoja vuonna 2015 tai vertailuvuonna 2014.

Liite 26. Pantatut varat

Vastuut ja vakuudet (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Pantatut velkakirjat keskuspankille	2 456 918	2 507 064
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	17 385 787	16 379 076
Pantatut saamistodistukset Kuntien takauskeskukselle	5 455 469	5 097 299
Yhteensä	25 298 174	23 983 439

Pantatut varat:

- 1) Kuntarahoitus on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.
- 2) Kuntarahoitus on pantannut Kuntien takauskeskukselle taulukossa esitetyn määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoituksen varainhankinnan ja Kuntarahoitus antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.
- 3) Kuntarahoituksen varainhankinta on etupainotteista, jotta se voi palvella asiakkaitaan kaikissa markkinaolosuhteissa. Etukäteisvarainhankinta sijoitetaan likvideihin saamistodistuksiin ennen niiden realisointia tai erääntymistä, jolloin kyseiset varat käytetään antolainaukseen siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty. Vastaavasti kuin Kuntarahoituksen antolainasaamiset, myös Kuntarahoituksen likvideettisalkkuun sisältyvät saamistodistukset on pantattu takauskeskukselle vastavakuudeksi siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.

Taseen ulkopuoliset sitoumukset (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Sitovat luottolupaukset	1 336 880	959 776
Yhteensä	1 336 880	959 776

Liite 27. Vuokravastuut

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	1 273	1 370
Yli vuoden enintään viiden vuoden kuluessa erääntyvät	2 979	760
Yli viiden vuoden kuluessa erääntyvät	-	-
Yhteensä	4 251	2 130

Liite 28. Lähipiiritapahtumat

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluvat yhtiön osakkeenomistajat, joilla on yli 20 %:n omistusosuus ja vastaava äänivalta yhtiössä, toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijainen, muut johtoryhmän jäsenet ja hallituksen jäsenet sekä näiden henkilöiden puoliset, alaikäiset lapset ja määräysvaltayhteisöt. Kuntarahoituksen toimintaa rajaa Kuntien takauskeskuksesta annettu laki ja Kuntien takauskeskuksen kanssa allekirjoitettu puitesopimus, joiden perusteella yhtiö voi myöntää rahoitusta ainoastaan lain mukaisille tahoille (kunnat, kuntayhtymät, kuntien määräysvallassa olevat yhtiöt sekä valtion viranomaisten nimeämät asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittavat yhteisöt). Kuntarahoitus ei ole toteuttanut liiketoimia tämän lähipiirin kanssa poislukien työsuhdeperäisen palkan- ja palkkiomaksun eikä Kuntarahoituksella ole laina- tai rahoitussaamisia mainitulta lähipiiriltä.

Kuntarahoituksen lähipiiriin kuuluu myös tytäryhtiö Inspira, jonka kanssa toteutetut liiketapahtumat käsittävät hallintopalveluihin liittyviä veloituksia.

Tytäryrityksen kanssa toteutuneet liiketoimet sekä saamiset ja velat

(1 000 €)	2015	2014
Myynnit	38	38
Ostot	-	-144

Tytäryrityksen kanssa toteutuneet liiketoimet sekä saamiset ja velat

(1 000 €)	2015	2014
Saamiset	-	-
Velat	-	28

Liite 29. Palkat ja palkitseminen

Johdon työsuhde-etuudet

Toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle sekä muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot:

Palkat ja palkkiot (1 000 €)	2015	2014
Toimitusjohtaja	489	455
Varatoimitusjohtaja	387	361
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	1019	921
Yhteensä	1 895	1 737

Taulukossa ilmoitetut palkat ja palkkiot sisältävät kiinteät palkat ja maksetut muuttuvat palkkiot. Voimassa olevan sääntelyn edellyttämällä tavalla ansaittuja muuttuvia palkkioita viivästetään maksettavaksi ansainnasta päättämistä seuraavalle kolmelle vuodelle, jos palkkion määrä ylittää 50 000 euroa. Lisätietoja yhtiön palkka- ja palkitsemisperiaatteista on saatavilla yhtiön internet-sivuilla.

Irtisanomisen yhteydessä, mikäli irtisanominen tapahtuu yhtiön puolesta, se suorittaa toimitus- ja varatoimitusjohtajalle erokorvauksen, joka vastaa johtajan kokonaiskuukausipalkkaa kerrottuna kuudella.

Toimitus- ja varatoimitusjohtajan irtisanomisaika on yhtiön puolesta 6 kuukautta. Toimitus- ja varatoimitusjohtajan eläkeikä määräytyy työntekijän eläkelain mukaan.

Toimitusjohtajan työsuhde-etuudet (auto- ja asuntoetu) päättyvät irtisanomisajan päättyessä.

Yhtiö on maksanut toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja johtoryhmän muiden jäsenten osalta seuraavat lakisääteiset eläkemaksut.

Lakisääteiset eläkkeet (1 000 €)	2015	2014
Toimitusjohtaja	35	32
Varatoimitusjohtaja	22	20
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	60	51
Yhteensä	117	103

Hallituksen palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetaan yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio on 30 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 18 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 15 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden.

Palkat ja palkkiot (1 000 €)

Hallituksen jäsenet	2015	2014
Eva Liljeblom, hallituksen puheenjohtaja	41	40
Tapani Hellstén, hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen 26.3.2014 alkaen	25	12
Fredrik Forssell	22	24
Teppo Koivisto	22	22
Sirpa Louhevirta	21	20
Tuula Saxholm	21	21
Asta Tolonen	22	20
Juha Yli-Rajala	23	22
Yhteensä	197	181

Palkat ja palkitseminen

Kuntarahoituksen johdon ja henkilöstön palkkiot muodostuvat kiinteästä palkkiosta (peruspalkka ja luontoisedut) ja muuttuvasta palkitsemisesta palkitsemisjärjestelmän ehtojen mukaan. Palkitsemisjärjestelmän periaatteet vahvistaa hallitus ja ne arvioidaan vuosittain. Palkitsemisjärjestelmiin ja palkkioihin liittyvässä työssä hallitusta avustaa hallituksen palkitsemisvaliokunta. Lisätietoja palkioista ja palkitsemisesta on yhtiön internetsivuilla osoitteessa www.kuntarahoitus.fi.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liite 30. Korkotuotot ja -kulut

Korkotuotot (1 000 €)	2015	2014
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	-3 356	182
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	232 722	265 070
Saamistodistuksista	82 654	94 711
Johdannaissopimuksista	-157 190	-153 568
Leasingtoiminnasta	2 239	1 630
Muut korkotuotot	1 393	4 326
Yhteensä	158 462	212 351

Korkokulut (1 000 €)	2015	2014
Veloista luottolaitoksille	46 265	45 632
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	20 276	20 858
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	652 673	596 251
Johdannaissopimuksista	-734 891	-612 980
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	1 572	1 648
Muut korkokulut	322	934
Yhteensä	-13 782	52 343

Liite 31. Palkkiotuotot

(1 000 €)	2015	2014
Rahoituksen neuvonantopalveluista	2 311	2 398
Muusta toiminnasta	2 846	2 650
Yhteensä	5 157	5 047

Liite 32. Palkkiokulut

(1 000 €)	2015	2014
Maksetut toimitusmaksut	183	172
Muut	3 592	3 662
Yhteensä	3 776	3 834

Erä Muut sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja varainhankintaohjelmien päivityskulut.

Liite 33. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2015 (1 000 €)	Myyntivoitot	Myyntitappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Käyvän arvon optiolla kirjatut erät				
Antolainat	-	-	-125	-125
Saamistodistukset	446	-1 455	-8 581	-9 590
Sijoitustodistukset	3	-	35	38
Velkasitoumukset	-	-	100	100
Käyvän arvon optiolla kirjatut erät yhteensä	449	-1 455	-8 571	-9 577
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset	9 638	-9 277	5 319	5 680
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	10 086	-10 732	-3 252	-3 897
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-	-29	62	33
Yhteensä	10 086	-10 761	-3 190	-3 865

2014 (1 000 €)	Myyntivoitot	Myyntitappiot	Käyvän arvon muutos	Yhteensä
Käyvän arvon optiolla kirjatut erät				
Antolainat	-	-	103	103
Saamistodistukset	-	-	-12 254	-12 254
Sijoitustodistukset	63	-26	49	86
Velkasitoumukset	-	-	175	175
Käyvän arvon optiolla kirjatut erät yhteensä	63	-26	-11 927	-11 890
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset	1	-	6 138	6 139
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	64	-26	-5 789	-5 751
Valuuttatoiminnan nettotuotot	79	-	-39	40
Yhteensä	143	-26	-5 828	-5 711

Liite 34. Käyvän arvon optiolla kirjatut rahoitusvarat ja -velat

2015 (1 000 €)	Tasearvo	Käyvän arvon muutos	Luottoriskin osuus	Markkinariskin osuus
Rahoitusvarat				
Antolainat	207 141	-125	0	-125
Saamistodistukset	141 642	-8 581	-1 232	-7 348
Sijoitustodistukset	366 074	35	0	35
Rahoitusvarat yhteensä	714 857	-8 671	-1 232	-7 438

2015 (1 000 €)	Tasearvo	Käyvän arvon muutos	Luottoriskin osuus	Markkinariskin osuus
Rahoitusvelat				
Velkasitoumukset	974 738	100	0	100
Rahoitusvelat yhteensä	974 738	100	0	100

2014 (1 000 €)	Tasearvo	Käyvän arvon muutos	Luottoriskin osuus	Markkinariskin osuus
Rahoitusvarat				
Antolainat	238 625	103	0	103
Saamistodistukset	475 179	-12 254	-859	-11 395
Sijoitustodistukset	409 980	49	0	49
Rahoitusvarat yhteensä	1 123 784	-12 102	-859	-11 243

2014 (1 000 €)	Tasearvo	Käyvän arvon muutos	Luottoriskin osuus	Markkinariskin osuus
Rahoitusvelat				
Velkasitoumukset	848 529	175	0	175
Rahoitusvelat yhteensä	848 529	175	0	175

Käyvän arvon optiolla kirjattujen saamis- ja sijoitustodistusten osalta luottoriskille alttiina oleva enimmäismäärä on vuosina 2015 ja 2014 tase-arvon suuruinen. Käyvän arvon optiolla kirjatuihin antolainoihin yrityksiin ja voittoon tavoittelemattomille yhteisöille on vakuutena kunnan tai kuntayhtymän omavelkainen takaus, niiden täytetäkaus tai valtion täytetäkaus.

Liite 35. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

(1 000 €)	2015	2014
Tuotot rahasto-osuuksista	206	242
Rahoitusvarojen myyntivoitot	79	3 028
Rahoitusvarojen myyntitappiot	-511	-410
Arvostusvoittojen siirroista käyvän arvon rahastosta	6 566	3 846
Arvostustappioiden siirroista käyvän arvon rahastosta	-4	-77
Yhteensä	6 336	6 629

Liite 36. Suojauslaskennan nettotulos

(1 000 €)	2015	2014
Suojausinstrumenttien arvostusvoitot	85 759	832 895
Suojausinstrumenttien arvostustappiot	-373 591	-270 297
Suojausinstrumenttien nettotulos	-287 833	562 598
Suojauskohteiden arvostusvoitot	372 099	275 052
Suojauskohteiden arvostustappiot	-83 683	-833 957
Suojauskohteiden nettotulos	288 416	-558 905
Suojauslaskennan nettotulos	583	3 693

Arvostusvoitot ja -tappiot muodostuvat käyvän arvon suojauslaskennan kohteena olevista riskeistä, lukuunottamatta suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien valuuttakurssimuutoksia, jotka on esitetty Valuuttatoiminnan nettotuotoissa liitetiedossa 33.

Liite 37. Liiketoiminnan muut tuotot

(1 000 €)	2015	2014
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	21	11
Yhteensä	21	11

Liite 38. Hallintokulut

(1 000 €)	2015	2014
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	8 745	7 476
Eläkekulut	1 728	1 479
Muut henkilösivukulut	417	393
Yhteensä	10 891	9 348
Muut hallintokulut	5 762	5 373
Yhteensä	16 653	14 721

	2015		2014	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Henkilöstö				
Vakituinen kokoaikainen	88	90	78	81
Vakituinen osa-aikainen	3	2	4	5
Määräaikainen	3	3	4	4
Yhteensä	94	95	86	90

Liite 39. Liiketoiminnan muut kulut

(1 000 €)	2015	2014
Maksut Rahoitusvakuusvirastolle		
Vakuusmaksu	1 053	-
Hallintomaksu	155	-
Yhteensä	1 208	-
Vuokrakulut	2 009	2 011
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	3 430	3 510
Yhteensä	6 646	5 521

Liite 40. Arvonalentumistappiot muista rahoitusvaroista

Kuntarahoitus ei ole kirjannut arvonalentumistappioita tai niiden peruutuksia vuonna 2015 tai vertailuvuonna 2014.

Liite 41. Tuloverot

(1 000 €)	2015	2014
Tilikauden tulokseen perustuva vero	408	2 908
Edellisten tilikausien verot	-80	-
Laskennalliset verot	29 979	26 000
Yhteensä	30 307	28 908
Tulos ennen veroja	151 801	144 160
Verot kotimaan verokannalla	30 360	28 832
Verovapaat tuotot	-2	-
Muut vähennykset	-6	-8
Vähennyskelvottomat kulut	34	84
Verot aikaisemmilta vuosilta	-80	-
Verot tuloslaskelmassa	30 307	28 908

Liite 42. Raportointikauden jälkeiset tapahtumat

Raportointikauden päättymispäivän jälkeen ei ole tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin.

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot

Liitteissä 43–59 on esitetty kooste EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 (CRR) mukaiset tiedot vakavaraisuudesta.

Liite 43. Vähimmäispääomavaatimukset ja pääomapuskurit

Vähimmäispääomavaatimukset (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1)	4,5 %	4,5 %
Ensisijainen pääoma (T1)	6,0 %	6,0 %
Omat varat yhteensä	8,0 %	8,0 %

Pääomapuskurit (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	31.12.2015	31.12.2014
Kiinteä lisäpääomavaatimus 1)	2,5 %	0,0 %
Muuttuva lisäpääomavaatimus 2)	0,0 %	0,0 %
Muu rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävän luottolaitoksen lisäpääomavaatimus (O-SII) 3)	0,0 %	0,0 %

- 1) Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:3 § ja EU:n vakavaraisuusasetus ja –direktiivi. Voimassa 1.1.2015 alkaen.
- 2) Laki luottolaitostoiminnasta luku (610/2014) 10:4-5 § ja EU:n vakavaraisuusasetus ja –direktiivi. Finanssivalvonnan johtokunta päätti 21.12.2015 olla asettamatta muuttuvaa lisäpääomavaatimusta.
- 3) Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014) luku 10:8 § ja EU:n vakavaraisuusasetus ja –direktiivi. Lisäpääomavaatimus (O-SII) Kuntarahoitukselle on 0,5 %. Finanssivalvonnan päätös 6.7.2015, voimassa 7.1.2016 alkaen.

Liite 44. Omat varat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Osakepääoma	42 583	42 583
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 366	40 366
Kertyneet voittovarot	601 065	479 686
Käyvän arvon rahasto, siirtymäsäännös alkaen 1.1.2015	11 354	-
Muut rahastot	277	277
Vähemmistöosuus, siirtymäsäännös	129	223
Ennakoitu voitonjako vähemmistölle	-68	-158
Oman pääoman ehtoisen AT1-pääomalainan kertynyt korko laskennallisella verolla vähennettynä	-3 133	-
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	692 573	562 977
Aineettomat hyödykkeet	-5 812	-4 757
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-432	-1 865
Ydinpääoma (CET1)	686 329	556 354
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	347 454	-
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	-	807
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454	807
Ensisijainen pääoma (T1)	1 033 782	557 162
Debentuurilainat	35 000	35 000
Käyvän arvon rahasto	-	30 914
Toissijainen pääoma (T2)	35 000	65 914
Omat varat yhteensä	1 068 782	623 075

EU:n vakavaraisuusasetuksen ja Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 25/2013 perusteella käypään arvoon arvostettujen varojen realisoitumattomat voitot (käyvän arvon rahasto) on sisällytetty ydinpääomaan (ajalla 1.1.2015-31.12.2017). Vertailuvuoden luvuissa käyvän arvon rahasto on sisällytetty toissijaiseen pääomaan. Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman muutokset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on ollut vuoden 2015 lopussa 1.10.2015 liikkeeseen laskettu 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina. Vuoden 2014 lopussa ensisijaisessa lisäpääomassa on ollut pääomasijoituksia 1 miljoonaa euroa, josta on siirtymäsäännösten mukaisesti saanut lukea omiin varoihin 80 % vuoden 2014 lopussa. Nämä pääomasijoitukset maksettiin pois Finanssivalvonnan luvalla 24.4.2015.

Vähemmistöosuudesta voidaan lukea siirtymäsäännösten mukaisesti mukaan ydinpääomaan 60 % vuonna 2015. Vuonna 2014 vähemmistöosuudesta luettiin ydinpääomaan 80%. Vähemmistölle jaettava osinko on vähennetty omista varoista.

Toissijaisessa pääomassa on 35 miljoonan euron debentuurilaina. Tarkemmat kuvaukset omiin varoihin luetuista pääoma- ja debentuurilainoista ovat liitteessä 23.

Liite 45. Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnusluvut, konserni	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	41,49	29,94
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	62,49	29,98
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,61	33,53

Liite 46. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuutariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuutariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissojimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on yhtiön valuuttaposition hyvin pieni. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää.

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	107 434	1 342 928	127 077	1 588 468
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	368	4 598	-	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 367	17 089	-	-
Saamiset laitoksilta	69 645	870 561	77 840	972 994
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	3 320	41 501	1 367	17 089
Katetut joukkolainat	16 283	203 542	15 258	190 731
Arvopaperistetut erät	15 743	196 792	27 028	337 851
Sijoitusrahastosijoitukset	108	1 354	101	1 258
Muut erät	599	7 490	5 484	68 545
Markkinariski	47	594	6	73
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	1 009	12 613	1 586	19 829
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	23 851	298 143	19 994	249 928
Yhteensä	132 342	1 654 278	148 664	1 858 298

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 3 001 tuhatta euroa (2014: 6 700 tuhatta euroa).

Liite 47. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin

31.12.2015 (1 000 €) Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	2 268 410	-	-	2 268 410	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 198 342	156 156	141 441	10 495 939	4 598
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	195 593	-	-	195 593	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	310 064	-	-	310 064	17 089
Saamiset laitoksilta	3 466 241	-	937 401	4 403 642	870 561
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	207 504	-	-	207 504	41 501
Saamiset yrityksiltä	4 465 042	331 705	-	4 796 747	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 727 614	849 019	-	7 576 633	-
Katetut joukkolainat	1 806 712	-	-	1 806 712	203 542
Arvopaperistetut erät	61 458	-	-	61 458	196 792
Sijoitusrahastosijoitukset	9 592	-	-	9 592	1 354
Muut erät	98 785	-	-	98 785	7 490
Yhteensä	29 815 359	1 336 880	1 078 843	32 231 081	1 342 928

31.12.2014 (1 000 €) Vastuuryhmä	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonaismäärä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 136 655	-	-	1 136 655	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 732 289	43 241	172 822	9 948 352	-
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	253 326	-	-	253 326	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	215 418	-	-	215 418	-
Saamiset laitoksilta	3 736 479	-	1 034 465	4 770 944	973 780
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	81 516	-	-	81 516	16 303
Saamiset yrityksiltä	4 370 988	154 378	-	4 525 365	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 079 832	762 157	-	6 841 989	-
Katetut joukkolainat	1 708 802	-	-	1 708 802	190 731
Arvopaperistetut erät	104 014	-	-	104 014	337 851
Sijoitusrahastosijoitukset	9 761	-	-	9 761	1 258
Muut erät	253 724	-	-	253 724	68 545
Yhteensä	27 682 803	959 776	1 207 287	29 849 866	1 588 468

Liite 48. Vastuiden maantieteellinen jakautuminen vastuuryhmittäin

31.12.2015 (1 000 €)	Suomi	Muut Pohjoismaat	Muut EU-maat	Muut maat
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 947 597	-	320 813	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 339 783	-	-	-
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	-	-	195 593	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	24 947	199 669	85 447
Saamiset laitoksilta	343 966	547 256	2 574 407	938 013
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	34 177	-	150 518	22 809
Saamiset yrityksiltä	4 465 042	-	-	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 727 614	-	-	-
Katetut joukkolainat	268 938	725 666	583 396	228 712
Arvopaperistetut erät	-	-	61 458	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	9 592	-
Muut erät	61 545	9 618	20 876	6 746
Taseen ulkopuoliset erät	1 336 880	-	-	-
Yhteensä	25 525 544	1 307 487	4 116 322	1 281 728

31.12.2014 (1 000 €)	Suomi	Muut Pohjoismaat	Muut EU-maat	Muut maat
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	776 274	-	360 381	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 905 111	-	-	-
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	-	-	253 326	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	-	-	162 486	52 932
Saamiset laitoksilta	350 131	616 396	3 151 533	652 883
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	-	-	81 516	-
Saamiset yrityksiltä	4 370 988	-	-	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 079 832	-	-	-
Katetut joukkolainat	270 532	691 582	548 183	198 505
Arvopaperistetut erät	-	-	104 014	-
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	9 761	-
Muut erät	77 213	13 781	151 627	11 103
Taseen ulkopuoliset erät	959 776	-	-	-
Yhteensä	22 789 857	1 321 759	4 822 827	915 423

Liite 49. Vastuiden jäljellä oleva juoksu-aika vastuuryhmittäin

Vastuuryhmä 31.12.2015 (1 000 €)	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 828 807	-	216 163	223 439	-	2 268 410
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	1 246 176	1 253 732	3 960 925	3 295 749	583 201	10 339 783
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	14 000	47 576	78 262	55 755	-	195 593
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	10 056	30 448	121 394	148 165	-	310 064
Saamiset laitoksilta	999 421	802 409	2 119 894	286 740	195 178	4 403 642
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	-	-	127 974	79 530	-	207 504
Saamiset yrityksiltä	62 993	233 299	1 176 521	1 242 229	1 750 001	4 465 042
Kiinteistövakuudelliset saamiset	98 052	117 184	686 389	508 447	5 317 542	6 727 614
Katetut joukkolainat	113 307	347 536	821 383	524 487	-	1 806 712
Arvopaperistettut erät	-	-	-	34 231	27 227	61 458
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	-	-	9 592	9 592
Muut erät	55 939	40 548	1 865	-	434	98 785
Taseen ulkopuoliset erät	1 336 880	-	-	-	-	1 336 880
Yhteensä	5 765 631	2 872 732	9 310 770	6 398 773	7 883 175	32 231 081

Vastuuryhmä 31.12.2014 (1 000 €)	Alle 3 kk	3-12 kk	1-5 v	5-10 v	Yli 10 v	Yhteensä
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	642 942	-	219 984	225 144	48 585	1 136 655
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	981 757	968 115	4 165 609	2 518 627	1 271 003	9 905 111
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	50 069	15 343	109 198	78 716	-	253 326
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	20 009	-	81 560	113 849	-	215 418
Saamiset laitoksilta	1 631 437	467 440	2 197 792	160 166	314 108	4 770 944
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	-	8 113	61 636	11 767	-	81 516
Saamiset yrityksiltä	170 082	210 680	1 170 888	1 114 325	1 705 012	4 370 988
Kiinteistövakuudelliset saamiset	41 372	94 069	663 498	600 589	4 680 305	6 079 832
Katetut joukkolainat	98 299	306 537	916 705	387 260	-	1 708 802
Arvopaperistettut erät	-	9 987	-	49 508	44 519	104 014
Sijoitusrahastosijoitukset	-	-	-	-	9 761	9 761
Muut erät	144 859	106 399	2 465	-	-	253 723
Taseen ulkopuoliset erät	959 776	-	-	-	-	959 776
Yhteensä	4 740 602	2 186 684	9 589 337	5 259 949	8 073 294	29 849 866

Liite 50. Yritys- ja kiinteistövakuudellisten vastuiden jakautuminen toimialoittain

Ei ole julkistettu Kuntarahoituksen rajatun asiakaskunnan vuoksi.

Liite 51. Vastuut riskipainoittain ennen ja jälkeen luottoriskin vähentämistekniikoita

31.12.2015 (1 000 €) Riskipaino-%	Vastuuarvo ennen luottoriskin vähentämistekniikoita	Vastuuarvo luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen	Riskipainotetut saamiset
0	13 252 785	27 298 583	-
10	1 596 490	1 596 490	159 649
20	3 204 705	2 209 629	441 926
50	1 775 926	1 098 586	549 293
100	12 376 583	3 202	3 202
Muut riskipainot	24 593	24 593	188 858
Yhteensä	32 231 081	32 231 081	1 342 928

31.12.2014 (1 000 €) Riskipaino-%	Vastuuarvo ennen luottoriskin vähentämistekniikoita	Vastuuarvo luottoriskin vähentämistekniikoiden jälkeen	Riskipainotetut saamiset
0	11 624 745	24 815 038	-
10	1 534 000	1 534 000	153 400
20	3 866 916	2 043 977	408 795
50	1 418 676	1 418 676	709 338
100	11 370 788	3 434	3 434
Muut riskipainot	34 741	34 741	313 500
Yhteensä	29 849 866	29 849 866	1 588 468

Liite 52. Vakavaraisuuslaskennassa tase-erien osalta hyödynnetyt vakuudet

31.12.2015 (1 000 €)					Vastuun määrä hyödynnettyjen vakuuksien jälkeen
Vastuuryhmä	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitusvakuus	Muu vakuus	
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 198 342	-164 353	-	-	10 033 989
Saamiset laitoksilta	3 466 241	-833 026	-	-	2 633 215
Saamiset yrityksiltä *	4 465 042	-4 465 042	-	-	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset *	6 727 614	-6 727 614	-	-	-
Yhteensä	24 857 240	-12 190 036	-	-	12 667 204

* Saamiset yrityksiltä ja Kiinteistövakuudelliset saamiset erät sisältää takauksen lisäksi muuta vakuutta.

31.12.2014 (1 000 €)					Vastuun määrä hyödynnettyjen vakuuksien jälkeen
Vastuuryhmä	Vastuun määrä	Takaukset	Rahoitusvakuus	Muu vakuus	
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 732 289	-152 010	-	-	9 580 279
Saamiset laitoksilta	3 736 479	-1 011 351	-	-	2 725 128
Saamiset yrityksiltä *	4 370 988	-4 370 988	-	-	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset *	6 079 832	-6 079 832	-	-	-
Yhteensä	23 919 587	-11 614 180	-	-	12 305 408

* Saamiset yrityksiltä ja Kiinteistövakuudelliset saamiset erät sisältää takauksen lisäksi muuta vakuutta.

Liite 53. Johdannaisopimukset ja vastapuoliriski

31.12.2015 (1 000 €)	Bruttovastuuarvo	Nettoutuksesta saatavat hyödyt	Riskipositio nettou- tuksen jälkeen	Saadut vakuudet	Vastuuarvo
Johdannaisopimukset	5 014 088	-1 707 831	3 306 257	-2 227 414	1 078 843
Yhteensä	5 014 088	-1 707 831	3 306 257	-2 227 414	1 078 843

Liite 54. Arvopaperistetut erät

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät	Vastuun määrä	Riskipainotetut erät
Kaupankäyntivaraston ulkopuoliset				
Aaa	6 656	1 331	17 096	3 419
Aa1-Aa3	39 802	7 960	26 636	5 327
A1-A3	-	-	35 336	17 266
Baa1-Baa3	-	-	-	-
Ba1-Ba3	-	-	-	-
B1 tai alempi	15 000	187 500	24 947	311 838
Yhteensä	61 458	196 792	104 014	337 851

Luokittelussa on käytetty Moody'sin luottoluokitusta.

Arvopaperistetuista eristä on käsitelty 15 miljoonaa euroa riskipainolla 1 250 % vuonna 2015 (25 miljoonaa vuonna 2014.) Arvopaperistetuissa erissä ei ole erääntyneitä eikä arvonalentumisia vuoden 2015 ja 2014 aikana.

Liite 55. Erääntyneet ja arvonalentuneet vastuut vastuuryhmittäin

Ei erääntyneitä tai arvonalentuneita vastuita.

Liite 56. Omat varat siirtymäsäännösten mukaan

31.12.2015 (1 000 €)	Määrä julkistamis- päivänä	Asetuksen (EU) N:o 575/2013 artikla, johon viitataan	Määrät, joihin sovelletaan asetusta (EU) N:o 575/2013 edeltänyttä kohtelua, tai asetuksessa säädetty jäljellä oleva määrä
Ydinpääoma (CET1): pääomainstrumentit ja rahastot			
1. Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	42 583	26 artiklan 1 kohta, 27, 28 ja 29 artikla	-
2. Kertyneet voittovarot	479 686	26 artiklan 1 kohdan c alakohta	-
3. Kertyneet muut laajan tuloksen erät (ja muut rahastot)	51 997	26 artiklan 1 kohta	-
5. Vähemmistöosuudet (määrä, joka voidaan sisällyttää konsolidoituun ydinpääomaan (CET1))	129	84 artikla	0
5a. Riippumattoman tahon tarkastamat kesken tilikauden kertyneet voitot, joista on vähennetty kaikki ennakoitavissa olevat kulut tai osingot	118 178	26 artiklan 2 kohta	-
6. Ydinpääoma (CET1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	692 573		0
Ydinpääoma (CET1): lakisääteiset oikaisut			
8. Aineettomat hyödykkeet (joista vähennetty niihin liittyvät verovelat) (negatiivinen määrä)	-5 812	36 artiklan 1 kohdan b alakohta, 37 artikla	-
14. Käypään arvoon arvostettuihin velkoihin liittyvät voitot tai tappiot, jotka aiheutuvat laitoksen oman luottokelpoisuuden muutoksesta	-432	33 artiklan 1 kohdan b alakohta	-
28. Ydinpääomaan (CET1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä	-6 244		-
29. Ydinpääoma (CET1)	686 329		-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): instrumentit			
30. Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	347 454	51 ja 52 artikla	-
31. josta: luokitellaan sovellettavien tilinpäätösstandardien mukaisesti omaksi pääomaksi	347 454		-
36. Ensisijainen lisäpääoma (AT1) ennen lakisääteisiä oikaisuja	347 454		-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1): lakisääteiset oikaisut	-		-
43. Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä	-		-
44. Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	347 454		-
45. Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	1 033 782		-
Toissijainen pääoma (T2): instrumentit ja varaukset			
46. Pääomainstrumentit ja niihin liittyvät ylikurssirahastot	35 000	62 ja 63 artikla	-
51. Toissijainen pääoma (T2) ennen lakisääteisiä oikaisuja	35 000		-
Toissijainen pääoma (T2): lakisääteiset oikaisut	-		-
57. Toissijaiseen pääomaan (T2) tehtävät lakisääteiset oikaisut yhteensä	-		-
58. Toissijainen pääoma (T2)	35 000		-
59. Pääoma yhteensä (TC = T1 + T2)	1 068 782		-
60. Riskipainotetut varat yhteensä	1 654 278		-
Vakavaraisuussuhteet ja puskurit			
61. Ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	41,49 %	92 artiklan 2 kohdan a alakohta	
62. Ensisijainen pääoma (T1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	62,49 %	92 artiklan 2 kohdan b alakohta	
63. Kokonaispääoma (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	64,61 %	92 artiklan 2 kohdan c alakohta	

64. Laitoskohtainen puskurivaatimus (92 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen CET1:n vaatimus plus yleistä pääomapuskuria ja vastasyklisiä puskuria koskevat vaatimukset plus järjestelmäpuskuri plus järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen liittyvä puskuuri ilmaistuna prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	2,50 %	Vakavaraisuusdirektiivin 128, 129, 130, 131 ja 133 artikla
65. josta: yleistä pääomapuskuria koskeva vaatimus	2,50 %	
66. josta: vastasyklisiä puskuria koskeva vaatimus	0,00 %	
67. josta: järjestelmäriskipuskuria koskeva vaatimus	0,00 %	
67a. Josta: maailmanlaajuiden järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (G-SII) tai muuhun järjestelmän kannalta merkittävään laitokseen (O-SII) liittyvä puskuuri	0,00 %	
68. Puskureita koskevien vaatimusten täyttämiseen käytettävissä oleva ydinpääoma (CET1) (prosenttiosuutena kokonaisriskin määrästä)	36,99 %	Vakavaraisuusdirektiivin 128 artikla

Liite 57. Pääomainstrumenttien keskeiset ominaisuudet

Pääomainstrumenttien keskeisten ominaisuuksien malli (1 000 €)	Ydinpääoma (CET1) Osakepääoman osakesarjat A ja B, Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto, voittovarot ja vararahasto	Ensisijainen lisäpääoma (AT1) EUR 350,000,000 Perpetual Fixed Rate Resettable Additional Tier 1 Securities	Toissijainen pääoma (T2) Debentuurilaina
1. Liikkeeseenlaskija	Kuntarahoitus Oyj	Kuntarahoitus Oyj	Kuntarahoitus Oyj
2. Yksilöllinen tunnistus	Ei sovellu	ISIN: XS1299724911	ISIN: FI00002002403
3. Instrumenttiin sovellettava lainsäädäntö	Suomen laki	Englannin laki, paitsi maksunsaantijärjestystä (ehtojen kohta 3) ja pakkotäytäntöönpanotilanteita (ehtojen kohta 10) koskevat ehdot, joihin sovelletaan Suomen lakia	Suomen laki
Sääntely			
4. Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkaudella	Ydinpääoma (CET1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Toissijainen pääoma (T2)
5. Vakavaraisuusasetuksen säännöt siirtymäkauden jälkeen	Ydinpääoma (CET1)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Toissijainen pääoma (T2)
6. Käytettävissä yksittäisen yrityksen tasolla tai konsolidoinnin perusteella / yksittäisen yrityksen tasolla ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella	Yksittäinen yritys ja konsolidoinnin perusteella
7. Instrumentin laji	Osakepääoma, kuten määritetty EU-asetuksen numero 575/2013 artiklassa 28	Ensisijainen lisäpääoma (AT1), kuten määritetty EU-asetuksen numero 575/2013 artiklassa 52	Toissijainen pääoma (AT1), kuten määritetty EU-asetuksen numero 575/2013 artiklassa 63
8. Lakisääteiseen pääomaan kirjattu määrä	681 090	347 454	35 000
9. Instrumentin nimellinen määrä	Ei sovellu	350 000	35 000
9a. Liikkeeseenlaskuhinta	Ei sovellu	100 %	100,452 %
9b. Lunastushinta	Yhtiöjärjestyksen mukainen lunastushinta riippuen lunastustilanteesta	100 %	100 %

10. Kirjanpidollinen luokittelu	Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma	Liikkeeseen lasketut oman pääoman ehtoiset instrumentit	Vastuu, jaksotettu hankintameno
11. Alkuperäinen liikkeeseenlaskupäivä	Ei sovellu	01.10.2015	09.05.2006
12. Eräpäivätön tai päivätty	Eräpäivätön	Eräpäivätön	Päivätty
13. Alkuperäinen maturiteetti	Ei maturiteettia	Ei maturiteettia	09.05.2021
14. Liikkeeseenlaskijan toteuttama takaisinlunastus edellyttää valvontaviranomaisen ennakkohyväksyntää	Kyllä	Kyllä	Kyllä
15. Mahdollinen takaisinlunastuspäivä, ehdolliset takaisinlunastuspäivät ja lunastusmäärä	Ei sovellu	1) Oikeus takaisinlunastaa 1.4.2022 ja sitä seuraavina vuosittaisina koronmaksupäivinä; 2) Oikeus takaisinlunastaa mikäli toteutuu ehtojen mukainen pääoma- tai verotapahtuma. Lunastushinta 100%.	Liikkeeseenlaskija voi maksaa lainan pääoman ennenaikaisesti takaisin jokaisena koronmaksupäivänä aikaisintaan 10 vuoden kuluttua liikkeeseenlaskusta.
16. Mahdolliset myöhemmät takaisinlunastuspäivät	Ei sovellu	1.4. vuosittain ensimmäisen takaisinmaksupäivän jälkeen	9.8.2016 alkaen 9.8., 9.11., 9.2. ja 9.5
Kupongit/osingot			
17. Kiinteä tai vaihtuva osinko/kuponki	Ei sovellu	Kiinteä kuponki 1.4.2022 asti, tämän jälkeen vaihtuva	Kiinteä kuponki 9.5.2016 asti, tämän jälkeen vaihtuva
18. Kupongin korko ja siihen liittyvät indeksit	Ei sovellu	4,5 % ensimmäiseen takaisinmaksupäivään 1.4.2022 saakka. 1.4.2022 lähtien korko on 5 vuoden swap korko lisättyinä 3,960 %:n marginaalilla ja se vahvistetaan aina seuraavaksi viideksi vuodeksi kerrallaan.	Kiinteä vuosittainen kuponki 4,5 % ja 9.5.2016 jälkeen kolmen kuukauden Euribor-korko lisättyinä 0,25 prosenttiyksiköllä
19. Dividend stopper -lausekkeen olemassaolo	Ei	Ei	Ei
20a. Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen, pakollinen (ajoituksen osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Pakollinen
20b. Täysin harkinnanvarainen, osittain harkinnanvarainen, pakollinen (ajoituksen osalta)	Täysin harkinnanvarainen	Täysin harkinnanvarainen	Pakollinen
21. Step-up-ehdon tai muun lunastuskannustimen olemassaolo	Ei sovellu	Ei	Ei
22. Ei-kumulatiivinen tai kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen	Ei-kumulatiivinen
23. Vaihdeettava tai sidottu	Ei sovellu	Sidottu	Sidottu
24. Jos instrumentti on vaihdettava, mitkä tekijät vaikuttavat vaihtoon?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
25. Jos instrumentti on vaihdettava, onko se vaihdettava kokonaisuudessaan vai osittain?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
26. Jos instrumentti on vaihdettava, mikä on vaihtokurssi?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
27. Jos instrumentti on vaihdettava, onko vaihto pakollinen vai valinnainen?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
28. Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkälaiseen instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
29. Jos instrumentti on vaihdettava, tarkenna, minkä liikkeeseenlaskijan instrumenttiin se voidaan vaihtaa?	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu
30. Kirjanpitoarvon alentamisen ominaisuudet	Ei sovellu	Kyllä	Ei

31. Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, mitkä tekijät laukaisevat sen?	Ei sovellu	Liikkeeseenlaskijan ja / tai konsernin ydinpääoma (CET1) alle 5,125 %	Ei sovellu
32. Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, tehdäänkö se kokonaan vai osittain?	Ei sovellu	Osittain tai kokonaan	Ei sovellu
33. Jos kirjanpitoarvon alentaminen on mahdollista, onko se pysyvää vai väliaikaista?	Ei sovellu	Väliaikainen	Ei sovellu
34. Jos kirjanpitoarvon alentaminen on väliaikaista, kuvaile kirjanpitoarvon korotuksen mekanismi	Ei sovellu	Täysin harkinnanvarainen	Ei sovellu
35. Hierarkkinen asema selvitystilassa (tarkenna instrumentilaji, joka on välittömästi etuoikeudeltaan parempi)	Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	Tier 2	Senior-lainat
36. Vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei	Ei	Ei
37. Tarkenna mahdolliset vaatimustenvastaiset ominaisuudet	Ei sovellu	Ei sovellu	Ei sovellu

Liite 58. Varojen sitoutuneisuus

Seuraavissa taulukoissa esitetään tiedot varojen sitoutuneisuudesta ja sidottuihin varoihin liittyvistä veloista. Sidotut varat liittyvät pääasiassa pantattuihin antolainoihin, johdannaisiin liittyviin vakuuksiin sekä repokauppojen vakuuksiin. Vuoden 2015 osalta luvut on ilmoitettu mediaanilukuna laskettuna kvartaalien lopusta viimeisen 12 kuukauden ajalta. Vuoden 2014 osalta taulukossa ilmoitetut luvut perustuvat 31.12.2014 tilanteeseen.

Varat 2015 (1 000 €)	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjanpitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet	-	-	9 789	9 783
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	-	-	7 622 103	7 827 311
Muut varat	19 632 830	-	6 530 724	-
Yhteensä	19 632 830	-	14 162 616	7 837 094

Varat 31.12.2014 (1 000 €)	Sidottujen varojen kirjanpitoarvo	Sidottujen varojen käypä arvo	Sitomattomien varojen kirjanpitoarvo	Sitomattomien varojen käypä arvo
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet	-	-	9 789	9 789
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	96 598	96 598	6 367 551	6 360 818
Muut varat	19 185 240	-	4 446 678	-
Yhteensä	19 281 838	96 598	10 824 018	6 370 607

	2015		31.12.2014	
Saadut vakuudet (1 000 €)	Saatujen sidottujen vakuuksien tai liikkeeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien tai liikkeeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien käypä arvo	Saatujen sidottujen vakuuksien tai liikkeeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien käypä arvo	Vakuuskäyttöön soveltuvien saatujen vakuuksien tai liikkeeseen laskettujen vieraan pääoman ehtoisten arvopaperien käypä arvo
Oman pääoman ehtoiset rahoitusvälineet	-	-	-	-
Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit	-	-	96 598	96 598
Muut saadut vakuudet	389 200	-	299 100	-
Yhteensä	389 200	-	395 698	96 598

Sidotut varat/saadut vakuudet ja niihin liittyvät velat (1 000 €)	2015		31.12.2014	
	Vakuussidonnaisia omaisuuseriä vastaan saatu rahoitus (velat), ehdolliset velat tai lainatut arvopaperit	Varat, saadut vakuudet ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi vakuuskäytössä olevat katetut joukkolainat ja omaisuusvakuudelliset arvopaperit	Vakuussidonnaisia omaisuuseriä vastaan saatu rahoitus (velat), ehdolliset velat tai lainatut arvopaperit	Varat, saadut vakuudet ja vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit, paitsi vakuuskäytössä olevat katetut joukkolainat ja omaisuusvakuudelliset arvopaperit
Repomyyntisopimukset	-	-	97 084	96 598
Johdannaisvelat	1 517 577	389 200	934 399	299 100

Liite 59. Vähimmäisomavaraisuusaste

Vastuut (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Taseessa olevat vastuut (ilman johdannaisia ja aineettomia hyödykkeitä)	29 815 359	27 687 560
Johdannaisvastuut	1 239 463	2 662 871
Taseen ulkopuoliset vastuut	1 715 877	1 098 859
Yhteensä	32 770 698	31 449 290

Vähimmäisomavaraisuusaste (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Ensisijainen pääoma (T1)	1 033 782	557 162
Vastuut yhteensä	32 770 698	31 449 290
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	3,15	1,8

Taseessa olevien vastuiden jako (1 000 €)	31.12.2015 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvot	31.12.2014 Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden arvot
Katetut joukkolainat	1 806 712	1 708 802
Valtiovastuiksi katsotut vastuut	9 482 614	8 210 301
Aluehallinnon, kansainvälisten kehityspankkien, kansainvälisten organisaatioiden, julkisyhteisöjen ja julkisoikeudellisten laitosten vastuut	15 722 982	14 589 557
Laitokset	2 642 807	-24 503 903
Muut vastuut	160 244	27 682 803
Yhteensä	29 815 359	27 687 560

Kuntarahoitus Oyj emoyhtiön
tilinpäätös

Tase

(1 000 €)	Liite	31.12.2015	31.12.2014
VASTAAVAA			
Käteiset varat		1 813 813	592 907
Kassa		6	3
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankilta		1 813 807	592 903
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	(4)	5 078 673	4 764 450
Saamiset luottolaitoksilta	(2, 20)	613 799	1 071 448
Vaadittaessa maksettavat		131 401	195 445
Muut		482 398	876 003
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	(3)	20 088 453	19 204 778
Leasingkohteet	(5)	187 108	132 951
Saamistodistukset	(4)	1 924 645	1 652 136
Julkisyhteisöiltä		1 027 138	760 583
Muilta		897 507	891 553
Osakkeet ja osuudet	(6)	9 620	9 789
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	(6)	112	100
Johdannaissopimukset	(7)	3 925 025	2 321 699
Aineettomat hyödykkeet	(8, 10)	5 965	5 131
Aineelliset hyödykkeet	(9, 10)	2 145	2 088
Muut aineelliset hyödykkeet		2 145	2 088
Muut varat	(11)	6 029	1 823
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	(12)	232 700	249 020
VASTAAVAA YHTEENSÄ	(18, 19, 21)	33 888 086	30 008 320
VASTATTAVAA			
VIERAS PÄÄOMA			
Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	(20)	4 893 270	3 882 771
Luottolaitoksille		4 893 270	3 882 771
Muut		4 893 270	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille		954 026	963 662
Muut velat		954 026	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	(14)	24 804 490	23 230 298
Joukkovelkakirjalainat		23 574 719	21 971 768
Muut		1 229 771	1 258 530
Johdannaissopimukset	(7)	1 799 692	934 399
Muut velat	(15)	2 008	1 881
Siirtovelat ja saadut ennakot	(16)	221 375	249 559
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	(17)	382 477	37 943
Laskennalliset verovelat	(13)	2 838	7 728
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	(18, 19, 21)	33 060 177	29 308 240
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
Poistoero		859	-
Vapaaehtoiset varaukset		676 980	531 980
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ		677 839	531 980
OMA PÄÄOMA			
	(23, 24, 25)		
Osakepääoma		43 008	43 008
Muut sidotut rahastot		11 630	31 190
Vararahasto		277	277
Käyvän arvon rahasto		11 354	30 914
Vapaat rahastot		40 743	40 743
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		40 743	40 743
Edellisten tilikausien voitto		53 158	42 233
Tilikauden voitto		1 530	10 926
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		150 070	168 100
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	(18, 19)	33 888 086	30 008 320
TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET			
	(41)		
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset		1 336 880	959 776

Tuloslaskelma

(1 000 €)	Liite	1.1. – 31.12.2015	1.1. – 31.12.2014
Korkotuotot	(26)	156 223	210 721
Leasingtoiminnan nettotuotot	(27)	2 239	1 630
Korkokulut	(26)	9 749	-52 343
KORKOKATE		168 211	160 008
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista		129	-
Samaan konserniin kuuluvista yrityksistä	(28)	129	-
Palkkiotuotot	(29)	2 847	2 651
Palkkiokulut	(29)	-3 773	-3 831
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	(30)	-3 865	-5 711
Arvopaperikaupan nettotuotot		-3 897	-5 751
Valuuttatoiminnan nettotuotot		33	40
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	(31)	6 336	6 629
Suojauslaskennan nettotulos	(32)	583	3 693
Liiketoiminnan muut tuotot	(33)	59	49
Hallintokulut		-15 066	-13 258
Henkilöstökulut		-9 532	-8 099
Palkat ja palkkiot	(42)	-7 657	-6 453
Henkilöstösivukulut		-1 875	-1 646
Eläkekulut		-1 512	-1 288
Muut henkilösivukulut		-363	-359
Muut hallintokulut		-5 534	-5 159
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	(35)	-1 598	-1 440
Liiketoiminnan muut kulut	(34)	-6 192	-5 039
LIIVEVOITTO		147 672	143 751
Tilinpäätössirrot		-145 859	-130 000
Tuloverot		-283	-2 825
TILIKAUDEN VOITTO		1 530	10 926

Rahavirtalaskelma

(1 000 €)	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	812 996	-1 085 233
Pitkäaikaisen varainhankinnan nettomuutos	1 139 992	1 502 695
Lyhytaikaisen varainhankinnan nettomuutos	-11 297	-402 107
Pitkäaikaisten luottojen nettomuutos	-1 021 891	-1 293 531
Lyhytaikaisten luottojen nettomuutos	-270 112	-141 407
Sijoitusten nettomuutos	204 767	-2 264 245
Vakuustalletusten nettomuutos	609 050	1 359 670
Maksetut korot	-18 290	-59 423
Saadut korot	187 169	210 535
Muut tuotot	36 716	30 403
Maksut liiketoiminnan kuluista	-40 500	-2 381
Maksetut verot	-2 609	-5 440
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2 500	-1 348
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-533	-523
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-1 955	-825
Muutos osakkeissa ja osuuksissa	-12	-
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	346 366	-10 000
Pääomalainojen muutokset	346 366	-10 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 156 862	-1 096 580
RAHAVARAT 1.1.	788 352	1 884 932
RAHAVARAT 31.12.	1 945 214	788 352

Rahavaroihin lasketaan mukaan seuraavat tase-erät:
Käteiset varat ja vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta.

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Käteiset varat	1 813 813	592 907
Saamiset luottolaitoksilta	131 401	1 071 448
Saamistodistukset, joiden eräpäivä alle 3 kk	-	1 516 653
Rahavaramääritelmän muutoksen vaikutus	-	-2 392 656
RAHAVARAT YHTEENSÄ	1 945 214	788 352

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot, FAS

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tasetta koskevat liitetiedot

- Liite 2. Saamiset luottolaitoksilta
- Liite 3. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä
- Liite 4. Saamistodistukset
- Liite 5. Rahoitusleasingisopimuksin vuokralle annettu omaisuus
- Liite 6. Osakkeet ja osuudet
- Liite 7. Johdannaissopimukset
- Liite 8. Aineettomat hyödykkeet
- Liite 9. Aineelliset hyödykkeet
- Liite 10. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana
- Liite 11. Muut varat
- Liite 12. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot
- Liite 13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
- Liite 14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat
- Liite 15. Muut velat
- Liite 16. Siirtovelat ja saadut ennakot
- Liite 17. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla
- Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma
- Liite 19. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin
- Liite 20. Arvopapereiden takaisinostosopimukset
- Liite 21. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot
- Liite 22. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia
- Liite 23. Oman pääoman erät
- Liite 24. Osakepääoma
- Liite 25. Suurimmat osakkeenomistajat

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- Liite 26. Korkotuotot ja -kulut
- Liite 27. Leasingtoiminnan nettotuotot
- Liite 28. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista
- Liite 29. Palkkiotuotot- ja kulut
- Liite 30. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot
- Liite 31. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot
- Liite 32. Suojauslaskennan nettotulos
- Liite 33. Liiketoiminnan muut tuotot
- Liite 34. Liiketoiminnan muut kulut
- Liite 35. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä
- Liite 36. Arvonalentumistappiot muista rahoitusvaroista
- Liite 37. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

- Liite 38. Annetut vakuudet
- Liite 39. Eläkevastuut
- Liite 40. Leasing- ja muut vuokravastuut
- Liite 41. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

- Liite 42. Henkilöstö

Lähipiiritoimet

- Liite 43. Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja rahoitussaamiset sekä muut vastuut

Omistukset muissa yrityksissä

- Liite 44. Omistukset muissa yrityksissä

Muut liitetiedot

- Liite 45. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot

- Liite 46. Omat varat
- Liite 47. Vakavaraisuuden tunnusluvut
- Liite 48. Omien varojen vähimmäisvaatimus
- Liite 49. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot, FAS

Liite 1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Kuntarahoitus-konsernin emoyhtiö Kuntarahoitus Oyj laatii tilinpäätöksen luottolaitostoiminnasta annettua lakia sekä valtiovarainministeriön asetusta ja Finanssivalvonnan antamaa määräystä ja ohjetta 1/2013 Rahoitussektorin kirjanpito, tilinpäätös ja toimintakertomus noudattaen. Yhtiö raportoi toiminnastaan säännöllisesti Finanssivalvonnalle, Suomen Pankille, Euroopan keskuspankille, Kuntien ta-kauskeskukselle ja Tilastokeskukselle.

Vuonna 2008 Kuntarahoitus luokitteli uudestaan osan etukäteisvarainhankinnan saamistodistuksista IAS 39 ja IFRS 7 -standardeihin tehtyjen muutosten perusteella. Finanssivalvonta hyväksyi IFRS-standardeihin tehdyt muutokset myös kansallisiin kirjanpitoperiaatteisiin. Erittely siirroista on esitetty liitetiedossa 4.

Luottotappiovaraukset on emoyhtiössä tehty verolain säädösten puitteissa.

Muut arvostus- ja jaksotusperiaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt taseen eriä VMA:n 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 2. Saamiset luottolaitoksilta

31.12.2015 (1 000 €)	Yhteensä	Vaadittaessa makset- tavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	196 177	130 679	65 498
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	417 622	722	416 900
Yhteensä	613 799	131 401	482 398

31.12.2014 (1 000 €)	Yhteensä	Vaadittaessa makset- tavat	Muut kuin vaadittaessa maksettavat
Kotimaisilta luottolaitoksilta	135 804	108 901	26 903
Ulkomaisilta luottolaitoksilta	935 644	86 544	849 100
Yhteensä	1 071 448	195 445	876 003

Liite 3. Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Yritykset ja asuntoyhteisöt	10 482 100	9 818 925
Julkisyhteisöt	9 289 611	9 099 166
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	316 742	286 687
Yhteensä	20 088 453	19 204 778

Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä ei ole kirjattu arvonalentumistappioita.

Liite 4. Saamistodistukset

Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2015 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	1 027 138	1 027 138
Kuntatodistukset	-	1 027 138	1 027 138
Myytavissä olevat	1 871 751	22 809	1 894 560
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	439 602	-	439 602
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	1 432 149	22 809	1 454 958
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	20 216	86 014	106 230
Valtion velkasitoumukset	-	15 000	15 000
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	20 216	-	20 216
Muiden julkisyhteisöjen sijoitustodistukset	-	71 014	71 014
Yhteensä	1 891 967	1 135 961	3 027 928
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	1 805 483	86 014	1 891 497
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat saamistodistukset 31.12.2015 (1 000 €)

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	145 732	145 732
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	-	-	-
Yritystodistukset	-	88 300	88 300
Muut saamistodistukset	-	57 432	57 432
Myytavissä olevat	3 382 352	44 821	3 427 173
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	3 382 352	40 794	3 423 146
Muut saamistodistukset	-	4 026	4 026
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	121 426	280 060	401 486
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	121 426	-	121 426
Pankkien sijoitustodistukset	-	280 060	280 060
Yhteensä	3 503 778	470 613	3 974 390
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	3 121 021	66 155	3 187 176
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

Luokittelun muutokset (1 000 €)	Siirtopäivä	Sijoitusten käypä arvo siirtohetkellä
Myytavissä olevista siirretty eräpäivään asti pidettäviin	1.1.2008	171 935
Myytavissä olevista siirretty eräpäivään asti pidettäviin	1.7.2008	34 967
Yhteensä		206 902

Mikäli luokittelun muutosta ei olisi tehty, sijoitusten käyvän arvon muutoksilla olisi ollut 2 018 tuhannen euron vaikutus käyvän arvon rahastoon vuonna 2015. Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin siirrettyjen saamistodistusten arvostuseroa on purettu käyvän arvon rahastosta 84 tuhatta euroa vuonna 2015.

Mikäli luokittelun muutosta ei olisi tehty, sijoitusten käyvän arvon muutoksilla olisi ollut 7 001 tuhannen euron vaikutus käyvän arvon rahastoon vuonna 2014. Eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin siirrettyjen saamistodistusten arvostuseroa on purettu käyvän arvon rahastosta 92 tuhatta euroa vuonna 2014.

**Julkisyhteisöjen liikkeeseenlaskemat
saamistodistukset
31.12.2014 (1 000 €)**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	760 583	760 583
Kuntatodistukset	-	760 583	760 583
Myytavissä olevat	1 411 914	-	1 411 914
Valtion liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	543 752	-	543 752
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	868 162	-	868 162
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	61 932	-	61 932
Muiden julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	61 932	-	61 932
Yhteensä	1 473 846	760 583	2 234 429
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	1 453 255	-	1 453 255
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	-	-

**Muiden kuin julkisyhteisöjen
liikkeeseen laskemat saamistodistukset
31.12.2014 (1 000 €)**

	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Eräpäivään asti pidettävät	-	173 885	173 885
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	-	5 000	5 000
Yritystodistukset	-	84 796	84 796
Muut saamistodistukset	-	84 090	84 090
Myytavissä olevat	3 170 215	14 829	3 185 044
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	3 165 120	-	3 165 120
Muut saamistodistukset	5 096	14 829	19 924
Käyvän arvon optiolla arvostettavat	413 247	409 980	823 227
Pankkien liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat	413 247	-	413 247
Pankkien sijoitustodistukset	-	409 980	409 980
Yhteensä	3 583 463	598 693	4 182 156
Joista keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat	3 201 319	109 876	3 311 195
Joista yhteensä ne, joille ei kerrytetä korkoa	-	5 000	5 000

Liite 5. Rahoitusleasingsovimuksin vuokralle annettu omaisuus

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Ennakkomaksut	43 762	25 095
Koneet ja kalusto	121 008	105 518
Kiinteä omaisuus ja rakennukset	18 899	-
Muu omaisuus	3 439	2 338
Yhteensä	187 108	132 951

Liite 6. Osakkeet ja osuudet

31.12.2015 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Joista luotto-laitoksissa
Osakkeet ja osuudet				
Myytavissä olevat	9 593	27	9 620	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	112	112	-
Yhteensä	9 593	139	9 732	-
joista hankintamenoon	-	139	139	-
31.12.2014 (1 000 €)	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä	Joista luotto-laitoksissa
Osakkeet ja osuudet				
Myytavissä olevat	9 762	27	9 789	-
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	-	100	100	-
Yhteensä	9 762	127	9 889	-
joista hankintamenoon	-	127	127	-

Liite 7. Johdannaissopimukset

31.12.2015 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo			Käypä arvo		
	Jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta			
Suojauslaskennassa olevat sopimukset						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	4 309 588	16 054 679	13 072 232	33 436 498	553 489	-402 602
Korko-optiot	4 582	6 006	-	10 588	-	-99
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset	4 989 570	13 231 613	2 129 328	20 350 511	2 983 050	-1 029 808
Yhteensä	9 303 739	29 292 298	15 201 560	53 797 597	3 536 539	-1 432 509
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	383 861	2 784 303	2 987 696	6 155 860	149 993	-153 949
Korko-optiot	10 071	315	42 000	52 386	512	-518
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset	5 169	10 577	-	15 746	1 241	-1 240
Terminisopimukset	975 475	-	-	975 475	25 263	-
Osakejohdannaiset	269 715	2 222 471	5 500	2 497 686	202 551	-202 551
Muut johdannaiset	49 058	20 000	-	69 058	8 925	-8 925
Yhteensä	1 693 349	5 037 666	3 035 196	9 766 211	388 485	-367 183
Kaikki yhteensä	10 997 088	34 329 964	18 236 756	63 563 808	3 925 025	-1 799 692

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät ryhmä sisältää kaikki yhtiön johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa, vaikka ne olisi tehty riskienhallintatarkoituksessa suojaaviksi. Kuntarahoituksen osalta tähän ryhmään lukeutuvat käyvän arvon optiolla arvostettujen rahoitusvarojen ja -velkojen suojaukseksi tehdyt johdannaiset, kuntien kanssa tehdyt johdannaiset, kuntajohdannaisten suojaksi tehdyt johdannaiset, taseen korkoriskin suojaukseksi tehdyt johdannaiset, joille ei ole määritelty yksilöityä suojauskohdetta sekä kytkettyjä johdannaissia sisältäviä rahoitusvelkoja suojaavat johdannaiset ja rahoitusveloista erotetut kytketyt johdannaiset.

31.12.2014 (1 000 €)	Kohde-etuuden nimellisarvo			Käypä arvo		
	Jäljellä oleva juoksu-aika			Yhteensä	Positiivinen	Negatiivinen
	Alle 1 vuotta	1–5 vuotta	Yli 5 vuotta			
Suojauslaskennassa olevat sopimukset						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 489 587	13 719 451	13 587 885	28 796 923	599 447	-441 699
Korko-optiot	51 654	16 390	-	68 044	-	-588
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset	4 013 847	13 481 441	2 272 183	19 767 470	1 445 589	-250 480
Yhteensä	5 555 088	27 217 281	15 860 068	48 632 437	2 045 036	-692 767
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät						
Korkojohdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	1 351 910	1 343 475	2 638 204	5 333 589	143 914	-151 784
Korko-optiot	133	62 527	-	62 660	2 752	-2 948
Valuuttajohdannaiset						
Koron- ja valuuttanvaihtosopimukset	3 380	24 457	-	27 837	33	-33
Terminisopimukset	898 665	-	-	898 665	42 978	-1
Osakejohdannaiset	194 381	1 348 482	25 000	1 567 863	64 723	-64 723
Muut johdannaiset	140 596	20 000	5 500	166 096	22 263	-22 143
Yhteensä	2 589 065	2 798 941	2 668 704	8 056 710	276 663	-241 632
Kaikki yhteensä	8 144 153	30 016 222	18 528 772	56 689 147	2 321 699	-934 399

Liite 8. Aineettomat hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
IT-järjestelmät	5 812	4 757
Muut aineettomat hyödykkeet	152	374
Yhteensä	5 965	5 131

Liite 9. Aineelliset hyödykkeet

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Kiinteistöt		
Rakennukset	359	400
Maa-alueet	135	135
Kiinteistöosakkeet	299	299
Muut aineelliset hyödykkeet	1 352	1 255
Yhteensä	2 145	2 088

Liite 10. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden muutokset tilikauden aikana

31.12.2015 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	9 874	1 207	2 936	4 142
+ Lisäykset tilikautena	1 961	-	528	528
- Vähennykset tilikautena	-11	-	-291	-291
Hankintameno 31.12.	11 824	1 207	3 173	4 379
Kertyneet poistot 1.1.	4 743	373	1 680	2 053
- Vähennysten kertyneet poistot	-11	-	-289	-289
+ Tilikauden poisto	1 127	40	430	470
Kertyneet poistot 31.12.	5 859	413	1 821	2 234
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 965	793	1 351	2 145

31.12.2014 (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet		Yhteensä
	Yhteensä	Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.	9 127	1 207	2 652	3 858
+ Lisäykset tilikautena	825	-	669	669
- Vähennykset tilikautena	-78	-	-385	-385
Hankintameno 31.12.	9 874	1 207	2 936	4 142
Kertyneet poistot 1.1.	3 789	333	1 603	1 936
- Vähennysten kertyneet poistot	-78	-	-291	-291
+ Tilikauden poisto	1 032	40	368	408
Kertyneet poistot 31.12.	4 743	373	1 680	2 053
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 131	833	1 255	2 089

Liite 11. Muut varat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Muut	6 029	1 823
Yhteensä	6 029	1 823

Liite 12. Siirtosaamiset ja maksetut ennakot

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Korot	226 796	245 217
Muut	5 904	3 803
Yhteensä	232 700	249 020

Liite 13. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennalliset verosaamiset (1 000 €)	31.12.2014	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2015
Muista väliaikaisista eroista				
Käyvän arvon rahastosta	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-

Laskennalliset verovelat (1 000 €)	31.12.2014	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2015
Muista väliaikaisista eroista				
Käyvän arvon rahastosta	7 728	-	-4 890	2 838
Yhteensä	7 728	-	-4 890	2 838

Vapaaehtoiisiin varauksiin ja poistoeroon sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa yhteensä 135 568 tuhatta euroa.

Laskennalliset verosaamiset (1 000 €)	31.12.2013	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2014
Muista väliaikaisista eroista				
Käyvän arvon rahastosta	-	-	-	-
Yhteensä	-	-	-	-

Laskennalliset verovelat (1 000 €)	31.12.2013	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	31.12.2014
Muista väliaikaisista eroista				
Käyvän arvon rahastosta	5 571	-	2 157	7 728
Yhteensä	5 571	-	2 157	7 728

Vapaaehtoiisiin varauksiin sisältyy kirjaamatonta laskennallista verovelkaa 106 396 tuhatta euroa.

Liite 14. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Nimellisarvo
Joukkovelkakirjalainat	23 574 719	27 838 525	21 971 768	24 793 923
Muut	1 229 771	1 230 475	1 258 530	1 259 271
Yhteensä	24 804 490	29 069 000	23 230 298	26 053 194

Kaikki emoyhtiön varainhankinta on Kuntien takauskeskuksen takaamaa.

Liite 15. Muut velat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Maksujenvälitys	-	-
Muut	2 008	1 881
Yhteensä	2 008	1 881

Liite 16. Siirtovelat ja saadut ennakot

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Korot	212 497	241 189
Muut	8 878	8 370
Yhteensä	221 375	249 559

Liite 17. Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla

31.12.2015 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	35 542	Kiinteä	09.05.2016
2) Pääomasijoitukset	EUR	-	-	Euribor 12kk	
3) AT1-pääomalaina	EUR	350 000	346 935	Kiinteä	01.04.2022
Yhteensä		385 000	382 477		

31.12.2014 (1 000 €)	Valuutta	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	Korkosidonta	Takaisinmaksu aikaisintaan
1) Debentuurilaina 1/06	EUR	35 000	36 934	Kiinteä	09.05.2016
2) Pääomasijoitukset	EUR	1 009	1 009	Euribor 12kk	
Yhteensä		36 009	37 943		

Lainojen ehdot:

- 1) Lainan eräpäivä on 9.5.2021. Yhtiöllä on oikeus maksaa lainan pääoma kertyneine korkoineen ennenaikaisesti takaisin koronmaksupäivänä alkaen 9.5.2016, aikaisemmin vain Finanssivalvonnan kirjallisella suostumuksella. Debentuurilaina ja sille kertynyt korko voidaan maksaa yhtiön purkauessa ja konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Laina on etuoikeusasemaltaan vähintään samassa asemassa kuin yhtiön tulevaisuudessa mahdollisesti liikkeeseen laskemat tai ottamat debentuurilainat, joilla on eräpäivä ja vastaavanehtoiset sitoumukset.
- 2) Yhtiö maksoi 24.4.2015 Finanssivalvonnan luvalla pois pääomasijoitukset, joita oli yhteensä 1 miljoonaa euroa. Pääomasijoitukset eivät ole irtisanottavissa, mutta yhtiö voi maksaa ne takaisin Finanssivalvonnan luvalla edellyttäen, että yhtiön omat varat eivät alene alle minimitason. Korkoa voidaan maksaa vain siltä osin ja siinä määrin kuin voitonjako luottolaitoksessa on mahdollinen ja voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät ja luottolaitoksen hallitus niin päättää. Oikeus koronmaksuun ei siirry seuraaville tilikausille, mikäli korkoa ei ole aikaisemmilta vuosilta maksettu. Vallitseva korkotasoa ei mahdollistanut lainaehtoisten mukaista koronmaksua vuodelta 2014.

- 3) Laina on ensisijaiseen lisäpääomaan luettava erityisehtoinen ja vakuudeton joukkovelkakirjalaina, jonka ehdot on laadittu täyttämään Vakavaraisuusasetuksessa (EU 575/2013) asetetut niin sanotun AT1-pääomalainan vaatimukset. Lainalla ei ole eräpäivää. Lainalle voidaan maksaa korkoa vain jakokelpoisista varoista Vakavaraisuusasetuksessa asetetuista edellytyksin, ja yhtiö päättää, maksetaanko lainalle korkoa koronmaksupäivänä. Koron maksun peruutus on lopullinen, eikä maksamatta jäänyttä korkoa lisätä lainan pääomaan. Lainan pääoma kirjataan alas, jos yhtiön ydinpääoman (CET1) suhde riskipainotettuihin saamisiin on pienempi kuin 5,125 %. Yhtiö voi päättää lainan pääoman takaisinmaksusta osaksi tai kokonaan, jos Vakavaraisuusasetus tämän mahdollistaa yhtiön taloudellisen tilan parantumisen perusteella. Yhtiöllä on oikeus, muttei velvollisuutta 1.4.2022 ja sen jälkeen vuosittain koronmaksupäivänä lunastaa laina takaisin, mikäli valvova viranomaislainen on etukäteen hyväksynyt takaisinmaksun. Valvovalla viranomaisella on mahdollisuus antaa lupa lainan takaisinmaksuun myös erityisestä syystä, esimerkiksi jos lainsäädäntö tai viranomaiskäytäntö muuttuisi niin, että korkojen täysi vähennysoikeus menetetään tai mikäli yhtiö joutuisi maksamaan lainan ehdoissa mainittuja lisäsuorituksia. Viranomaislainen voi myöntää luvan takaisinmaksuun myös, jos lainan viranomaisluokituksessa tapahtuu muutos, jonka johdosta laina todennäköisesti suljettaisiin omien varojen ulkopuolelle tai luokiteltaisiin uudelleen laadultaan alempiarvoisiksi omiksi varoiksi. Lainan pääoma, korko ja muu hyvitys maksetaan takaisin yrityksen purkauksessa ja konkurssissa kaikkia muita ylempitasoisia velkoja huonommalla etuoikeudella.

Liite 18. Rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteettijakauma

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	366 582	966 021	2 525 326	1 219 599	1 146	5 078 673
Saamiset luottolaitoksilta	604 299	9 500	-	-	-	613 799
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	370 505	1 518 249	5 789 905	4 106 845	8 302 950	20 088 453
Saamistodistukset	1 213 615	256 496	367 408	61 047	26 080	1 924 645
Yhteensä	2 555 001	2 750 265	8 682 639	5 387 490	8 330 176	27 705 571

31.12.2015 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	2 232 310	41 660	122 860	820 286	1 676 154	4 893 270
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	43 597	14 666	499 564	214 029	182 171	954 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	4 289 979	5 992 095	12 074 575	1 484 364	963 477	24 804 490
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	35 542	-	346 935	-	382 477
Yhteensä	6 565 886	6 083 962	12 696 999	2 865 614	2 821 802	31 034 263

Velat, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin eräännyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2016 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 40–60 %. Vuoden 2015 aikana eräänntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 60 %.

31.12.2014 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	450 186	646 841	2 670 608	906 153	90 663	4 764 450
Saamiset luottolaitoksilta	1 056 448	15 000	-	-	-	1 071 448
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	420 104	1 171 316	5 899 961	4 109 453	7 603 944	19 204 778
Saamistodistukset	1 066 468	158 993	321 537	70 506	34 632	1 652 136
Yhteensä	2 993 205	1 992 149	8 892 107	5 086 112	7 729 239	26 692 812

31.12.2014 (1 000 €)	0–3 kuukautta	3–12 kuukautta	1–5 vuotta	5–10 vuotta	yli 10 vuotta	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	1 559 419	43 657	134 533	595 759	1 549 403	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	17 968	10 286	421 997	299 176	214 235	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	3 858 019	4 348 551	12 993 300	1 272 668	757 760	23 230 298
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	-	36 934	-	1 009	37 943
Yhteensä	5 435 406	4 402 494	13 586 764	2 167 603	2 522 407	28 114 674

Velat, joissa on ennakaisen eräännyttämisen mahdollisuus, ovat taulukossa sen mukaisessa maturiteettiluokassa, jolloin erään-

nyttäminen olisi ensimmäisen kerran mahdollista. Yhtiön arvio on, että velkoja tullaan vuoden 2015 aikana eräännyttämään ennenaikaisesti 40–60 %. Vuoden 2014 aikana erääntyi tällaisia velkoja ennenaikaisesti 62 %.

Liite 19. Tase-erien jakautuminen koti- ja ulkomaan rahan määräisiin eriin

31.12.2015 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	5 030 893	47 781	5 078 673
Saamiset luottolaitoksilta	613 206	594	613 799
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	20 088 453	-	20 088 453
Saamistodistukset	1 765 435	159 209	1 924 645
Johdannaissopimukset	3 925 025	-	3 925 025
Muu omaisuus ml. "Käteiset varat"	2 257 491	-	2 257 491
Yhteensä	33 680 503	207 584	33 888 086

31.12.2015 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	4 799 614	93 656	4 893 270
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	685 153	268 873	954 026
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 963 064	22 841 427	24 804 490
Johdannaissopimukset	1 799 692	-	1 799 692
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	382 477	-	382 477
Muut velat	1 054 131	-	1 054 131
Yhteensä	10 684 130	23 203 956	33 888 086

31.12.2014 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	4 706 053	58 397	4 764 450
Saamiset luottolaitoksilta	1 071 371	77	1 071 448
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	19 204 778	-	19 204 778
Saamistodistukset	1 615 072	37 064	1 652 136
Johdannaissopimukset	2 321 699	-	2 321 699
Muu omaisuus ml. "Käteiset varat"	993 304	505	993 809
Yhteensä	29 912 277	96 043	30 008 320

31.12.2014 (1 000 €)	Kotimaan raha	Ulkomaan raha	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	3 820 849	61 922	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	718 270	245 392	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	1 711 144	21 519 154	23 230 298
Johdannaissopimukset	934 399	-	934 399
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	37 943	-	37 943
Muut velat	828 295	130 952	959 247
Yhteensä	8 050 900	21 957 420	30 008 320

Liite 20. Arvopapereiden takaisinostosopimukset

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Repo-ostosopimukset		
Saamiset luottolaitoksilta	-	550 000
Saamiset muilta kuin luottolaitoksilta	-	-
Yhteensä	-	550 000

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Repo-myyntisopimukset		
Velat luottolaitoksille	-	97 084
Velat muille kuin luottolaitoksille	-	-
Yhteensä	-	97 084

Liite 21. Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot

Rahoitusvarat (1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Käteiset varat	1 813 813	1 813 813	592 907	592 907
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	5 078 673	5 078 673	4 764 450	4 764 450
Saamiset luottolaitoksilta	613 799	613 811	1 071 448	1 071 477
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	20 088 453	21 462 659	19 204 778	20 578 984
Saamistodistukset	1 924 645	1 920 693	1 652 136	1 645 402
Osakkeet ja osuudet	9 620	9 620	9 789	9 789
Osakkeet ja osuudet samaan konserniin kuuluvissa yrityksissä	112	112	100	100
Johdannaissopimukset	3 925 025	3 925 025	2 321 699	2 321 699
Yhteensä	33 454 140	34 824 406	29 617 307	30 984 808

Rahoitusvelat (1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Velat luottolaitoksille	4 893 270	4 981 987	3 882 771	3 962 901
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	954 026	958 744	963 662	974 891
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 804 490	24 820 262	23 230 298	23 252 961
Johdannaissopimukset	1 799 692	1 799 692	934 399	934 399
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	382 477	385 572	37 943	38 060
Yhteensä	32 833 956	32 946 257	29 049 073	29 163 212

Liite 22. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen hierarkia

31.12.2015 (1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut erät				
Saamistodistukset	141 642	366 074	-	507 716
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä *	-	7 000 074	-	7 000 074
Johdannaissopimukset	-	266 765	121 720	388 485
Suojaavat johdannaiset	-	3 536 539	-	3 536 539
Myytavissä olevat varat				
Saamistodistukset	5 255 103	67 630	-	5 322 733
Rahasto-osuudet	9 620	-	-	9 620
Yhteensä	5 406 364	11 237 082	121 720	16 765 166

31.12.2015 (1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut erät				
Velat luottolaitoksille *	-	2 729 043	-	2 729 043
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille *	-	772 128	-	772 128
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat *	-	21 873 838	-	21 873 838
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla *	-	382 507	-	382 507
Johdannaissopimukset	-	245 463	121 720	367 183
Suojaavat johdannaiset	-	1 432 509	-	1 432 509
Yhteensä	-	27 435 488	121 720	27 557 208

31.12.2014 (1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut varat				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut erät				
Saamistodistukset	475 179	409 980	-	885 159
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä *	-	7 403 773	-	7 403 773
Johdannaissopimukset	-	276 663	-	276 663
Suojaavat johdannaiset	-	2 045 036	-	2 045 036
Myytävikissä olevat varat				
Saamistodistukset	4 582 130	14 828	-	4 596 958
Rahasto-osuudet	9 789	-	-	9 789
Yhteensä	5 067 098	10 150 280	-	15 217 378

31.12.2014 (1 000 €)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon arvostetut velat				
Käypään arvoon tuloksen kautta arvostetut erät				
Velat luottolaitoksille*	-	2 369 790	-	2 369 790
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille*	-	764 726	-	764 726
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat*	-	21 067 414	-	21 067 414
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla*	-	37 051	-	37 051
Johdannaissopimukset	-	241 632	-	241 632
Suojaavat johdannaiset	-	692 767	-	692 767
Yhteensä	-	25 173 380	-	25 173 380

* Kyseiset rivit sisältävät erää, jotka on kirjanpidossa arvostettu käypään arvoon vain suojatun riskin osalta. Näiden osalta kirjanpito-arvo eroaa käyvästä arvostayllä olevassa taulukossa.

Taso 1

Arvostus on perustunut aktiivisilla toimivilla markkinoilla täysin samanlaisille varoille tai veloille noteerattuihin käypiin arvoihin.

Markkinoiden katsotaan olevan toimivat, jos kauppaa käydään usein ja hintatietoja on saatavilla säännöllisesti. Tason 1 rahoitusvarat koostuvat sijoituksista saamistodistuksiin.

Taso 2

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja. Hinnat ovat todennettavissa joko suoraan tai välillisesti. Tason 2 rahoitusinstrumenteilla ei käydä aktiivisesti kauppaa toimivilla markkinoilla ja käypä arvo määritetään yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperustekohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimusten hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä käytetään markkinoilta havainnoitavissa olevia syöttötietoja. Tason 2 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista, yhtiön omista liikkeeseenlaskuista sekä antolainauksesta.

Taso 3

Arvostus on määritelty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja tai tason 2 arvostusmenetelmissä syöttötietoina käytettävää havainnoitavaa markkinadataa. Arvostus perustuu menetelmään, jossa sopimuskohtaiset tulevat kassavirrat mallinnetaan niin sanottujen forward-käyrien avulla ja lopuksi kassavirrat diskontataan valuutta- ja korkoperustekohtaisilla diskonttokäyrillä. Optioita sisältävien sopimusten hinnoittelussa käytetään lisäksi markkinoilla yleisesti käytössä olevia korko- ja optiohinnoittelumalleja. Näissä arvostusmenetelmissä saatetaan käyttää syöttötietoja, jotka eivät ole suoraan havainnoitavissa markkinoilta. Tason 3 rahoitusinstrumentit koostuvat pääosin OTC-johdannaisista sekä yhtiön omista liikkeeseenlaskuista eroitetuista kytketyistä johdannaisista.

Siirrot käyvän arvon hierarkian tasojen välillä

Tilikausien 2015 ja 2014 aikana ei ole tapahtunut siirtoja tasojen 1 ja 2 välillä.

Tilinpäätöksessä 2015 on siirretty 117 varainhankintaa suojaavaa koronvaihotosopimusta tasolta 2 tasolle 3 johtuen arvostuksessa käytettävissä syöttötiedoista, jotka eivät perustu suoraan markkinoilta havainnoitavissa oleviin tietoihin. Tilikauden 2014 aikana ei tehty siirtoja Taso 3:sta muihin luokkiin tai muista luokista Taso 3:een.

	Johdannaissaamiset Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	Johdannaisvelat Kaupankäynti- tarkoituksessa pidettävät	Yhteensä
2015 (1 000 €)			
01.01.2015			
Arvonmuutos tuloslaskelmassa	-	-	-
Ostot	-	-	-
Myynnit	-	-	-
Siirrot tasolle 3	121 720	-121 720	0
Siirrot pois tasolta 3	-	-	-
31.12.2015	121 720	-121 720	0

Siirto tasolta 2 tasolle 3 on tehty 31.12.2015 käyvin arvoin. Kaikki siirretyt johdannaiset suojaavat varainhankintaa, josta yhtiö on tunnistanut kytketyn johdannaisen. Tasolle 3 siirretty arvo sisältää johdannaisen käyvän arvon ja varainhankinnasta erotetun kytketyn johdannaisen.

Ei-havainnoitavien syöttötietojen herkkyyshanalyysi

Ei-havainnoitavia syöttötietoja ovat osake- ja indeksivolatiliteetit, joille ei ole saatavissa noteerauksia likvideiltä optiomarkkinoilta.

Ei-havainnoitaville parametreille on laskettu vaihteluvälit perustuen historiallisiin markkinanoteerauksiin vuosilta 2014 ja 2015.

Syöttötietojen vaihteluvälin perusteella on arvioitu sopimusten markkina-arvoja korkean volatiliteetin ja alhaisen volatiliteetin skenaarioissa. Alhaisen volatiliteetin skenaariossa johdannaissopimusten käypä arvo laskee 46 miljoonaa euroa ja vastaavasti velkainstrumenttien käypä arvo nousee 46 miljoonaa euroa. Korkean volatiliteetin skenaariossa johdannaissopimusten käypä arvo nousee 38 miljoonaa euroa ja vastaavasti velkainstrumenttien käypä arvo laskee 38 miljoonaa euroa.

Liite 23. Oman pääoman erät

31.12.2015 (1 000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa 1.1.2015	43 008	277	30 914	40 743	53 158	168 100
+ lisäykset	-	-	-	-	1 530	1 530
- vähennykset	-	-	-19 560	-	-	-19 560
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	43 008	277	11 354	40 743	54 688	150 070

31.12.2014 (1 000 €)	Osakepääoma	Vararahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa 1.1.2014	43 008	277	22 285	40 743	42 233	148 545
+ lisäykset	-	-	8 628	-	10 926	19 554
- vähennykset	-	-	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	43 008	277	30 914	40 743	53 158	168 100

Liite 24. Osakepääoma

Kuntarahoitus Oyj:llä on kaksi osakesarjaa A ja B, jotka eivät kuitenkaan eroa toisistaan äänivallan tai voitonjaon osalta, vaan kumpikin osake oikeuttaa yhteen ääneen. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Osakkeiden hankintaa on rajoitettu yhtiöjärjestyksen suostumus- ja lunastuslausekkein. Vuoden 2015 lopussa yhtiön maksettu ja kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 43 008 tuhatta euroa. Yhtiön osakkeiden lukumäärä on 39 063 798.

Liite 25. Suurimmat osakkeenomistajat

Kymmenen äänivallaltaan suurinta osakkeenomistajaa sekä heidän omistamiensa osakkeiden lukumäärä ja niiden osuus luottolaitoksen kaikista osakkeista ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä sekä osakkeenomistajien yhteenlaskettu lukumäärä:

31.12.2015	kpl	%-osuus
1. Keva	11 975 550	30,66 %
2. Suomen valtio	6 250 000	16,00 %
3. Helsingin kaupunki	4 066 525	10,41 %
4. Espoon kaupunki	1 547 884	3,96 %
5. VAV Asunnot Oy (Vantaan kaupunki)	963 048	2,47 %
6. Tampereen kaupunki	919 027	2,35 %
7. Oulun kaupunki	903 125	2,31 %
8. Turun kaupunki	615 681	1,58 %
9. Kuopion kaupunki	573 350	1,47 %
10. Lahden kaupunki	502 220	1,29 %

Osakkeenomistajia on yhteensä 281.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Yhtiö ei ole yhdistellyt tuloslaskelman eriä VMA:n päätöksen 2 luvun 14 §:n 4 momentin perusteella.

Liite 26. Korkotuotot ja -kulut

Korkotuotot (1 000 €)	2015	2014
Saamisista luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	-3 356	182
Saamisista yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	232 722	265 070
Saamistodistuksista	82 654	94 711
Johdannaissopimuksista	-157 190	-153 568
Muut korkotuotot	1 393	4 326
Yhteensä	156 223	210 721

Korkokulut (1 000 €)	2015	2014
Veloista luottolaitoksille	46 265	45 632
Veloista yleisölle ja julkisyhteisöille	20 276	20 858
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	652 673	596 251
Johdannaissopimuksista	-734 891	-612 980
Veloista, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	5 606	1 648
Muut korkokulut	322	934
Yhteensä	-9 749	52 342

Liite 27. Leasingtoiminnan nettotuotot

(1 000 €)	2015	2014
Vuokratuotot	24 000	18 972
Leasingomaisuuden suunnitelman mukaiset poistot	-21 951	-17 342
Palkkiotuotot	190	-
Yhteensä	2 239	1 630

Liite 28. Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista

(1 000 €)	2015	2014
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä saadut osinkotuotot	129	-
Yhteensä	129	-

Liite 29. Palkkiotuotot ja -kulut

Palkkiotuotot (1 000 €)	2015	2014
Muu toiminta	2 847	2 651
Yhteensä	2 847	2 651

Palkkiokulut (1 000 €)	2015	2014
Maksetut toimitusmaksut	180	169
Muut	3 593	3 662
Yhteensä	3 773	3 831

Erä Muut sisältää mm. maksetut takauspalkkiot, säilytyspalkkiot ja ohjelmien päivityskulut.

Liite 30. Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot

2015 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimuksista	361	5 319	5 680
Käyvän arvon optiolla kirjatuista eristä	-1 006	-8 571	-9 577
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	-645	-3 252	-3 897
Valuuttatoiminnan nettotuotot	-29	62	33
Yhteensä	-674	-3 190	-3 865

2014 (1 000 €)	Myyntivoitot ja -tappiot (netto)	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Johdannaissopimuksista	1	6 138	6 139
Käyvän arvon optiolla kirjatuista eristä	37	-11 927	-11 890
Arvopaperikaupan nettotuotot yhteensä	38	-5 789	-5 751
Valuuttatoiminnan nettotuotot	79	-39	40
Yhteensä	117	-5 828	-5 711

Liite 31. Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

(1 000 €)	2015	2014
Tuotot rahasto-osuuksista	206	242
Rahoitusvarojen luovutuksista	-432	2 618
Siirroista käyvän arvon rahastosta	6 562	3 769
Yhteensä	6 336	6 629

Liite 32. Suojauslaskennan nettotulos

(1 000 €)	2015	2014
Suojausinstrumenttien nettotulos	-287 833	562 598
Suojauskohteiden nettotulos	288 416	-558 905
Yhteensä	583	3 693

Liite 33. Liiketoiminnan muut tuotot

(1 000 €)	2015	2014
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat tuotot	59	49
Yhteensä	59	49

Liite 34. Liiketoiminnan muut kulut

(1 000 €)	2015	2014
Maksut Rahoitusvakausvirastolle		
Vakausmaksu	1 053	-
Hallintomaksu	155	-
Yhteensä	1 208	-
Vuokratulot	1 860	1 859
Muut luottolaitoksen varsinaisesta toiminnasta johtuvat kulut	3 124	3 180
Yhteensä	6 192	5 039

Liite 35. Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

Erä muodostuu suunnitelman mukaisista poistoista.

Liite 36. Arvonalentumistappiot muista rahoitusvaroista

Kuntarahoitus ei ole kirjannut arvonalentumistappioita tai niiden peruutuksia vuonna 2015 tai vertailuvuonna 2014.

Liite 37. Liiketoiminta-alueita ja maantieteellisiä markkina-alueita koskevat tiedot

Kuntarahoitus Oyj:n toimialana on luottolaitostoiminta ja luotonannon markkina-alueena on Suomi.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 38. Annetut vakuudet

Omasta velasta annetut pantit (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Velat luottolaitoksille	4 893 270	3 882 771
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	954 026	963 662
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 804 490	23 230 298
Yhteensä	30 651 787	28 076 731

Annetut vakuudet on esitetty tasearvoilla tilikauden lopussa.

Vastuut ja vakuudet (1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Pantatut velkakirjat keskuspankille	2 456 918	2 507 064
Pantatut velkakirjat Kuntien takauskeskukselle	17 385 787	16 379 076
Pantatut saamistodistukset Kuntien takauskeskukselle	5 455 469	5 097 299
Yhteensä	25 298 174	23 983 439

Pantatut varat:

- 1) Kuntarahoitukseen on keskuspankin hyväksymä rahapolitiikan vastapuoli ja tätä tarkoitusta varten keskuspankkiin on pantattu riittävä määrä vakuuksia kyseiseen asemaan liittyviä mahdollisia operaatioita varten.
- 2) Kuntarahoitukseen on pantannut Kuntien takauskeskukselle taulukossa esitetyn määrän antolainaukseensa liittyviä velkakirjoja. Kuntien takauskeskus takaa Kuntarahoitukseen varainhankinnan ja Kuntarahoitukseen antaa takauskeskuksen takauksille vastavakuuksia siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.
- 3) Kuntarahoitukseen varainhankinta on etupainotteista, jotta se voi palvella asiakkaitaan kaikissa markkinaolosuhteissa. Etukäteisvarainhankinta sijoitetaan likvideihin saamistodistuksiin ennen niiden realisointia tai erääntymistä, jolloin kyseiset varat käytetään antolainaukseen siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty. Vastaavasti kuin Kuntarahoitukseen antolainasaamiset, myös Kuntarahoitukseen likviditeettisalkkuun sisältyvät saamistodistukset on pantattu takauskeskukselle vastavakuudeksi siten kuin laissa Kuntien takauskeskuksesta on määritelty.

Liite 39. Eläkevastuut

Eläketurva on hoidettu ulkopuolisen eläkevakuutusyhtiön kautta.

Liite 40. Leasing- ja muut vuokravastuut

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Yhden vuoden kuluessa erääntyvät	1 134	1 189
Yli vuoden enintään viiden vuoden kuluessa erääntyvät	2 759	680
Yli viiden vuoden kuluessa erääntyvät	-	-
Yhteensä	3 893	1 869

Liite 41. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Sitovat luottolupaukset	1 336 880	959 776
Yhteensä	1 336 880	959 776

Henkilöstöä ja johtoa koskevat liitetiedot

Liite 42. Henkilöstö

	2015		2014	
	Keskimäärin	Tilikauden lopussa	Keskimäärin	Tilikauden lopussa
Vakituinen kokoaikainen henkilöstö	75	78	66	69
Vakituinen osa-aikainen henkilöstö	3	2	4	5
Määräaikainen henkilöstö	3	3	4	4
Yhteensä	81	83	74	78

Johdon työsuhde-etuudet

Toimitusjohtajalle, varatoimitusjohtajalle ja muille johtoryhmän jäsenille maksetut ennakonpidätyksen alaiset palkat ja palkkiot

Palkat ja palkkiot (1 000 €)	2015	2014
Toimitusjohtaja	489	455
Varatoimitusjohtaja	387	361
Johtoryhmän muut jäsenet yhteensä	1 019	921
Yhteensä	1 895	1 737

Hallituksen palkkiot

Hallituksen jäsenille maksetaan yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti vuosipalkkio ja kokouspalkkiot. Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 30 000 euroa, varapuheenjohtajan vuosipalkkio 18 000 euroa ja jäsenen vuosipalkkio 15 000 euroa. Kokouspalkkio hallituksen ja valiokuntien kokouksista on puheenjohtajille 800 euroa kokousta kohden ja jäsenille 500 euroa kokousta kohden.

Palkat ja palkkiot (1 000 €)

Hallituksen jäsenet

	2015	2014
Eva Liljeblom, hallituksen puheenjohtaja	41	40
Tapani Hellstén, hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen 26.3.2014 alkaen	25	12
Fredrik Forssell	22	24
Teppo Koivisto	22	22
Sirpa Louhevirta	21	20
Tuula Saxholm	21	21
Asta Tolonen	22	20
Juha Yli-Rajala	23	22
Yhteensä	197	181

Lähipiiriliiketoimet

Liite 43. Lähipiiriin kuuluvilta olevat laina- ja rahoitussaamiset sekä muut vastuut

Kuntarahoituksella ei ole luottolaitostoinnasta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaisia laina- tai rahoitussaamisia tai muita vastuuta lähipiiriltä.

Omistukset muissa yrityksissä

Liite 44. Omistukset muissa yrityksissä

(1 000 €)	2015		2014	
	Osuus kaikista osakkeista (%)	Kirjanpitoarvo	Osuus kaikista osakkeista (%)	Kirjanpitoarvo
Tytäryritykset				
Rahoituksen Neuvontapalvelut Inspira Oy	64,4	112	66,7	100
Yhteensä	64,4	112	66,7	100

Muut liitetiedot

Liite 45. Tilintarkastusyhteisölle maksetut tilintarkastus- ja muut palkkiot

(1 000 €)	2015	2014
Tilintarkastus	268	95
Veroneuvonta	14	-
Muut palvelut	243	193
Yhteensä	525	288

Pilari III mukaiset vakavaraisuustiedot

Liitteissä 46–49 on esitetty kooste EU:n vakavaraisuusasetuksen N:o 575/2013 (CRR) mukaiset tiedot vakavaraisuudesta. Täydelliset Pilari III vakavaraisuustiedot on julkaistu osana Kuntarahoituskonsernin liitetietoja.

Liite 46. Omat varat

(1 000 €)	31.12.2015	31.12.2014
Osakepääoma	43 008	43 008
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	40 743	40 743
Kertyneet voittovarot	54 688	53 158
Käyvän arvon rahasto, siirtymäsäännös alkaen 1.1.2015	11 354	-
Muut rahastot	542 548	425 861
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	692 341	562 770
Aineettomat hyödykkeet	-5 965	-5 131
Omiin varoihin sovellettavista suodattimista johtuvat ydinpääoman mukautukset	-432	-1 865
Ydinpääoma (CET1)	685 945	555 773
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit	346 935	-
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	-	807
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	346 935	807
Ensisijainen pääoma (T1)	1 032 879	556 581
Debentuurilainat	35 000	35 000
Käyvän arvon rahasto	-	30 914
Toissijainen pääoma (T2)	35 000	65 914
Omat varat yhteensä	1 067 879	622 494

EU:n vakavaraisuusasetuksen ja Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet 25/2013 perusteella käypään arvoon arvostettujen varojen realisoitumattomat voitot (käyvän arvon rahasto) on sisällytetty ydinpääomaan (ajalla 1.1.2015–31.12.2017). Vertailuvuoden luvuissa käyvän arvon rahasto on sisällytetty toissijaiseen pääomaan. Omiin varoihin sovellettavista suodattamista johtuvat ydinpääoman mukautukset koostuvat Kuntarahoituksen omasta luottoriskikorjauksesta (DVA).

Ensisijaisessa lisäpääomassa on ollut vuoden 2015 lopussa 1.10.2015 liikkeeseen laskettu 350 miljoonan euron AT1-pääomalaina. Vuoden 2014 lopussa ensisijaisessa lisäpääomassa on ollut pääomasijoituksia 1 miljoonaa euroa, josta on siirtymäsäännösten mukaisesti saanut lukea omiin varoihin 80 % vuoden 2014 lopussa. Nämä pääomasijoitukset maksettiin pois Finanssivalvonnan luvalla 24.4.2015.

Toissijaisessa pääomassa on 35 miljoonan euron debentuurilaina.

Tarkemmat kuvaukset omiin varoihin luetuista pääoma- ja debentuurilainoista ovat liitetiedossa 17.

Liite 47. Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnusluvut	31.12.2015	31.12.2014
Ydinpääoma (CET1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	41,56	29,97
Ensisijainen pääoma (T1) suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	62,58	30,01
Omat varat yhteensä suhteessa riskipainotettuihin eriin, %	64,70	33,57

Liite 48. Omien varojen vähimmäisvaatimus

Luottoriskin vakavaraisuusvaateen laskentaan on käytetty luottoriskin standardimenetelmää. Markkinariskin vakavaraisuuslaskennassa huomioidaan vain valuuttariskit, koska konsernilla ei ole kaupankäyntivarastoa eikä osake- ja hyödykepositioita. Koska valuuttariskiltä suojaudutaan vaihtamalla johdannaissojimuksilla kaikki valuuttapohjainen varainhankinta ja sijoitukset euromääräiseksi, on yhtiön valuuttapositio hyvin pieni. Operatiivisten riskien vakavaraisuusvaade lasketaan käyttämällä perusmenetelmää.

(1 000 €)	31.12.2015		31.12.2014	
	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset	Pääomavaade	Riskipainotetut saamiset
Luotto- ja vastapuoliriski, standardimenetelmä	107 416	1 342 696	127 044	1 588 049
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	368	4 598	-	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	1 367	17 089	-	-
Saamiset laitoksilta	69 637	870 462	77 829	972 864
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	3 320	41 501	1 367	17 089
Katetut joukkolainat	16 283	203 542	15 258	190 731
Arvopaperistetut erät	15 743	196 792	27 028	337 851
Sijoitusrahastosijoitukset	108	1 354	101	1 258
Muut erät	589	7 356	5 460	68 256
Markkinariski	47	594	6	73
Vastuun arvonokaisuriski (CVA VaR), standardimenetelmä	1 009	12 613	1 586	19 829
Operatiivinen riski, perusmenetelmä	23 569	294 618	19 721	246 516
Yhteensä	132 042	1 650 520	148 357	1 854 467

Vastapuoliriskin omien varojen vaade on 3 001 tuhatta euroa (2014: 6 700 tuhatta euroa).

Liite 49. Vastuiden määrä vastuuryhmittäin

Vastuuryhmä 31.12.2015 (1 000 €)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonais- määrä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	2 268 410	-	-	2 268 410	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	10 198 342	156 156	141 441	10 495 939	4 598
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	195 593	-	-	195 593	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	310 064	-	-	310 064	17 089
Saamiset laitoksilta	3 465 746	-	937 401	4 403 147	870 462
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	207 504	-	-	207 504	41 501
Saamiset yrityksiltä	4 465 042	331 705	-	4 796 747	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 727 614	849 019	-	7 576 633	-
Katetut joukkolainat	1 806 712	-	-	1 806 712	203 542
Arvopaperistetut erät	61 458	-	-	61 458	196 792
Sijoitusrahastosijoitukset	9 592	-	-	9 592	1 354
Muut erät	98 404	-	-	98 404	7 356
Yhteensä	29 814 482	1 336 880	1 078 843	32 230 205	1 342 696

Vastuuryhmä 31.12.2014 (1 000 €)	Tase-erät	Taseen ulkopuoliset erät	Johdannaiset	Vastuiden kokonais- määrä	Riskipainotetut saamiset
Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta	1 136 655	-	-	1 136 655	-
Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta	9 732 289	43 241	172 822	9 948 352	-
Saamiset kansainvälisiltä organisaatioilta	253 326	-	-	253 326	-
Saamiset kansainvälisiltä kehityspankeilta	215 418	-	-	215 418	-
Saamiset laitoksilta	3 735 828	-	1 034 465	4 770 293	973 650
Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta	81 516	-	-	81 516	16 303
Saamiset yrityksiltä	4 370 988	154 378	-	4 525 365	-
Kiinteistövakuudelliset saamiset	6 079 832	762 157	-	6 841 989	-
Katetut joukkolainat	1 708 802	-	-	1 708 802	190 731
Arvopaperistetut erät	104 014	-	-	104 014	337 851
Sijoitusrahastosijoitukset	9 761	-	-	9 761	1 258
Muut erät	253 062	-	-	253 062	68 256
Yhteensä	27 681 490	959 776	1 207 287	29 848 553	1 588 049

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 9. helmikuuta 2016

KUNTARAHOITUS OYJ

Eva Liljeblom
hallituksen puheenjohtaja

Tapani Hellstén
hallituksen varapuheenjohtaja

Fredrik Forssell
hallituksen jäsen

Teppo Koivisto
hallituksen jäsen

Sirpa Louhevirta
hallituksen jäsen

Tuula Saxholm
hallituksen jäsen

Asta Tolonen
hallituksen jäsen

Juha Yli-Rajala
hallituksen jäsen

Pekka Averio
toimitusjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä 9. helmikuuta 2016
KPMG Oy Ab

Marcus Tötterman
KHT

Tilintarkastuskertomus

Kuntarahoitus Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Kuntarahoitus Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2015. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja tai toimitusjohtajan sijainen syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan taikka rikkoneet osakeyhtiölakia, luottolaitostoinnasta annettua lakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidoillisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle ja toimitusjohtajan sijaiselle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsinki 9. helmikuuta 2016
KPMG OY AB

Marcus Tötterman
KHT

Jaakonkatu 3 A, PL 744
00101 Helsinki
puh. (09) 6803 5666
www.kuntarahoitus.fi
etunimi.sukunimi@kuntarahoitus.fi